

Future Shapers

15 vorbitori din 10 țări și 400+ ascultători, în dialog la Conferința Europeană pentru Politici de Arhitectură.
București – ECAP2019

15 speakers from 10 countries and 400+ audience, in dialogue at the European Conference for Architectural Policies.
Bucharest – ECAP2019

Conferința Europeană pentru Politici de Arhitectură
FUTURE SHAPERS ECAP R02019 este finanțată prin Timbrul
de arhitectură, fond care promovează arhitectura ca
act de cultură de interes public.

The European Conference for Architectural Policies
FUTURE SHAPERS ECAP R02019 is funded through the
Architecture Stamp Duty, a funding program
dedicated to spreading baukultur and architectural
culture within society.

Timbrul de
arhitectură

Cuprins
/ Contents

Cosmina Goagea	Editorial Polis, Politici, Politică / Editor's Polis, Policies, Politics	2
Alexandru Găvozdea	Cuvânt de deschidere / Opening speech	6
Ciprian Lucian Roșca	Cuvânt de deschidere / Opening speech	10
	Declarație comună pentru dezvoltarea unei politici publice naționale de arhitectură a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și a Ordinului Arhitecților din România / The joint declaration of the Ministry of Regional Development and Public Administration and the Romanian Order of Architects for the develop- ment of a national public policy for architecture	12
Șerban Țigănaș	Introducere Perspectiva europeană: Politicile pentru arhitectură – o colaborare, un instrument, o speranță / Intro The European Perspective: Architectural Policies: A Partnership, a Tool, an Expectation	14
	Panel 1	16
	De ce avem nevoie de politici de arhitectură? / Why do we need public policies for architecture?	
	Panel 2	52
	Care sunt efectele politicilor de arhitectură? / What do architectural policies generate?	
	Panel 3	88
	Cum se pun în aplicare politicile de arhitectură? / How to use architectural policies?	
	Comentarii finale și concluziile comoderatorilor	124
	/ Final remarks and Conclusions from co-moderators	129
Henrik Stjernholm Alexandra Stoica	Seminar Lansarea unei politici de arhitectură / Workshop Starting an Architectural Policy	134

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

Publicat de Ordinul Arhitecților din România în urma Conferinței Europene pentru Politici de Arhitectură ECAP R02019 organizată alături de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

/ Published by the Romanian Order of Architects as a result of the European Conference for Architectural Policies ECAP R02019 organised together with the Ministry of Regional Development and Public Administration

Echipa editorială
/ Editorial Team

arh. Cosmina Goagea
editor coordonator
/ coordinating editor

arh. Eugen Pănescu
editor

arh. Alexandra Stoica
editor

arh. Șerban Țigănaș
Despina Bădescu
Alina Floroi

Traducere
/ Translation

Cristina Pintecan
Maria Dumitru

Design

Andrei Turenici
(Daniel & Andrew Design Studio)
Bianca Dumitrașcu

Tipografie și legătorie
/ Printed and binded by

Fabrik

Documentare foto
/ Conference photos

Fast Track productions
Autorii prezentărilor au permis folosirea imaginilor din prezentările lor în această lucrare.

/ The authors of the presentations have allowed for the use of their images in this work.

Ordinul Arhitecților din România

arh. Alexandru Găvozdea
președinte
/ president

/ Romanian Order of Architects

Colegiul Director
/ Executive Board

arh. Ina Funețan
arh. Cristian Oprea
arh. Ana Maria Zahariade
arh. Michaela Gafar
arh. Raluca Munteanu
arh. Oana Simionescu

Secretar General
/ General Secretary

Diana Stan

Cuprins / Contents		
Cosmina Goagea	Editorial Polis, Politici, Politică / Editor's Polis, Policies, Politics	2
Alexandru Găvozdea	Cuvânt de deschidere / Opening speech	6
Ciprian Lucian Roșca	Cuvânt de deschidere / Opening speech	10
	Declarație comună pentru dezvoltarea unei politici publice naționale de arhitectură a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și a Ordinului Arhitecților din România / The joint declaration of the Ministry of Regional Development and Public Administration and the Romanian Order of Architects for the development of a national public policy for architecture	12
Șerban Țigănaș	Introducere Perspectiva europeană: Politicile pentru arhitectură – o colaborare, un instrument, o speranță / Intro The European Perspective: Architectural Policies: A Partnership, a Tool, an Expectation	14
	Panel 1	16
	De ce avem nevoie de politici de arhitectură? / Why do we need public policies for architecture?	
	Panel 2	52
	Care sunt efectele politicilor de arhitectură? / What do architectural policies generate?	
	Panel 3	88
	Cum se pun în aplicare politicile de arhitectură? / How to use architectural policies?	
	Comentarii finale și concluziile comoderatorilor	124
	/ Final remarks and Conclusions from co-moderators	129
Henrik Stjernholm Alexandra Stoica	Seminar Lansarea unei politici de arhitectură / Workshop Starting an Architectural Policy	134

Un proiect al Ordinului Arhitecților din România, finanțat prin Timbrul de arhitectură

/ A project by the Romanian Order of Architects, funded by the Architecture Stamp Duty

Cu sprijinul Consiliului național al Ordinului Arhitecților din România

/ With the support of the National Council of the Romanian Order of Architects

Cosmina Goagea

Editorial

Polis, Politici, Politică

Director de program al
platformei de comunicare
și acțiune Zeppelin
coordonator editorial

Ca arhitect, lucrezi întotdeauna în interiorul unui sistem politic – fie că îl recunoști, îl contrazici sau îl ignori. În același timp, există o dimensiune politică a arhitecturii în sine, care se referă printre altele la felul în care sunt integrate lucrurile într-un proces de design, la justiția spațială, la felul în care alegi să construiești ceva nou sau mai degrabă să cultivi ce există deja, la modul în care pui în valoare identitatea locală, la cum susții dreptul oamenilor la oraș, la cine câștigă de fapt și la cine decide. Pentru că orașul înseamnă cultura de a fi împreună, democrație, consens.

Arhitectura este percepută în general ca ceva pozitiv, fiind asociată cu dezvoltarea, cu inovația, cu transformarea în bine. Din păcate lucrurile nu stau întotdeauna așa. Economia actuală produce nedreptate socială și dezechilibre de toate felurile. O serie de crize multiple schimbă situația de la un moment la altul, în moduri neprevăzute, iar complexitatea orașului este mai rapidă decât administrația și legislația. Pentru a face față șocurilor diverse, regulile sunt re-setate în timp real iar re-definirea priorităților spune pentru prima dată explicit că oamenii contează în primul rând, și că dezvoltarea echitabilă înseamnă mai puțin profit dar mai multă conștientizare și grijă. La rândul lor, oamenii cooperează pentru spațiul și binele comun în rețele de încredere și solidaritate, făcând vizibilă o mișcare în cadrul societății care va schimba orașul așa cum îl știm, democrația și paradigma.

În cadrul acestui fenomen în plină derulare, nimic nu mai poate rămâne neutru, strict tehnic profesional. În mod semnificativ, arhitectura este asociată cu prioritatea intitulată "(Coeziune și) starea de bine" din cadrul Agendei culturale a Uniunii Europene pentru următoarea perioadă de exemplu, dar poate susține la fel de bine și activismul urban. Prin orice gest, arhitecții, designerii urbani, peisagiștii și toți ceilalți experți ai orașului își manifestă angajamentul și poziția intelectuală în cadrul discursului public. O privire critică asupra rolului arhitecturii devine mai necesară ca oricând, având ca scop introducerea tuturor acestor vectori de schimbare și termeni de referință în politici urbane deștepte.

Desigur că nu doar arhitecții determină dimensiunea politică a demersului lor. Politicile setează criterii de calitate pentru arhitectură dar și pentru calitatea relațiilor dintre toți partenerii care participă la procesul de organizare și design: guvernatori, funcționari, dezvoltatori, clienți, cetățeni, politicieni. Aceleași criterii sunt valabile pentru evaluarea impactului aplicării politicilor de arhitectură asupra calității locuirii și vieții. Una dintre întrebări este cum anume pot fi incorporate politicile în toate aceste asocieri, rețele de interconectări și interacțiuni complexe, ca reper în procesul de luare a deciziilor? O altă întrebare este: cum arată societatea din care dorim să facem parte, și cum putem contribui împreună la crearea acestei societăți?

Despre toate aceste probleme și multe alte întrebări s-a discutat în cadrul Conferinței Europene pentru Politici de Arhitectură – ECAP2019 care a avut loc în luna iunie la București. 15 experți din 10 țări europene au prezentat politici publice, agende urbane, exemple de bună practică, concursuri profesionale și sisteme educaționale pentru cultura de arhitectură. Publicația de față adună o serie de idei din prezentările vorbitorilor și din dialogul cu audiența formată din arhitecți practicieni, arhitecți șefi din cadrul primăriilor, reprezentanți ai organizațiilor profesionale și guvernamentale, designeri, presa. Ca metodă, echipa editorială a extras din fiecare prezentare câteva idei, criteriul de selecție fiind relevanța pentru politica de arhitectură

pe care o exemplifică sau o poate influența. Citatele din prezentările vorbitorilor au fost editate minimal, pentru formatul tipărit. Subtitlurile reprezintă intervenția editorilor, și sunt realizate sub formă de obiective din politicile de arhitectură la care se referă vorbitorii, sau atitudini, mesaje și misiuni pe care și le asumă ca principii prin propria practică. O lectură la acest nivel oferă o colecție de priorități, obiective și aspirații, ca resurse de documentare și inspirație pentru crearea politicii de arhitectură în România. Un prim pas în acest sens a fost făcut prin semnarea declarației comune de către cei doi parteneri, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Ordinul Arhitecților din România, chiar în cadrul conferinței ECAP2019 București.

Cosmina Goagea

↳ Editor's Polis, policies, politics

Program Director of
Zeppelin platform of
communication and action
editorial coordinator

As an architect, you always work within a political system – regardless of whether you decide to acknowledge, challenge or ignore it. At the same time, there is a political dimension of architecture as such, which concerns, amongst other things, the way in which things are integrated in a design process, the spatial justice, the way in which one chooses to build something new or, instead, transform something that is already there, the way in which you enhance local identity, support the people's right to the city, who wins at the end of the day and who decides. Because the city is the culture of togetherness, democracy, consensus.

Architecture generally enjoys a positive perspective, being closely linked to development, innovation, to transformation for the better. Unfortunately, this is not always the case. The current economy is a source of social injustice and unbalance of all kinds. Several ongoing crises change things in a blink of an eye, in unexpected ways, and the complexity of the city outpaces administration and laws. In order to cope with the various shocks, the rules are reset in real-time and the new definition of priorities says it out loud, for the first time, that people come first, and that fair development means less profit but more awareness and care. People, in their turn, cooperate for the shared space and the common good within networks of trust and solidarity, inducing a clear shift in society that is going to change the city as we know it, the democracy and the paradigm.

Within this phenomenon on the run, nothing can stay neutral or stick to the sterile technical professional approach. Architecture is significantly associated to the feature called "(Cohesion and) well-being" in the EU Cultural Agenda for the following period, but it may also very well support urban activism. By all their gestures, architects, urban designers, landscapers and all other city experts manifest their commitment and their intellectual position in the public discourse. A critical review of the architect's role is required now more than ever, its purpose being to integrate these vectors of change and reference terms in smart urban policies.

Of course architects are not the only ones who determine the political dimension of their actions. Policies set quality criteria for architecture, but also for the quality of the relations amongst all partners involved in the organization and design process: government officials, citizens, public servants, developers, clients, politicians. The same criteria are also valid in analyzing the impact of architectural policies over the quality of housing and life. One of the questions is: how will we manage to embody the policies with all these associations, interconnections and complex interactions, as a reference point for the decision-making? Another question is: how does the society we want to live in look like and how can we contribute to its creation, together?

All these matters and many others were tackled as part of the European Conference for Architectural Policies – ECAP2019 held in Bucharest, in June. 15 experts from 10 European countries have presented public policies, urban agendas, examples of good practices, professional competitions and educational systems meant to enhance architectural culture. This publication is a collection of ideas from the speakers' presentations and their dialogues with the audience made up of architectural practitioners, head city architects, representative of professional and governmental organizations, designers, and the media. As to the method used, the editorial team

extracted a few ideas out of each presentation, the selection criterion being the relevance for the architectural policy it exemplifies or could influence. The quotations from the speakers' presentations were very slightly edited, so as to suit the publishing. The subtitles have been entered by the editors, as objectives of the architectural policies the speakers make reference to, or as attitudes, messages and missions they undertake as a statement, through their own practice. A reading at this level provides a collection of priorities, objectives and aspirations, as resources of inspiration for the development of an architectural policy in Romania. A first step in this regard was taken by signing the joint declaration by the two partners, the Ministry of Regional Development and Public Administration and the Romanian Order of Architects, on the occasion of the ECAP2019 Bucharest conference.

Alexandru Găvozdea

Președintele
Ordinului Arhitecților
din România

Bună dimineața și un călduros bun venit tuturor celor prezenți în sală și online!

Bine ați venit, domnule Secretar de Stat Roșca și echipa parteneră din Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, bun venit dragi invitați și mulțumesc stimați vorbitori pentru participarea la această conferință de politici publice pentru arhitectură, pentru prima dată organizată în România. Noi, Ordinul Arhitecților din România, privim cu mulțumire spre acțiunile pe care această conferință le va cataliza.

Pentru că suntem împreună formatorii viitorului (Future Shapers)!

Toți dintre dumneavoastră, cei care ne-ați acceptat invitația, cei care participați la această conferință sau urmăriți înregistrarea acesteia, sunteți interesați și dispuși să contribuiți la formarea viitorului nostru comun în ceea ce privește calitatea vieții, o calitate ridicată a vieții pe care nu o putem atinge decât dacă privim holistic modul în care ne conturăm mediul.

În aceste timpuri, discursul public se apropie tot mai des de „cultură”, nu doar ca referință la valori recunoscute dar într-o viziune nouă – un întreg cuprinzător, care integrează aspecte ecologice, economice și sociale pentru a livra calitatea vieții.

În aceste timpuri, un număr însemnat de miniștri ai culturii din țări europene au semnat Declarația de la Davos pentru Baukultur și unele state membre își bazează chiar politicile publice de arhitectură pe acest concept. Majoritatea statelor membre au politici publice de arhitectură în vigoare și altele li se alătură, recunoscând beneficiile unui cadru pentru dezvoltare mai sustenabilă și instrumente simplificate de negociere între interese conflictuale și în probleme complexe.

Iar astăzi ne-am strâns aici, în sediul ministerului culturii, pentru a discuta pe îndelete cu reprezentanții administrației centrale și locale despre DE CE, despre CE și despre CUM în legătură cu politicile publice de arhitectură. Am reunit profesioniștii din sectorul privat și cel public, din societatea civilă și organizații profesionale, din mediul academic și de cercetare pentru a împărtăși bune practici la nivel european, dar și pentru a găsi teritoriul comun de pe care să dezvoltăm împreună, cooperativ, o politică publică de arhitectură pentru România.

Pentru că împărtășim responsabilitatea comună privind mediul construit în care trăim (și petrecem în medie 90% din timp în clădiri), definirea unei politici publice este pasul logic de făcut. Dar trebuie să fim conștienți că politici publice bune pentru arhitectură necesită o asumare puternică, pe termen lung a mediului politic, care să recunoască și să asigure implementarea mecanismelor complexe necesare pentru a utiliza politicile publice.

Același lucru este valabil și la scara politicilor publice locale – prin bunăvoința unui coleg vorbitor de astăzi, vineri organizăm un atelier de lucru pentru arhitecți șefi, funcționari publici care privesc spre vremuri dificile, în fiecare zi. Politicile publice le sunt și lor de folos, precum și celorlalte părți interesate prin ușurarea negocierilor între interese, de cele mai multe ori, divergente.

Conferința Europeană de Politici pentru „Future Shapers” este finanțată prin taxa de timbru de arhitectură, alocată organizațiilor profesionale pentru promovarea arhitecturii ca act de cultură de interes public, a proceselor sociale inerente și a Baukultur în societate.

Mult succes în conferință, vă urez să profitați de cunoștințele împărtășite și să promovați practici tot mai reușite. Pe care să le împărtășiți la rândul Dvs.

Vă mulțumesc!

President of the
Romanian Order of Architects

Good morning and a warm welcome to everyone in the room and online!

Welcome Mr. State Secretary Roșca and the partner team from the Ministry of Regional Development and Public Administration, welcome dear guests and thank you esteemed speakers for attending this first conference on public policies for architecture to be held in Romania. We, the Romanian Order of Architects, look with great optimism towards the actions this conference will catalyze.

Because Future Shapers we are!

All of you, who accepted our invitation, attending this conference or following its recording, are interested and willing in shaping our common future with regard to the quality of life, a high-quality of life we can not achieve unless we holistically scrutinize the way we create our environment.

It is in these times, that the public discourse drives ever closer to “culture” not merely as a reference to established values but a new view – as an encompassing whole, one that integrates environmental, economical and social aspects to deliver quality of life.

It is in these times, that a score of ministers of culture from European countries already signed the Davos Declaration on Baukultur and some EU member states broadly base their public policies on this very approach. Most member states have public policies for architecture in place and others follow in line, recognizing the benefits of more sustainable development framework and simplified mitigation tools for conflicting interests and complex problems.

It is today, that we gathered here in the seat of the ministry of culture to extensively talk with central and local administration representatives about the WHY, the WHAT and the HOW concerning public policies for architecture. We gathered professionals from the private and public sector, civil society and professional organizations, academia and research to share best practices at European level, but also achieve a common ground to launch the cooperative development of a public policy for architecture for Romania.

Because we share a common responsibility towards the built environment we live in (and we spend on average 90% of our time in buildings), setting up a public policy is the logical step to take. But, be aware, that a good public policy for architecture requires a strong, long-term political engagement of the public sector that acknowledges and ensures the implementation of the complex mechanics required to make use of public policies.

And this also goes for the local public policies – by courtesy of one of our colleagues and speakers today, Friday we will be holding a training workshop for architects working in the public sector, who are looking towards difficult times, every single day. Public policies come to aid them as well as other stakeholders by easing negotiations of, more often than not, conflicting interests.

The European Conference on Architectural Policies “Future Shapers” is funded through the architecture stamp duty, a funding program dedicated to promoting architecture as an act of public interest, spreading high-quality Baukultur and the incumbent social processes in society.

Enjoy the conference, take away the knowledge shared and implement towards ever better practices. And share them onwards.

Thank you!

Ciprian Lucian Roșca

Secretar de stat
Ministerul Dezvoltării
Regionale și Administrației
Publice

Stimate Doamnă Președinte,
Stimați invitați,
Doamnelor și domnilor,

Din partea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice am onoarea să vă adresez bun venit la prima Conferință Europeană pentru Politici Arhitecturale ce are loc în România și să vă mulțumesc pentru prezența dumneavoastră la acest eveniment de excepție, care continuă dezbaterile europene privind contribuția arhitecturii la dezvoltarea durabilă și competitivă a Europei.

Totodată, vă transmit pe această cale, din partea domnului Viceprim-ministru, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, Vasile-Daniel Suci, regretul domniei sale că nu poate participa personal la Conferința de astăzi și doresc să adaug că domnul Viceprim-ministru își exprimă mulțumirea deplină pentru faptul că am reușit împreună cu Ordinul Arhitecților din România să organizăm în premieră în România un eveniment de asemenea anvergură.

Cu 5 ani în urmă, în cadrul Bienalei de arhitectură, în contextul aceluiași parteneriat dintre Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Ordinul Arhitecților din România, marcam începerea dezbaterilor profesionale pentru fundamentarea pregătirii României în vederea asumării în anul 2019 a Președinției Consiliului Uniunii Europene iar acum ne aflăm la finalul drumului început atunci. În aceste zile marcăm acest final prin organizarea a două evenimente complementare de excepție, ambele de natură profesională și de politică publică europeană, și anume Conferința de astăzi privind politicile publice pentru arhitectură, și Reuniunea miniștrilor europeni responsabili cu dezvoltarea urbană, care va avea loc vineri, 14 iunie, la Palatul Parlamentului, fiind organizată în cadrul programului Președinției României la Consiliul Uniunii Europene. În cadrul Reuniunii de vineri, vor fi lansate două noi parteneriate ale Agendei Urbane a Uniunii Europene, direct legate de politicile publice arhitecturale, și anume Parteneriatul pentru Cultură și Patrimoniu Cultural și Parteneriatul pentru Siguranță în Spațiul Public.

Valorile pe care le promovează conferința de astăzi sunt și valorile asumate de ministerul nostru în calitate de autoritate națională competentă în domeniile arhitectură, amenajarea teritoriului, urbanism și construcții. Din această poziție suntem parteneri atât cu mediul profesional și cel universitar, cât și cu mediul administrativ și politic european, care își propune să asigure, prin politici publice specifice, o arhitectură de cea mai bună calitate și un mediu construit sigur, durabil și atractiv. Calitatea mediului construit are un impact deosebit asupra calității vieții oamenilor, asupra competitivității și atractivității localităților în competiția globală a orașelor pentru atragerea de investiții.

Conceperea, proiectarea și punerea în opera a unei arhitecturi durabile și a unui design urban de calitate, precum și identificarea unor soluții pentru combaterea efectelor schimbărilor climatice din ce în ce mai evidente, reprezintă provocări semnificative nu doar pentru arhitecți ci pentru toți factorii implicați în procesul de construire.

Sectorul industriei de construcții este considerat a fi un sector-cheie atât la nivel național, cât și la nivel european iar printre obiectivele europene și naționale asumate pentru acest sector se numără o serie de tematici ce vor fi dezbătute astăzi în cadrul secțiunii Conferinței noastre, printre care amintesc:

+ Asigurarea proiectării de calitate în domeniile arhitecturii și ingineriei, inclusiv prin utilizarea instrumentelor de proiectare și gestiune digitală BIM (Building Information Modelling),

+ Finanțarea investițiilor în renovarea inteligentă a clădirilor, inclusiv din perspectiva transpunerii și implementării directivelor

europene din pachetul privind Cadrul 2030 în domeniul energiei-schimbărilor climatice,

+ Finanțarea adecvată în cercetare și inovare pentru un mediu construit sustenabil, inteligent și incluziv,

+ Utilizarea eficientă a resurselor: durabilitate, reciclabilitate, utilizarea de materiale de construcții compatibile cu mediul, și

+ Îmbunătățirea cadrului de reglementare, cu un accent pe reducerea sarcinilor administrative și a eficientizării achizițiilor publice și gestionării contractelor publice în domeniul construcțiilor și arhitecturii.

Importanța evenimentului de astăzi este evidențiată de un parcurs continuu ascendent în timp al problematicii domeniului arhitecturii. Dezbaterile privind importanța politicilor arhitecturale și rolul arhitecturii în procesele de dezvoltare europene au început cu mai bine de 20 de ani în urmă, un moment de referință fiind marcat de aprobarea în anul 2001, de către Consiliul Uniunii Europene, a unei Rezoluții privind calitatea arhitecturală în mediul urban și rural. De atunci, mai multe țări europene au adoptat documente de politică publică oficiale privind politica arhitecturală națională. În corelare cu aceste dezbateri, activitatea de cooperare informală între statele europene privind dezvoltarea urbană a subliniat în permanență, prin numeroasele documente de referință elaborate de țările care au deținut Președinția rotativă a Consiliului Uniunii Europene, importanța calității spațiului public și a designului urban, în special, respectiv a culturii urbane, în general. Această cooperare a fost dezvoltată în procesul de elaborare și implementare a Agendei Urbane a Uniunii Europene, agendă structurată în 12 parteneriate pe diferite teme, în cadrul cărora au fost propuse măsuri de îmbunătățire a cadrului legislativ, a celui de finanțare și a celui de politici publice, care urmează a fi valorificate prin colaborarea dintre autoritățile publice de la nivel european, național și local.

Rolul politicilor publice pentru arhitectură este acela de a defini cadrul și obiectivele naționale pentru menținerea și dezvoltarea unui fond construit de calitate, protejarea și promovarea patrimoniului arhitectural existent, crearea de standarde înalte de calitate pentru designul urban, pentru transparență și interacțiunea între diferitele părți participante la procedul dezvoltării urbane.

Astăzi, în cadrul acestei Conferințe, specialiști din toate țările europene din diferite medii ale practicii profesionale vor dezbate împreună rolul, instrumentele și rezultatele unor politici publice arhitecturale, dezbateri ce sperăm să contribuie substanțial atât la abordarea europeană a acestor problematici cât și la sprijinirea demersurilor naționale. Sunt convins că vom avea o zi fructuoasă, în cadrul căreia vom avea discuții extrem de interesante și vom reuși să facem împreună un pas important în procesul de dezbateri europene orientate către contribuția arhitecturii la dezvoltarea durabilă și competitivă a Europei.

Pot să spun încă de pe-acum că unul din succesele Conferinței de astăzi va fi adoptarea unei declarații comune a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și a Ordinului Arhitecților din România privind angajamentul de a dezvolta împreună o politică națională de arhitectură.

În încheiere, doresc să adresez mulțumiri Ordinului Arhitecților din România pentru sprijinul și implicarea în organizarea acestui eveniment de excepție și să urez mult succes în continuare lucrărilor conferinței.

Vă mulțumesc!

Ciprian Lucian Roșca

Secretary of State in the
Ministry of Regional Development
and Public Administration

Dear Mr. President,
Distinguished guests,
Ladies and gentlemen,

On behalf of the Ministry of Regional Development and Public Administration, I have the honour to welcome you to the first European Conference for Architectural Policies held in Romania, and to thank you for attending this exquisite event, that follows the European debates on the contribution of architecture to the sustainable and competitive development of Europe.

Moreover, on behalf of the Vice Prime Minister, the Minister of Regional Development and Public Administration, Mr. Vasile-Daniel Suci, I hereby express his deeply regret for not being able to attend the today's Conference. I would like to add that Mr. Vice Prime Minister extends his high appreciation for the fact that we achieved together with the Romanian Order of Architects to organize, for the first time in Romania, a high-level event such as this one.

Five years ago, within the Architecture Biennale, in the context of the same partnership between the Ministry of Regional Development and Public Administration and the Romanian Order of Architects, we were setting up the beginning of the professional debates for underlying the preparation of the 2019 Romania's Presidency of the European Union Council. Nowadays, we reach the end of the journey that has begun since then.

During these days, we tag this end by holding two remarkable joint events, both of them addressing professional interest and European public policies too, namely the today's Conference for Architectural Policies and the Reunion of the European Ministers responsible for Urban Development, that will be held on Friday, June 14th, at the Palace of Parliament, within the programme of the Romania's Presidency of the European Union Council. During the Friday Reunion, two new partnerships of the Urban Agenda for the European Union will be launched, and these partnerships are straight related to the architectural policies. We are talking about the Culture and Cultural Heritage Partnership and the Security in Public Spaces Partnership. The values promoted by this Conference are the values to which our Ministry is committed, as national authority in charge with the realms of architecture, regional and urban development and constructions. From this position, we are partners with the professional and academic environment, and with the European politic and administrative environment as well, which aims to provide, through specific public policies, the highest quality architecture and a safe, sustainable and attractive built environment. The quality of the built environment has a critical impact upon the quality of living, the competitiveness and the attractiveness of the cities in the global competition for attracting investments.

The concept, the design and the implementation of a sustainable architecture and a high quality urban design, and furthermore, the search for solutions to cope with the effects of climate change, that have become more and more obvious, are significant challenges not only for architects but also for all stakeholders involved in the building process.

The construction sector is ranked as a key-sector at the national level and the European level as well. Among the national and European endorsed objectives for this sector, there are several topics to be debated today, within the panels of our Conference, as follows:

- + Quality assurance for the architectural and engineering design services, inclusively by using digital design and management tools as the BIM (Building Information Modelling),

- + Funding investments in smart refurbishment of buildings, particularly in the perspective of transposition and implementation of European directives within the 2030 Climate and Energy Framework;
- + Suitable financing for research and innovation towards a sustainable, smart and inclusive environment;
- + Efficient use of resources, such as: sustainability, recycling, use of environmentally-friendly building materials, and
- + Regulatory framework improvement, with focus on red tape reduction and efficient streamlining of public procurements and public contract management in the fields of construction and architecture.

The importance of today's event is highlighted by a permanent upward pathway of the approach to architecture. The debates on the concern of architectural policies and the role of architecture in the European development processes have started about 20 years ago. A milestone was the enactment, in 2001, by the Council of the European Union, of a Resolution on architectural quality in urban and rural environments. Since then, many European countries enacted formal statements on public policies, mainly in regard to the national architectural policy. In reference to these debates, the activity of informal cooperation between the European states on urban development has constantly emphasised, by multiple reference documents issued by the states that held the rotating Presidency of the European Union Council, the specific importance of the quality of public spaces and urban design, and the overall quality of urban culture. That cooperation has been further developed within the process of framing and implementation of the Urban Agenda for the European Union, which comprises 12 partnerships on various themes and each of them proposes measures to improve the legal framework, the financing system and the public policies, that will be further capitalized through the collaboration between the public authorities at the European, national and local levels.

The role of the public policies for architecture is to define the national framework and objectives for the preservation and development of a high-quality built environment, the protection and upgrading of the architectural heritage, for setting high-quality standards for urban design, and also for transparency and participative interaction among the various parts involved in the urban development process.

Today, in this Conference, specialists from European countries and from various professional practice environments will be debating together on the role, the tools and the outcomes of public policies on architecture, and we hope these debates will consistently contribute to the European approach of this matter and to the support of national endeavours as well. I am very sure that we are going to have a successful day, full of extremely interesting discussions, and we will succeed to take a big step within the process of European debates targeting the contribution of architecture to the sustainable and competitive development of Europe.

I may say that one of the guaranteed successes of today's Conference is the enactment of a joint statement of the Ministry of Regional Development and Public Administration and the Romanian Order of Architects on the commitment to develop together a national policy on architecture.

Last but not least, I would like to thank to the Romanian Order of Architects for their consistent support and active involvement in organizing this exquisite event and I wish you a very successful conference.

Thank you!

↳ Declarație comună

Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Ordinul Arhitecților
din România

Viceprim-ministru,
Ministrul dezvoltării regionale și
administrației Publice

Președinte

Vasile-Daniel Suci

Alexandru Găvozdea

Exercitarea la un nivel superior a actului administrativ și profesional prin elaborarea și utilizarea de politici publice urmărește ținte de durată, în beneficiul general al societății. Politicile publice asigură coordonarea între domenii și fundamentează bune practici, reușind în același timp să comunice public scopurile asumate.

În ceea ce privește arhitectura, acestea asigură un cadru de asumare a unor decizii și a procesului pentru obținerea unui rezultat mai bun pentru mediul construit, din punctul de vedere al calității și al sustenabilității. Ele sunt la fel de utile pentru zona publică legislativă și executivă, pentru arhitecții care prestează servicii specializate, cât și pentru beneficiarii proiectelor acestora, fie ei publici sau privați.

Anul deținerii de către România a Președinției Consiliului Uniunii Europene constituie un moment propice pentru a contribui la îmbunătățirea calității vieții din România. O confirmare este și organizarea Conferinței Europene pentru Politici de Arhitectură – Future Shapers, care aduce la București exemple de bune practici, experiențe din alte țări și modele pentru abordarea aspectelor vieții comune la care contribuie arhitecții și arhitectura.

Angajamentul comun luat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Ordinul Arhitecților din România, în continuarea bunei colaborări instituționale avute permanent până în prezent, se va manifesta în viitor prin dezvoltarea unei politici publice naționale de arhitectură, în vederea creșterii calității mediului construit, România alăturându-se astfel țărilor care sunt mândre să folosească acest deziderat la nivel de politică publică în linie cu obiectivele asumate de comunitatea europeană.

↳ Joint Declaration

Ministry of Regional Development
and Public Administration

Romanian Order
of Architects

Deputy Prime-Minister, Minister of
Regional Development and Public
Administration

President

Vasile-Daniel Suci

Alexandru Găvozdea

The high-level practice of the administrative and professional activity through the development and implementation of public policies aims at achieving long-term goals, for the general benefit of society. Public policies guarantee the coordination of various fields and underlie good practices, while managing to communicate the assumed goals to the public.

As to architecture, they assure a framework for assuming decisions and the process aimed at reaching better results for the built environment, in terms of quality and sustainability. Public policies are useful to the legislative and executive field, to architects who provide specialized services and to the beneficiaries of their designs alike, either public or private.

This year, when Romania is holding the Presidency of the Council of the European Union, is a favourable moment to contribute to the improvement of the quality of life in Romania. A confirmation in this respect is the organization of the European Conference for Architectural Policies – Future Shapers, which brings to Bucharest examples of good practices, experiences from other countries and models for approaching common life aspects provided by architects and architecture.

The joint commitment of the Ministry of Regional Development and Public Administration and the Romanian Order of Architects, as a pursuit of their good and steady institutional collaboration, will be embodied, in the future, by the development of a national public policy for architecture, in view of increasing the quality of the built environment. Romania has thus joined the countries which proudly use this goal as a public policy, in line with the objectives assumed by the European community.

Șerban Țigănaș

↳ Politicile pentru arhitectură – o colaborare, un instrument, o speranță

Secretar General –
Uniunea Internațională
a Arhitecților (UIA)

Am înțeles, am învățat și suntem convingși că dezvoltarea sănătoasă înseamnă un echilibru complex și nu numai cifre cu semnul plus în față. Am mai înțeles că sunt necesare colaborări și convergențe, încredere, consecvență și inovație în același timp. Că nu e doar treaba politicianilor, a tehnocraților sau a profesioniștilor, că există viață după fiecare scrutin și că forța stă în combinația dintre strategie, politici și proiecte. Există adevăruri și teorii general valabile în același timp cu particularități locale subtile. Politicile pentru arhitectură sunt parte din instrumentele pe care guverne ale statelor, regiunilor sau administrațiile locale le folosesc pentru a direcționa dezvoltarea spațială și gestiunea mediului construit în direcții dezirabile. Uneori aceste politici pot fi coloana vertebrală a dezvoltării sau chiar motoarele pentru schimbări de mentalitate și ținte, putând fi astfel văzute ca disruptive, în cel mai bun sens. De importanța acestor politici și-au dat seama mai ales în ultimele două decenii mai multe state europene avansate, dar și unele din cele care aspiră activ la acest statut. Țările Scandinave, Țările de Jos și alte democrații funcționale au transformat recursul la politici pentru arhitectură, realizate în diferite colaborări și maniere de adoptare, în tradiție. Unele dintre ele au derulat deja mai multe iterații ale acestora, înțelegându-le valoarea de întrebuițare și adaptându-le la noile realități. Faptul că s-a intrat într-o nouă eră se poate observa din adoptarea termenului Baukultur, prin Declarația de la Davos din 2018. În plan planetar, Uniunea Internațională a Arhitecților (UIA), înțelegând nevoile secțiunilor membre, a decis ca printre mai multele instrumente prin care dorește să sprijine scopurile finale ale practicii profesiei de arhitect, adică un mediu mai bun pentru o viață mai bună pe termen lung și pretutindeni, și-a propus să ofere un model de politică pentru arhitectură, elaborată prin contribuțiile venite dinspre cele mai relevante experiențe. Acest model, în concepție și dezbateră în cadrul Comisiei pentru Practică Profesională (PPC) își propune să definească o structură cadru și obiective comune, coerente, bazate pe valori universale acceptate, ca de exemplu cele 17 obiective ale dezvoltării durabile (Sustainable Development Goals – SDGs) ale Națiunilor Unite. Profesia de arhitect din România este implicată la acest nivel cu contribuții. Politicile pentru arhitectură inspiră politicieni, transmit și explică principii către cetățeni și unifică practica profesioniștilor construirii, în cel mai bun sens.

Politicile pentru arhitectură sunt colaborări remarcabile între guvernanți și profesioniști, instrumente ale schimbării verificate și în plin elan, iar pentru noi, în România, o șansă binemeritată.

General Secretary
– Union Internationale des Architectes (UIA)

↳ Architectural policies – a partnership, a tool, an expectation

We've understood, we've learnt and we strongly believe that healthy development requires a complex balance, not just an endless list of positive figures. We've also understood that we need partnership, convergence, trust, consistency and innovation at the same time. That is not only the politicians', the technocrats' or the professionals' task, that there is life after each election and that strength lays in a combination of strategy, policies and plans. There are universal truths and theories, but there also are the subtle local specificities. The Architectural Policies fall under the set of tools that state, regional or local governments use to guide spatial development and manage the built environment towards the desired outcome.

Sometimes, these policies can actually be starting point or even the triggers that shift mindsets and perspectives, which is why they can be regarded as disruptive, in the good sense of the term. Several developed European states, as well as countries aspiring to such status, grasped the importance of these policies, especially over the past two decades. The Nordic Countries, The Netherlands and other smoothly working democracies have turned architectural policies - developed as part of various partnerships and adopted through various methods - into a tradition. Some of them have already gone through various versions of these policies, recognizing their value in practice and adapting them to the new realities. The fact that a new era has begun is also demonstrated by the adoption of the term Baukultur, under the 2018 Davos Declaration. Globally, the International Union of Architects (UIA), understanding its members' needs, decided to offer, amongst the several tools meant to support the main goal of the architect profession, i.e. a better space for a better life on the long-term and everywhere, an architectural policy template stemming from the most relevant experiences. This template, which currently is in a draft stage and has been brought before the Professional Practice Commission (PPC) for discussions, aims at defining a framework structure and shared, coherent goals, relying on universally accepted principles, such as, for instance, the 17 UN Sustainable Development Goals (SDGs). Romania is involved in this stage and requested to contribute. The architectural policies inspire politicians, share and explain principles to the citizens and unify the practice of the building professionals, in the best possible way.

Architectural policies are the result of a remarkable partnership between politicians and professionals, tools of change that have been tested and found to be successful, and for us, in Romania, they are a well-deserved opportunity.

RO

De ce avem nevoie de politici de arhitectură?

Ne petrecem 90% din timp în interiorul clădirilor!

EN

Why do we need public policies for architecture?

We are spending 90% of our time inside buildings!

Moderator / Host
Cătălin Ștefănescu

Co-moderator / Co-host
Șerban Țigănaș

P1

18

Thomas Chevalier Bøjstrup

24

Eugen Pănescu

33

Sanja Šaban

36

Jorge Bonito Santos

42

Henrik Stjernholm

48

Q&A

DK

Thomas Chevalier Bøjstrup

RO

Profesor asociat la Academia Regală Daneză de Arte Frumoase, Facultatea de Arhitectură, Design și Conservare, colaborator al Comisiei pentru dezvoltare durabilă – Uniunea Internațională a Arhitecților (UIA), Danemarca

Thomas Bøjstrup este arhitect, profesor universitar asociat și unul dintre redactorii pe teme de arhitectură ai „Ghidului de arhitectură pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD)”. Este, de asemenea, unul dintre principalii autori ai Declarației de la Dhaka, precum și coordonatorul proiectului ONU din cadrul KADK – Academia Regală Daneză de Arte Frumoase, Facultatea de Arhitectură, Design și Conservare – proiect demarat în 2016 alături de ONU Copenhaga. În acest sens, Thomas Bøjstrup a dedicat trei ani universitari pentru dezvoltarea unor concepte de design și arhitectură care pot susține obiectivele ONU pentru o lume durabilă.

EN

Teaching associate professor at KADK – The Royal Danish Academy of Fine Arts – Schools of Architecture, Design and Conservation – and collaborator of Union Internationale des Architects (UIA), Denmark

Thomas Bøjstrup is an architect and a teaching associate professor at KADK – The Royal Danish Academy of Fine Arts – Schools of Architecture, Design and Conservation – and one of the architectural editors of „An Architecture Guide to the UN 17 Sustainable Development Goals”. He is also one of the core writers behind the „Dhaka Declaration” as well as UN Project Coordinator at KADK, which in 2016 entered into a collaboration with UN City Copenhagen, and devoted three academic years to developing design and architecture concepts which can support the UN goals for a sustainable world.

Ghidul de arhitectură pentru cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă ale ONU

An Architecture Guide to the UN 17 Sustainable Development Goals

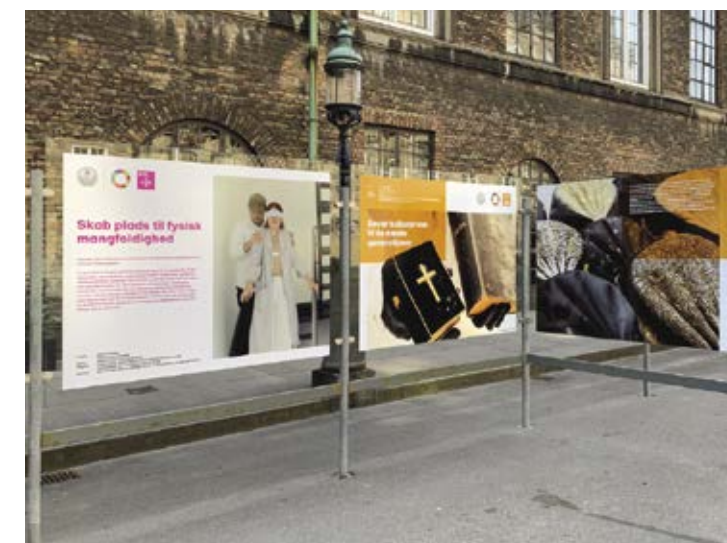
©UIA+DAA+KADK, 2019

Expoziție tematică dedicată publicului, studenților și membrilor Academiei Royale de Arte Frumoase KADK, profesioniștilor și factorilor de decizie.

Themed exhibition aimed at the public, KADKs students and staff, the profession and decision makers.

©KADK, 2018

Mai mult de 600 de proiecte de diplomă de la KADK au răspuns celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă în ultimii trei ani.

More than 600 graduate projects at KADK have engaged with the Sustainable Development Goals in the last three years.

©KADK, 2018

↳ Ghidul de arhitectură pentru cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă ONU, Declarația de la Dhaka și importanța pe care KADK o acordă Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă

+ Mediul construit este răspunzător pentru 39% din emisiile globale de CO2, iar populația este în creștere, deci vor fi necesare și mai multe spații de locuit

Felul în care construim are un impact nu doar asupra emisiilor de CO2, ci și asupra altor domenii, la multe niveluri. Sunt anumite lucruri pe care noi, ca arhitecți, le putem face pentru a ameliora această situație. Aceasta este doar una dintre provocările asumate în 2017 de către statele membre UE și consider că cele 17 Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) reprezintă un instrument pentru gestionarea complexității impactului mediului construit.

Proiecțiile demografice arată că populația Globului va crește de la 7,7 miliarde (2019) la peste 11,2 miliarde (2100), ceea ce înseamnă o creștere a populației cu aproximativ 4 miliarde în următorii 80 de ani. O situație destul de provocatoare! Dar, dacă o combinăm cu o altă proiecție, devine chiar și mai provocatoare. Datele arată nu numai că populația este în creștere, ci și că numărul gospodăriilor pe plan global este în scădere. Adică mai mulți oameni vor avea nevoie de și mai multe spații locative. Deci, pe măsură ce populația crește, numărul de case pe care va trebui să le construim va crește exponențial. Există o opinie conform căreia va trebui să construim două miliarde de locuințe noi până în 2100. Acest lucru va avea un impact asupra emisiilor de CO2, și, așa cum este articulat într-un raport recent ONU, nu va compromite doar posibilitatea de îndeplinire a obiectivului cu numărul 12 (Consumul și producția responsabile), dar și restul obiectivelor.

+ Un Ghid de arhitectură: felul în care construim poate avea un impact pozitiv, deci am putea fi parte din soluție

Ghidul de arhitectură pentru cele 17 ODD este prezintă proiecte din întreaga lume care implementează în mod activ cele 17 ODD.

Ghidul nu oferă discursuri sau aspirații, ci manifestări fizice, clădiri, terenuri, infrastructuri etc. Este rezultatul colaborării dintre Uniunea Internațională a Arhitecților (UIA), Asociația Daneză a Arhitecților (DAA) și Academia Regală de Arte Frumoase, Facultatea de Arhitectură, Proiectare și Conservare (KAKD). Ghidul include exemple din 46 de țări din întreaga lume, de la Tanzania la zona urbană din Detroit, din Norvegia în Iordania, și are în vedere fiecare din cele 17 ODD. Fiecare obiectiv este prezentat cu textul declarației, o cale de acțiune spre care arhitecții pot opta și un proiect concret. Ghidul a fost prelanșat în cadrul Conferinței ONU despre schimbarea climatică din 2018 (COP24), organizată în Katowice, Polonia. Documentul poate fi descărcat gratuit de pe site-urile DAA și KADK.

+ Declarația de la Dhaka include afirmații clare despre ce pot face arhitecții pentru a promova dezvoltarea durabilă

Ghidul prezintă exemple de proiecte realizate, iar declarația este o traducere a celor 17 ODD în afirmații clare despre ce pot face arhitecții pentru a promova dezvoltarea durabilă. Fiecare obiectiv include o afirmație concisă și clară. Ca atare, declarația poate fi privită ca un fel de Manifest. Este o inițiativă a UIA și a fost semnată oficial al Dhaka în 2019 de UIA, Institutul Arhitecților din Bangladesh și Consiliul Regional al Arhitecților din Asia.

+ Promovarea modelului KADK: Sistemul de educație poate ajuta studenții să asimileze mai rapid principiile dezvoltării durabile

În 2016, KADK s-au angajat să lucreze cu ODD pentru o perioadă de trei ani, în colaborare cu municipalitatea din Copenhaga, un oraș ONU. Scopul a fost nu doar de a promova dezvoltarea durabilă, dar și de a crește conștientizarea privind modul în care arhitectura și mediul construit l-ar putea juca în susținerea dezvoltării durabile. Inițiativa a inclus o serie de activități, precum conferințe anuale în cadrul cărora studenții s-au întâlnit cu reprezentanți ONU și ai instituțiilor de cercetare din domeniu pentru a discuta teme definite în ODD. Au existat și inițiative menite să promoveze implicarea studenților în afara instituției, cum ar fi expoziții tematice și strategii de comunicare.

+ Dezvoltarea unui limbaj comun este absolut obligatorie

Un prim rol pe care l-a jucat adoptarea ODD se referă la dezvoltarea unui limbaj comun care ne permite să comunicăm nu doar în cadrul organizației, ci și către exterior, să promovăm ceea ce facem deja într-un mod ușor de înțeles. Un alt aspect extrem de important este că ODD au fost incluse în programa școlară. Anul acesta trimitem în lume 240 de absolvenți care știu despre ODD, despre provocările cu care se confruntă comunitatea globală și care, lucru extrem de important, știu că pot avea un impact pozitiv asupra mediului construit și pot contribui la îndeplinirea agendei pentru 2030.

↳ An Architecture Guide to the UN 17 Sustainable Development Goals, the Dhaka Declaration and KADK's focus on the SDGs

+ The built environment accounts for 39% of global CO2 emissions and the population is rising, and so is the need for even more houses

The way we build has an impact not only on the level of CO2, but on many levels, across many areas. There are certain things that we, as architects, can do to help. It is only one of the challenges put forward in 2017 by the EU member states. So I think the Sustainable Development Goals (SDGs) are a way of addressing that: the complexity of the impact of the built environment.

A population projection shows that the global population will rise from 7.7 billion (2019) to more than 11.2 billion by 2100, which roughly means an increase in the overall population by 4 billion within the next 80 years. That's challenging enough! But if you combine it with another projection, it becomes even more challenging. This graph shows that not only is the population rising, but the rise of global households is declining. Meaning that more people will live in even more houses. So as the population is rising, the number of households, meaning houses that we will have to build, is accelerating. Some would say we will have to build around 2 billion new homes by 2100. Now that has an impact on CO2, and, as it is spelled out in a recent United Nations report, this trend will not only compromise the ability to reach goal number 12 (Responsible consumption and productions), but also the rest of the goals.

+ An Architecture Guide: the way we build can have a positive impact, so we could be part of the solution

The Architecture Guide to the 17 SDGs is a guide book that shows built examples from around the world of projects that engage actively with the 17 SDGs. It does so not through talks or aspirations, but through actual physical manifestations, buildings, terrains, infrastructure etc. It is the fruit of the cooperation between International Union of Architects (UIA), the Danish Architects' Association (DAA) and The Royal Danish Academy of Fine Arts, Schools of Architecture, Design and Conservation (KADK). It features 46 countries from around the world, from rural Tanzania to urban Detroit, from Norway to Jordan, and it considers each of the 17 SDGs. It brings the goal in his original statement, makes a translation into a path of action that architects

can take and it shows concrete examples of projects that have actually done that. As such, was pre-launched at the 2018 United Nations Climate Change Conference (COP24) in Katowice, Poland. It is available for download free of charge on the websites of the Danish Association of Architects and of KADK.

+ The Dhaka Declaration makes unambiguous statements about what architects can do to advance sustainable development

The declaration is the second format and where the book shows built examples, the declaration is a translation of the 17 SDG into unambiguous statements about what architects can do to advance sustainable development. It takes each goal at the time and makes a short, precise statement. It does so for all the 17 goals, and as such, it can be regarded as a kind of Manifesto. It is an initiative of the UIA and officially signed in Dhaka in 2019 by the presidents of the UIA, the Institute of Architects of Bangladesh and the Architects' Regional Council Asia.

+ Promoting the KADK model: The education system can help students engage faster with sustainable development

In 2016, the KADK committed to working with the SDG for a period of 3 years; it did so in collaboration with UN city Copenhagen. It did so not only to advance sustainable development but also to raise awareness of what architecture and the built environment could do to promote sustainable development. This initiative has unfolded in a wide range of activities, for examples annual conferences held in conjunction with KADK in which students had the chance to meet representatives of different UN organizations and research institutions in the field to discuss various topics that are defined in the UN SDGs. There also were various initiatives within KADK and initiatives that promote the work of students more broadly, such as themed exhibitions and communication strategy.

+ It is mandatory to develop a common language

The first role that this adoption of the SDGs has played is the development of a common language that allows us to communicate within the organization, within or outside the institution and promote what we already do in a way that is easily understood. Another very important aspect is that the SDGs was actually included in our study regulation, which defines what students have to learn. This year we are sending out into the world 240 graduates that have the awareness of the SDGs, of the challenges that we are facing as a global community, and most importantly, have the awareness that they can have a positive impact on the built environment and thus contribute to the fulfillment of the 2030 agenda.

RO

Eugen Pănescu

RO

Membru al boardului Consiliului Arhitecților din Europa (ACE)

Eugen Pănescu este arhitect și urbanist, partener fondator al biroului Planwerk din Cluj. A contribuit la renașterea spațiului public și la transformarea practicii profesionale de planificare urbană în România. A coordonat Studioul de planificare urbană al Facultății de Arhitectură din Cluj pe tema reabilitării zonelor virane. În calitate de membru al comitetului executiv al Consiliului Arhitecților din Europa (ACE) și coordonator al ariei tematice Baukultur, urmărește Agenda Urbană Europeană și parteneriatele pentru cultură în cadrul Alianței Patrimoniului European pentru reutilizarea responsabilă și refolosirea prudentă a clădirilor și a zonelor urbane. Eugen Pănescu susține abordarea holistică a patrimoniului prin echitate socială și economică, legând guvernarea publică inovatoare în planificare urbană cu acțiunea civică. Ideile sale se referă la găsirea de răspunsuri responsabile pozitive la problemele urbane prin cooperare interculturală și conștientizare socială.

EN

Board member, Architects' Council of Europe (ACE)

Eugen Pănescu is an architect and urban planner, co-founder of Planwerk studio (Cluj, Romania). He contributed to the rebirth of public space and the transformation of the planning professional practice in Romania. He guided the Urban Design Studio at the Cluj Architecture Faculty on brownfields transformation. As an Executive Board member of the Architects Council of Europe and coordinator of the Baukultur thematic area, he follows the European Urban Agenda and the partnerships for culture in the European Heritage Alliance, for the wise re-use and cautious retrofitting of buildings and urban areas. He promotes the holistic approach on heritage through social and economic equity, linking innovative public governance in planning with civic action.

20 de proiecte de arhitectură împotriva schimbărilor climatice

20 architectural projects against climate change

©www.ace-cae.eu

Bune exemple de concursuri de soluții din Europa.

Best examples of architectural design contest in Europe.

©www.ace-cae.eu

De ce să lucrezi cu arhitecți europeni?

Why work with European architects?

©www.ace-cae.eu

↳ Politica profesiei pentru calitatea în arhitectură

+ Cine – Vocea arhitecților europeni vorbește despre calitate de 30 de ani

Consiliul Arhitecților din Europa (ACE) are ca membri 43 de organizații din 31 de țări, cu peste 550.000 de arhitecți atestați, cărora Consiliul le respectă identitatea culturală, în timp ce susține o poziție clară a profesiei în contextul UE.

Activitatea noastră se axează pe legislația europeană, pe publicarea unor volume mari de date și informații și pe interacțiunile în afara universului arhitecturii. Facem studii despre viețile noastre ca arhitecți, despre modul în care ne desfășurăm activitatea, despre cât de mulți suntem, cât câștigăm și la ce lucrăm. Prezentăm acest studiu la nivel de sector la fiecare doi ani, pentru a ne susține poziția în fața Comisiei Europene, de exemplu.

La începutul anului, a apărut o turnură în lume și în politica europeană, prin atenția acordată conceptului de *Baukultur*, care nu este, de fapt, o noțiune nouă. Numeroase țări au început să se aplece asupra acestui concept, iar menționarea noțiunii de *Baukultur* la Davos, cu ocazia Forumului Economic Internațional și a reuniunilor miniștrilor, a determinat o schimbare de paradigmă. Prin această promovare, activitatea desfășurată de ACE timp de ani de zile a căpătat sens și importanță. 2018 a fost un an intens, Anul european al patrimoniului cultural, unde *Baukultur* joacă un rol important.

+ De ce – Calitatea migrează, iar arhitecții o pot oferi oriunde în lume, în mod responsabil

ACE a adunat într-un ghid 20 de proiecte arhitecturale europene pentru combaterea schimbărilor climatice și este în căutare permanentă de proiecte pe care să le poată promova. Felul în care lucrăm și ne raportăm la lume și la mecanismele ei ține și de responsabilitate. Publicăm și prezentăm documente referitoare la legislația și directivele UE, ceea ce ne ocupă cea mai mare parte din timp, dar suntem mândri că avem și șansa de a vorbi despre efectele benefice ale proiectelor noastre pentru utilizatori și mediul înconjurător. Pentru noi, calitatea e *made in EU* și suntem capabili să oferim calitate nu doar pe continent, ci și în afara granițelor acestuia. ACE promovează beneficiile de a lucra cu arhitecți europeni, exportând astfel servicii de cea mai înaltă calitate.

+ Ce – Concursurile corecte de arhitectură sunt calea cea mai bună către calitate

Trebuie investigat nu numai cum pot apărea bunele practici prin intermediul talentului arhitecților sau inginerilor, prin clienți și utilizatori dedicați, ci și cadrul care să permită calitatea și care să urmărească acest lucru în perspectivă. Noi susținem concursurile deoarece sunt cea mai bună modalitate pentru a garanta calitatea în achizițiile publice și pentru a oferi cel mai bun conținut viitorilor utilizatori.

+ Cum – Strângem argumente de peste tot din Europa, care să ne ajute să construim un caz mai solid

La conferința din mai 2019, de la Innsbruck, am discutat despre calitatea mediului construit și despre furnizarea mijloacelor și sistemelor necesare. Am avut un mix de prezentări și proiecte foarte bune, însă și de instituții și colecții de date. Am vorbit și despre patrimoniul european, despre clădiri construite existente și felul în care acestea se pot transforma. Nu întotdeauna este nevoie să realizăm construcții noi. În calitate de arhitecți și, desigur, alături de clienții noștri, avem o mândrie deosebită atunci când realizăm un proiect de la zero, însă trebuie să aruncăm o privire mai atentă la clădirile existente și să le transformăm prin reutilizare adaptivă, să le oferim o viață nouă. De altfel, aceasta a fost tema conferinței noastre organizată la finalul anului trecut, în Leeuwarden, Olanda: promovarea reutilizării adaptive de calitate și tranziția patrimoniului construit.

+ CUM – Prin participarea la politica UE pentru bune practici și calitate în arhitectură

ACE se apleacă asupra politicilor UE și își face cunoscută poziția pe numeroase teme legate de arhitectură și arhitecți. Acestea sunt accesibile nu doar legiuitorilor, ci și publicului larg. În pregătirea alegerilor pentru Parlamentul European, ACE a redactat, pentru a doua oară, un Manifest, pentru ca politicienii să fie informați cu privire la contribuția pozitivă pe care o pot avea arhitecții la nivel european. Am avut întâlniri cu mai mulți candidați (și în România), în speranța că subiectul va fi dezbătut în Parlament și la nivelul instituțiilor UE, susținând în același timp specificul național al acestuia pentru fiecare dintre țările vizate.

Directivele UE influențează calitatea în foarte multe moduri, întrucât reglementează, de exemplu, recunoașterea calificărilor profesionale, permițând arhitecților să își exercite profesia. De asemenea, stabilirea unor proceduri pentru achizițiile publice și pentru serviciile prestate pe piața intracomunitară are un impact puternic asupra rezultatului arhitectural. Directive cheie beneficiază de o arhitectură de calitate: Energie și mediu, Sănătate și siguranță sau Drepturile și interesele consumatorului.

Fiecare politică națională europeană se construiește prin pași mici pe care îi facem fiecare dintre noi. La un moment dat, am văzut un graffiti care zicea: „Ești parte din problemă sau ești parte din soluție?” În calitate de arhitecți, avem, desigur, tendința de a ne poziționa în cea de-a doua parte. Am ajutat la crearea de probleme în trecut, cred că încă o mai facem, dar putem susține mai activ soluțiile de acum încolo.

↳ Profession policy for architectural quality

+ Who – The Voice of European Architects has been speaking for quality for 30 years

The Architects Council of Europe has as members 43 organizations from 31 countries, with more than 550.000 registered architects. As a partnership between the national members, it respects their cultural identity and promotes a clear position of the profession in the EU affairs. Our work is mainly on legislation at European level, on publishing lots of data and information and networking outside the architects' world. What we also do is research on our lives as architects, how we practice, how many we are, how much we earn, what we work on. And we present this sector study every 2 years, to advocate our position in front of the European Commission, for example.

At the beginning of the year, there was a turn of events in the world and in the European policy, through the newly found interest in Baukultur, which was not a new notion. Many countries spoke about it and in Davos, upon the occasion of the World Economic Forum and reunions of ministries. By mentioning Baukultur, a shift has happened. This work has been promoted and suddenly what ACE did for years has gained weight. 2018 was an intense year, a year of the European Year of Cultural Heritage, where Baukultur plays a big role.

+ Why – Quality migrates and architects can provide it globally and responsibly

ACE collected 20 European architectural projects against climate change and seeks always good projects that could be promoted. It is also a matter of responsibility how we work and look at the world and how it works. We publish and present documents on EU legislation and directives, which takes most of time, but we are proud to also be able to promote how our projects can benefit the users and the environment. We say that quality is made in the EU, and we can provide quality not only on the continent, but also outside. ACE promotes reasons to work abroad with European architects, exporting services at highest quality.

+ What – Fair architectural design competitions are the best way to quality

Best examples – always investigate not only the way they surface, through talented architects, engineers and dedicated clients and users, but also whether there is a framework able to foster quality and

promote it further on. Design competitions are what we promote, as they are the best way to achieve quality in public procurement and guarantee the best content for the future users.

+ How – We collect arguments throughout Europe to build up a better case

During the conference in Innsbruck, in May 2019, we debated on how to achieve quality in the built environment and how to ensure the tools and systems for it. We had a mix of very good showcases and projects, but also institutions and collections of data. And then we looked to the world that we inherit in Europe, with built structures and how can they change. We don't always have to build new houses. We, as architects, together with our clients, are of course proud to build projects from scratch, but we should take a closer look at an existing structure and transform it through adaptive reuse, in order to give it a new life. That was the topic of our conference at the end of last year in Leeuwarden in the Netherlands: promoting quality adaptive reuse and transition of the built heritage.

+ How – Participating to EU Policy for good practice and architectural quality

ACE connects to EU policies and promotes positions on many topics regarding architecture and architects. These are made public not only for the legislators, but also for the public, like today. Preparing the European Parliament elections, for the second time ACE has drafted a Manifesto, so the politicians are aware of the main issues that architects can improve at European level. We have met many candidates, in Romania as well, hoping this subject will be discussed in the Parliament and EU institutions, keeping its validity nationally in each of your countries.

EU directives influence quality in many ways, regulating for example the recognition of the professional qualifications, allowing architects to practice. Moreover, establishing public procurement procedures and services on the European internal market has a significant impact on the quality of the architectural outcome. And nonetheless, crucial directives equally benefit from good architecture: Energy and environment, Health and safety or Consumer rights and interest.

Every European or national policy is made of small little steps that each of us is taking. I saw a graffiti once that said: „Are you part of the problem, or are you part of the solution?” As architects, of course we tend to position ourselves in the second part. We contributed to the problems before, I think we still do, but we can support solutions more actively from now on.

HR

Sanja Šaban

RO

Ministerul Construcțiilor și
Planificării Spațiale

Arhitect și lector în domeniul aspectelor tehnice și științifice ale proiectării de arhitectură, Sanja Šaban are un doctorat pe tema patrimoniului arhitectural, dar și o experiență solidă în structurile de stat, în cadrul Ministerul Protecției Mediului și Planificării Fizice și ca director de departament la Institutul de Planificare Urbană din Croația. Pe lângă cele de mai sus, a contribuit activ la elaborarea diferitelor studii și programe de dezvoltare și a ținut prezentări la numeroase ateliere și întâlniri științifice internaționale. În prezent lucrează la o teză de doctorat având ca subiect așezările rurale. Din 2006 este membră a IFHP (Federația Internațională pentru Locuințe și Planificare).

EN

Ministry of Construction and
Physical Planning

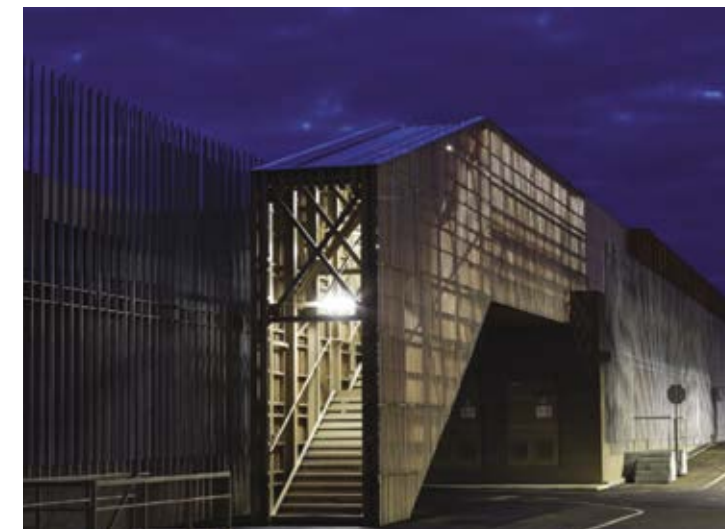
Architect and lecturer in the scientific field of technical science, scientific branch of architectural design with a PHD in Architectural Heritage, Sanja Šaban has a strong background in state structures at the Ministry of Environmental Protection and Physical Planning and as Head of the Department at the City Institute for Physical Planning. In addition to the above, for years she has actively participated in the elaboration of various development studies and programs and given presentations at numerous international expert workshops and scientific gatherings. She is currently working on her doctoral thesis on rural settlements. She has been a member of IFHP (International Federation for Housing and Planning) since 2006.

Nominalizare pentru cea
mai bună arhitectură
Incubator de pești
Cromaris, Nin

Nominated for best architecture
Cromaris hatchery and
nursery in Nin

©Iva Letilović, Igor
Pedišić (2018)

Nominalizare pentru cea mai bună
arhitectură

Muzeul de arheologie Vučedol

Nominated for best architecture,
Archeological Museum Vučedol
Goran Rako and Architecture
workshop & Vanja Ilić (2015)

©Boris Cvjetanović

Nominalizare la EU Mies Award
EU Mies Award Nomination
Ansamblul rezidențial Jordanovac

Housing Complex Jordanovac
Svebor Andrijević,
Luka Korlaet (2017)

©<https://miesarch.com/work/4070>

↳ ApolitikA Politicele pentru arhitectură ale Republicii Croația (2013–2020)

Aceasta este o scurtă trecere în revistă a politicilor pentru arhitectură din Croația, numite ApolitikA. Camera Arhitecților și Inginerilor din Croația a fost cea care a avut inițiativa demersurilor pentru redactarea politicilor pentru arhitectură, în 2004. Au înțeles importanța unei politici pentru arhitectură în Republica Croația și au făcut din acest document o prioritate. Este, însă, important de menționat că un proiect de o asemenea complexitate nu ar fi fost posibil fără cooperarea cu Ministerul Construcțiilor și Planificării Fizice, autoritatea de resort din Croația..

+ Dezvoltarea culturii ca o condiție prealabilă pentru calitatea spațiului construit

Ce este ApolitikA?

O parte a politicii generale naționale, care se referă la:

- + Interesul general în calitatea spațiului înconjurător și o cultură a modului în care construim
- + Asumarea principiilor dezvoltării sustenabile într-un mediu de calitate, sigur și sănătos
- + Conștientizarea publică a importanței peisajului cultural
- + Transparența și interacțiunea între actorii din domeniul planificării spațiului

Ce este arhitectura?

- + Arhitectura reprezintă totalitatea mediului construit, care constituie un cadru fizic pentru toate activitățile umane.
- + Arhitectura este o trăsătură esențială a istoriei, culturii și vieții fiecărei națiuni.
- + Arhitectura este arta de a construi, actul tehnic care generează habitatul pentru om, unde aspirația creativă definește și îmbogățește existența, fiind o manifestare creativă a naturii umane.
- + Un mediu construit de calitate, alături de protejarea mediului natural, reprezintă o nevoie de bază a fiecărei persoane și este o condiție prealabilă pentru dezvoltarea generală a societății.

De ce este atât de importantă arhitectura?

- + Un mediu construit de calitate reprezintă un interes comun. El nu este rodul întâmplării, ci este creat prin acțiunile directe, conștiente și coordonate ale arhitecților și altor profesioniști, alături de conștientizarea socială extinsă și cu sprijin politic.
- + Arhitectura este unul dintre elementele patrimoniului cultural, care vorbește despre cine suntem și încotro ne îndreptăm, cu un impact puternic asupra dezvoltării identității locale și naționale.

+ Calitatea mediului construit ca bază pentru calitatea vieții fiecăruia

Ce sunt politicile pentru arhitectură?

- + Politicile pentru arhitectură sunt parte din politica națională generală, fac referire la importanța interesului general în calitatea mediului construit și, ca atare, ele ar trebui să devină un catalizator al întregului proces al dezvoltării durabile.
- + Politicile pentru arhitectură definesc și promovează cultura generală a mediului construit, conferă semnificație principiilor de dezvoltare durabilă într-un mediu construit de calitate, sigur și sănătos.

De ce sunt importante politicile pentru arhitectură?

Politicile pentru arhitectură definesc direcțiile strategice pentru garantarea drepturilor fundamentale ale omului la dezvoltare și calitatea vieții, pornind de la următoarele aspecte:

- + Mediul construit de calitate este o nevoie de bază a fiecărui individ;
- + Mediul construit de calitate reprezintă un interes comun;
- + Statul are obligația de a respecta dreptul la dezvoltare și la viață într-un mediu construit de calitate.

+ Arhitectura de calitate ca stimulent pentru dezvoltarea națională și progres

Cine implementează politicile pentru arhitectură?

Politicile pentru arhitectură sunt implementate prin coordonarea tuturor actorilor din domeniul planificării spațiale: legiuitorul, agențiile administrației publice de la toate nivelurile, comunitatea academică, instituțiile științifice, organizațiile și asociațiile profesionale, arhitecții și inginerii, instituțiile, organizațiile și asociațiile culturale, organizațiile civice, persoanele fizice și presa.

Politicile pentru arhitectură 2013-2020

Pentru atingerea obiectivelor, politicile pentru arhitectură identifică zece zone tematice:

Conștientizarea publică, Investițiile publice, Patrimoniul construit, Dezvoltarea și planificarea spațială, Construirea și proiectarea spațiului, Locuirea, Planificarea arhitecturală și urbanistică, Educația, Spațiul și arhitectura ca elemente care contribuie la dezvoltarea economică și Cadrul legislativ. Fiecare zonă tematică a fost creată prin definirea: provocărilor/obiectivelor, inițiativelor, actorilor.

ApolitikA astăzi

În prezent, Croația se află la finalul primei etape de implementare a politicilor ApolitikA. În acest scop, a fost înființat un grup de lucru a cărui sarcină este aceea de a monitoriza implementarea politicilor ApolitikA. Ministerul redactează un raport referitor la implementarea ApolitikA în această primă etapă, al cărui scop este acela de a verifica:

- + dacă au fost atinse toate obiectivele stabilite,
- + ce obiective nu au fost îndeplinite și de ce,
- + modificările care se impun,
- + ce trebuie adăugat,
- + ce trebuie avut în vedere etc.

Datele din acest raport servesc ca punct de reper pentru dezvoltarea Politicii pentru arhitectură pentru perioada 2020-2030

↳ ApolitikA Architectural Policies of the Republic of Croatia (2013–2020)

This is a brief overview of the architectural policies in Croatia, called ApolitikA.

The Croatian Chamber of Architects and Engineers initiated the activities for the drafting of architecture policies in 2004. They recognized the importance of developing an architectural policy of the Republic of Croatia, making this document their top priority. It is, however, important to mention the achievement of such a complex project would not have been possible without the cooperation with the Ministry of Construction and Physical Planning in Croatia, as the relevant decision-maker.

+ Building culture as a precondition for the quality of built space

What is ApolitikA?

A part of the overall State policy, which relates to:

- + A general interest in the quality of the overall space and culture of construction
- + Commitment to the principles of sustainable development in a high quality, safe and healthy environment
- + Public awareness of the importance of cultural landscape
- + Transparency and interaction amongst space design stakeholders

What is architecture?

- + Architecture is the overall built environment, which represents a physical framework for all human activities.
- + Architecture is an essential feature of the history, culture, and life of every nation.
- + Architecture is the art of building, the form-related upgrading of the technical act of generating a human living environment, in the context of which creative aspiration defines and enriches its existence, manifesting thereby the creative component of human nature.
- + A quality built environment, along with a preserved natural environment, is a basic need of every person and a precondition for the overall development of society.

Why is architecture vital?

- + A quality built environment represents a common interest. It is not a result of fortuity, but is created by the direct, conscientious and coordinated action of the architectural and other professions, along with high social awareness and political will.
- + Architecture is one of the layers of cultural heritage that speaks of who we are and where we are going, with a strong impact on creating the local and national identity

+ Quality of the built environment as a basis for the good life of every individual

What are architectural policies?

- + Architectural policies are a part of the overall State policy stating the general interest in the quality of the overall space, and as such, they should become a catalyst in the process of sustainable development.
- + Architectural policies define and advance the overall building culture, provide meaning to the principles of sustainable development in a high quality, safe and healthy environment.

Why are architectural policies vital?

By architectural policies, strategic guidelines are defined for the achievement of the fundamental human rights to development and quality life, based on the following:

- + The quality built environment is a basic need of every individual;
- + The quality built environment is a common interest;
- + The State has an obligation to observe the right to development and life in a quality built environment.

+ High-quality architecture as an incentive for national development and progress

Who implements architectural policies?

Architectural policies are carried out in coordination by all participants in spatial development: the legislator, public administration bodies at all levels, the academic community, scientific institutions, professional organizations and associations, architects and engineers, cultural institutions, organizations and associations, citizens' organizations, individuals and the media

Architectural Policies 2013-2020

In order to achieve their objectives, architectural policies identify 10 thematic areas:

Social awareness, Public developments, Built heritage, Spatial development and planning, Building and designing space, Housing, Architectural and urban planning, Education, Space and architecture as generators of economic development, Legal framework.

Each thematic area is specifically elaborated based on: the challenges/goals, the initiatives, the stakeholders.

ApolitikA Today

We currently are at the end of the 1st implementation stage of ApolitikA and there is a working group that monitors the progress. The Ministry drafts a report on the implementation of ApolitikA in this 1st stage, meant to check:

- + whether all the set goals have been achieved,
- + what has not been achieved and why,
- + what should be changed,
- + what to add,
- + what needs to be taken into account, etc.

The data in this report are the starting point for the development of a new Architectural policy for the period 2020-2030.

PT

Jorge Bonito Santos

RO

Şef al Departamentului de
Intervenții în Spațiul Public,
municipalitatea Lisabona

Architect and urban planner, Jorge Bonito Santos has a wide experience in architectural policies. He has contributed to the realization of the National Policy for Architecture and Landscape of Portugal, the National Housing Strategy for 2015-2031 and the Urban Rehabilitation Area – Coimbra ALTA | Urban Rehabilitation Strategy for the Uptown of the City of Coimbra, receiving several prizes for his works. He has worked for Moita and Lisbon municipalities, as Head of Division, in the areas of Architecture, Urban Management, Urban Planning, Urban Rehabilitation and Public Space, and also as Project Manager for the Business and Projects Development Department of Parque EXPO in Portugal.

EN

Head of Division, Interventions
in the Public Space at Lisbon
Municipality

Architect and urban planner, Jorge Bonito Santos has a wide experience in architectural policies. He has contributed to the realization of the National Policy for Architecture and Landscape of Portugal, the National Housing Strategy for 2015-2031 and the Urban Rehabilitation Area – Coimbra ALTA | Urban Rehabilitation Strategy for the Uptown of the City of Coimbra, receiving several prizes for his works. He has worked for Moita and Lisbon municipalities, as Head of Division, in the areas of Architecture, Urban Management, Urban Planning, Urban Rehabilitation and Public Space, and also as Project Manager for the Business and Projects Development Department of Parque EXPO in Portugal.

Piscina Leça da Palmeira, de
Álvaro Siza, 1960

Leça da Palmeira Swimming Pool
designed by Álvaro Siza, 1960

©Giovanni Amato

Casa pentru oameni în
vârstă în Alcácer do Sal,
Aires Mateus, 2010

Mateus Houses for Eldery
People in Alcácer do Sal,
Aires Mateus, 2010

©PNAP

Galeria de arhitectură

Architecture gallery

©PNAP

↳ Vești din Vest: Politica publică pentru arhitectură din Portugalia

În Portugalia, decizia că o politică pentru arhitectură și peisaj este necesară a fost luată în urma unor dezbateri extinse, un proces pentru care a fost nevoie de aproximativ șapte ani. În primii doi, discuțiile s-au canalizat pe necesitatea unei politici pentru arhitectură. În următorii patru, am discutat dacă această politică ar trebui să fie doar pentru arhitectură sau dacă ar trebui să includă și peisajul, iar ultimul an a fost dedicat redactării politicii. Voi începe cu o imagine care este foarte interesantă, pentru că reprezintă o piscină realizată de Alvaro Siza la începutul anilor 60, secolul trecut. După cum puteți observa, legătura dintre arhitectură și peisaj nu este o noutate în Portugalia.

+ Îmbunătățirea calității vieții și bunăstarea cetățenilor portughezi

Avem o politică națională pentru arhitectură și peisagistică din 2015. Voi trece în revistă o serie de aspecte cheie ale politicii, după care voi menționa câteva dintre inițiativele din Portugalia din ultimii ani. Arhitectura și peisajul sunt importante pentru noi toți pentru că ele vorbesc despre identitatea, istoria și cultura noastră și fac parte din cotidianul fiecăruia dintre noi. Astfel, principiul de bază al politicii noastre este: conștientizarea importanței arhitecturii și a peisajului în viața noastră și a modului în care arhitectura și peisajul de bună calitate ar putea și ar trebui să contribuie la bunăstarea populației din țara noastră.

+ Creșterea competitivității economiei naționale și promovarea Portugaliei și a culturii portugheze în Europa și în lume

Principiile fundamentale ale politicilor publice au astfel o dublă orientare:

În primul rând: îmbunătățirea calității mediului natural și construit și a arhitecturii și peisajului Portugalia.

În al doilea rând: sporirea contribuției Portugaliei în contextul angajamentelor internaționale ca factori strategici de dezvoltare, care garantează bunăstarea și calitatea vieții cetățenilor noștri, crescând conștientizarea publică și participarea cetățenilor și a organizațiilor societății civile la implementarea lor.

+ Protejarea și promovarea patrimoniului cultural portughez

Conform regulamentelor, trebuie să protejăm patrimoniul construit și, în același timp, trebuie să găsim o modalitate de a-l gestiona pe viitor. Un alt aspect care trebuie menționat este că am dorit să ajungem la toată lumea cu politica noastră; este esențial ca fiecare individ să înțeleagă și să conștientizeze importanța arhitecturii și peisajului în viața sa. Așadar, politica menționează ce pot face profesioniștii, ce programe ar putea fi dezvoltate, ce ar trebui să facă guvernul și, în fine, educația referitoare la arhitectură și peisaj. Nu ne dorim să avem mai mulți arhitecți și peisagiști în Portugalia, numărul lor este deja foarte mare. Scopul nostru este să ne asigurăm că toată lumea primește o serie de informații referitoare la arhitectură în toate etapele educației, astfel încât, odată ajunși la maturitate, să se poată implica în procesul decizional legat de construirea orașelor noastre, de mediu și patrimoniu.

+ Asigurarea unei dezvoltări durabile și a unei dezvoltări urbane durabile

Structura documentului politicii include Contextualizarea (domeniul de aplicare, temele, principiile de bază și provocările), Ambiția (viziunea și principiile directoare), Obiectivele (calitatea vieții, sustenabilitatea și protejarea naturii, a culturii și a patrimoniului, educația, participarea și conștientizarea, economia și internaționalizarea) și Implementarea lor în Portugalia (parteneri, elementele de bază ale planului de acțiune). Pe parcursul acestui proces, am identificat și am dorit să subliniem importanța a patru aspecte principale pe care le asociem arhitecturii și peisagisticii: angajamentele sociale, culturale, economice și de mediu. Ca provocări am identificat: calitatea și bunăstarea, promovarea patrimoniului nostru cultural și natural, problema sustenabilității și a rezilienței, problema democrației și a aspectelor sociale, în asociere cu aspectele economice și s-a discutat foarte mult despre contribuția și rolul Portugaliei în Europa. O ultimă provocare se referă la reglementări și la guvernare, pentru că este foarte important să discutăm despre viitorul nostru sustenabil împreună.

+ Promovarea și diseminarea unei culturi civice teritoriale

Viziunea politicii noastre este aceea de a promova arhitectura și peisajul drept resurse strategice în politicile de dezvoltare ale țării (la nivel central, regional și local). Mai este încă un aspect pe care aș dori să îl subliniez: pentru ca planul nostru să fie încununat de succes, nu este suficientă implicarea guvernului la diferite niveluri, ci avem nevoie și de societatea civilă, de sectorul privat, de cel academic și de profesioniștii din domeniul arhitecturii și peisagisticii care să își aducă aportul la implementarea sa. Doar dacă ne unim forțele vom reuși să realizăm ceva de valoare pentru țara noastră. Voi menționa câțiva dintre partenerii și entitățile care s-au implicat activ în activitățile de promovare a politicii în ultimii patru ani: Direcția Generală pentru Planificarea Teritorială, Direcția Generală a Patrimoniului Cultural, Centrul Portughez pentru Arhitectură, MAAT – Muzeul de Artă, Arhitectură și Tehnologie, Trienala de Arhitectură de la Lisabona, Fundația Serra Henriques, Fundația Calouste Gulbenkian, CCB | Garagem Sul – Centrul cultural, Fundația Serralves | Muzeul de Artă Contemporană, NOTE – Galerie de Arhitectură, Archikidz Lisboa, RTP | Atelier D'Arquitetura, televiziunea publică portugheză (emisiune dedicată arhitecturii), Primăria din Lisabona, The Grand Projects, Muzeul de Peisagistică, Ordinul Arhitecților, Asociația Arhitecților Peisagiști din Portugalia.

↳ News from the West: Public Policy of Architecture in Portugal

In Portugal, we decided that we should have a policy for architecture and landscape after a huge debate, a process that took more or less 7 years. During the first 2, the focus was on whether we actually need an architectural policy or not. The next 4 were to discuss if it should be just for architecture or architecture and landscape, and the last year was dedicated to the drafting of the policy document. I will start with an image that is very interesting because it is a swimming pool by Alvaro Siza from the beginning of the 60s, last century. So the link between architecture and landscape is not a novelty in Portugal.

+ Improving the quality of life and well-being of Portuguese citizens

We've had a national architecture and landscape policy since 2015. I am going to share with you some of the highlights of the policy and then some of the things we have done in Portugal during the last years. Architecture and landscape are important for all of us because they speak of our identity, history and culture, and we come across them on a daily basis, so the core principle of our policy is: acknowledging the importance of architecture and landscape in our life and the way in which good quality architecture and landscape could and should contribute to the wellbeing of the population in our country.

+ Improving the competitiveness of the national economy and promoting Portugal and Portuguese culture in Europe and the World

The core principles of the Public Policies are thus twofold:

Firstly: Enhancing the quality of the natural and built environment, and architecture and landscape, in Portugal.

Secondly: Expanding Portugal's contribution in the context of international commitments as strategic factors for development that guarantee wellbeing and quality of life for the country's citizens, while increasing civic awareness and the participation of citizens and civil society organizations in their implementation.

+ Protecting and fostering Portuguese cultural heritage

As general guidelines, we have to protect the built heritage and, at the same time, we have to find a way to deal with it for the future. Another issue is that we wanted to get to everyone with our policy; it is essential that everybody is aware of and acknowledges the importance architecture and landscape in their lives. So within the policy we have stated what the professionals can do, what programs could be developed, what the government should do, and, finally, the education on architecture and landscape. We do not want to have more architects and landscape architects in Portugal as there are a lot of them already, our goal is to make sure that everyone acquires some knowledge on architecture and landscape in all stages of education, so that, when they become adults, they are able to play their part in the decision-making process on the building of our cities, on our environment and heritage.

+ Achieving sustainable development and sustainable urban development

The structure of the policy document comprises the Contextualisation (the scope, the objects, the core principles, and the challenges), the Ambition (vision and guiding principles), the Objectives (quality of life, sustainability and nature conservation, culture and heritage, education, participation and awareness, economy and internationalisation) and their Implementation in Portugal (partners, bases for the action plan). During the process, we identified and we wanted to stress the importance of 4 main issues that we link to architecture and landscape: the social, the cultural, the economic and the environmental vows. As challenges, we identified: the quality and wellbeing, the promotion of our cultural and landscape heritage, the matter of sustainability and resilience, the matter of democracy and the social issues, linked to the economic aspects and a lot of discussions on the contribution and the role of Portugal in Europe. And the last challenge is related to regulations and the governance, because it is very important to discuss our sustainable future together.

+ Fostering and disseminating a territorial civic culture

The vision of our policy is to foster architecture and landscape as strategic resources in the country's development policies – at central, regional and local levels. There is one more thing that I want to stress: in order for our plan to be a success, the involvement of the government, at different levels, is not enough, but, instead, we also need the civil society, the private business sector, the academic sector and the professional sector of architects and landscape designers to be involved in its implementation. It is only if we work together, as partners, that we can achieve something valuable for our country. I will mention some of the partners and entities that were proactively involved in supporting the policy promotion activities during the last 4 years: Directorate-General for Territory, Directorate-General for Cultural Heritage, Portuguese Centre for Architecture, MAAT – Museum of Art, Architecture and Technology, Lisbon Architecture Triennial, Serra Henriques Foundation, Calouste Gulbenkian Foundation, CCB | Garagem Sul – Arts Centre, Serralves Foundation | Contemporary Art Museum, NOTE – Architecture Gallery, Archikidz Lisboa, RTP | Atelier D'Arquitetura, the Portuguese public broadcaster (public television architecture program), Municipality of Lisbon, The Grand Projects, Museum of the Landscape, Order of Architects, Association of Portuguese Landscape Architects.

DK

Henrik Stjernholm

RO

Fondator StjernholmArkitektur.dk,
fost Arhitect Șef al orașului Vejle

În prezent Henrik Stjernholm predă planificare urbană la Școala de Arhitectură din Aarhus, Danemarca. Este arhitect și speaker național și internațional pe tema politicilor de arhitectură, pornind de la experiența sa profesională din cadrul municipalității Vejle, unde pentru început a lucrat ca urbanist și apoi a ocupat diferite poziții de conducere, dezvoltând în 1997 prima politică de arhitectură adoptată de un consiliu municipal din Danemarca și din Scandinavia. A fost implicat în proiecte legate de planificarea generală a orașului, planificarea urbană locală, identificarea soluțiilor durabile pentru adaptarea la climă, strategia și brandingul orașului, politica de dezvoltare arhitecturală, spațiul urban, strategia de reînnoire urbană și a fost responsabil pentru numeroase concursuri de arhitectură.

EN

Founder of StjernholmArkitektur.
dk Former City Architect of Vejle
Municipality

Currently teaching town planning at the Aarhus School of Architecture in Denmark, Henrik Stjernholm is an architect and a national and international speaker on Architectural Policy, based on his experience in the Vejle Municipality, first as a city planner and then in different leadership functions, developing the first Architectural Policy which was adopted in a city council in Denmark and in Scandinavia in 1997. During his activity, he has been dealing with master planning for the whole municipality, local urban planning, climate adaptation and sustainable solutions, city strategy, city-branding and policy for architectural development, urban space, urban renewal and strategy and he was responsible for many architectural competitions.

„Valul”. Ansamblu rezidențial modern în fiordul Skyttheus din Vejle, 2015

“The wave”. Bølgen, a modern residential building complex by the Skyttheus bay in Vejle, 2015

Autor / Author
Henning Larsen Architects

©Henrik Stjernholm

Excursii de studii cu politicieni în unele orașe europene.

Study tours in some European cities.

©Henrik Stjernholm

Cele trei părți care susțin strategia orașului privind calitatea arhitecturală.

Three fold diagram in supporting the city strategy for the architectural quality.

©Henrik Stjernholm

↳ Politica pentru arhitectură, motor al dezvoltării urbane

+ O politică pentru arhitectură este un proces, nu un plan sau o clădire anume

Prima politică pentru arhitectură din Danemarca a fost adoptată în orașul Vejle și a fost o broșură de 16 pagini, cu foarte multe fotografii. Politica descria ceea ce înțelegeam prin calitatea în arhitectură și includea câteva acțiuni practice de rezolvat. Noi considerăm că politica pentru arhitectură este un proces. Aceasta înseamnă că nu este un plan specific sau o clădire anume, ci este un mod de a gândi, iar atunci când te ocupi de planificare în primărie, trebuie să ai în vedere acest lucru. Trebuie să identifici calitatea arhitecturală pentru un anumit loc din orașul respectiv.

+ Politica pentru arhitectură acoperă toate mediile fizice, pentru care trebuie să analizăm nivelul de calitate necesar

O politică pentru arhitectură este despre clădiri, planificare, diferite tipuri de spații urbane, dar este și despre natură – toate mediile fizice pentru care trebuie să stabilim calitatea care se impune. Nu poți să ai o arhitectură de calitate doar prin niște reguli și un plan. De aceea, este necesar să ai un dialog pentru a găsi clădirea potrivită pentru locul potrivit. Prin urmare, acesta este și modul nostru de gândire: invităm proprietarii și investitorii să se implice încă de la bun început. Le recomandăm să nu facă niciun fel de schițe înainte să fi mers la primărie și să fi discutat despre soluția adecvată pentru locul respectiv.

+ Schimbați mentalități: a voastră, a politicienilor, a administrației și a cetățenilor

Este vorba și despre comunicare și despre participarea cetățenilor, iar noi încurajăm dintr-un stadiu foarte timpuriu elevii, liceenii și studenții să cunoască școala de arhitectură. Avem un Laborator urban, cu un spațiu expozițional, unde publicăm toate planurile noi pentru oraș și unde oamenii pot veni să le vadă. Cred că una dintre concluzii este că nu contează dacă este vorba despre un oraș mare sau mic, dacă este un oraș bogat sau sărac, dacă e un oraș din Danemarca sau din România. Nu este relevant. Ceea ce este relevant este că trebuie să începeți să acționați și să schimbați mentalități în rândul politicienilor, al administrațiilor și, bineînțeles, al cetățenilor. Am convingerea că foarte multe lucruri pot fi schimbate în orașul respectiv printr-o politică de arhitectură.

+ Nu am întâlnit niciodată un politician care să nu fie interesat de orașe și de dezvoltarea lor

Politicienii sunt foarte importanți, pentru că ei dețin puterea și, în final, ei sunt cei care decid ce anume se va construi. De aceea noi obișnuim să organizăm un tur pentru cei din administrație și pentru politicieni. Turul de studiu se realiza în fiecare an în orașe din Europa și dura trei zile, timp în care aveau loc discuții despre planificare și despre arhitectură. Mesajul nostru către politicieni era: În primul an, veți vedea ce este un oraș, în al doilea trebuie să înțelegeți ce ați văzut, în al treilea an veți putea lua deciziile corecte – și ar trebui să puteți face acest lucru –, iar în al patrulea an sunteți deja bine pregătiți. În această notă, nu putem spera decât că vom avea și politicieni care vor fi realeși pentru următorul mandat de patru ani. Altfel, o iei de la capăt cu tot procesul. Este o acțiune de educare a politicienilor și nu am întâlnit niciodată un politician care să nu fie interesat de orașe și de dezvoltarea lor. Toți își doresc să fie inițiatorii unor decizii cât mai bune pentru orașele lor. Aveți, așadar, o sarcină importantă pentru fiecare mandat electoral.

+ Educați din nou, implicați-vă în dialog și reluați procesul, pentru că dezvoltarea unei politici de arhitectură necesită foarte mult timp

Îmi amintesc perioada în care am dezvoltat prima politică pentru arhitectură. A existat un comitet de planificare și adoptarea acestei politici a fost cea mai bună decizie pe care o putea lua. Desigur, a existat și voință politică în acest sens. În anul următor însă (1998), am avut șapte politicieni noi în același comitet și atunci am realizat că trebuia să reluăm tot procesul. Dezvoltarea unei politici de arhitectură necesită foarte mult timp: planificarea durează și abia după mult timp poți vedea rezultatul, de fapt.

+ În Vejle, strategia orașului cu privire la calitatea în arhitectură este influențată de autoritatea centrală și de la nivel municipal

Vejle a fost primul oraș care a dezvoltat o astfel de politică, în 1997. În 2019, 37 din cele 98 de municipalități din Danemarca au o politică de arhitectură. Prima politică națională din Danemarca a fost dezvoltată în 2007, iar a doua în 2014. În Vejle, strategia orașului cu privire la calitatea în arhitectură este influențată de autoritatea centrală și de la nivel municipal. Dacă, însă, doriți să eficientizați procesul și dacă aveți 10 proiectanți sau 10 angajați în administrație, ați putea trimite o persoană la „locul de joacă”, așa cum îl numesc eu. Este locul în care ai toate fondurile necesare pentru dezvoltarea orașului, pentru dialogul dintre proiectele publice și private. Pentru că poți să faci oricâte planuri vre, dar dacă nimeni nu vrea să construiască nimic, e doar timp irosit. Deci acest „loc de joacă” este locul în care stau dezvoltarea și economia și de aici vine transformarea în bine a orașului.

↳ Architectural Policy as a Booster of Urban Development

+ An architectural policy is a process, not a specific plan or a specific building

The first Danish architectural policy of Vejle was a little booklet of 16 pages, including many photos. The policy described what we understood by architectural quality in Vejle and some concrete tasks to solve. We saw the architectural policy as a process. It means it is not a specific plan or a specific building, it is a mindset. When you do the planning for the whole municipality, you have to think about this. You have to find out what the architectural quality should be in that specific place of the municipality.

+ Architectural policy is about all the physical environments and we have to think about what the quality should be

Architectural policy is about buildings, planning, all kind of urban spaces, and also about nature – all the physical environments; we need to consider the required quality level for every part. When you are making the plans, you cannot write good architecture in some rules and a plan. So you have to have a dialogue to find the right building in the right place. That is also our mindset: we invite the owners and the investors to step in very early. We advise them not to make any drawings before going to the municipality and talking about what the best solution is for that specific location.

+ Change mindsets: in yourself, in politicians, in municipalities and in citizens

It is also about communication and citizens' engagement and we start very early, also to have the children from schools, high schools and students go to the school of architecture. We have something called a City Lab with an exhibition place where we publish all the new plans for the city and the whole municipality and people can come and see them. I think one of the conclusions is that it doesn't matter if you are a little city or a big city, a poor or a rich one, if the city is in Denmark or in Romania. It is irrelevant. What is, however, relevant is that you need to take action and shift the mindsets in politicians, administrations, and, of course, citizens. I am sure you can change a lot in your city through an architectural policy.

+ I have never met a politician who was not interested in cities and their development

Politicians are very important because they hold the power, and, in the end, they are the ones to decide what is going to be built. And therefore, every year we used to have a study tour to cities in Europe for the administration and the politicians. For 3 days, they talked about planning and architecture and learnt something from other cities. We used to say to the politicians: Maybe the first year you just have to see what is the city, the second one you have to understand what you have seen, the third year you have to make the right decisions – and you should be able to –, and the fourth year you are just on the top. In that note, we can only hope that at least somebody will be reelected next time, for the following 4 years. Otherwise, we had to resume the whole process. It is very much about educating politicians and I have never met a politician who was not interested in cities and their development, and they would like to make it as good as possible for their city. So, you have a big task after every election.

+ Educate again and have a dialogue, and restart the process because architectural policy takes a long time

I remember the time when we made the first architectural policy. There was a planning committee and adopting this policy was the best decision they could make and, of course, there was willing to do so. But then the year after, in 1998, there were 7 new politicians in the same committee and that's when I found out there is a big task to the process because the architectural policy takes a long time for the planning, until you see what the plan is.

+ In Vejle, the city strategy on architectural quality depends on the state authority and the municipal administration

Vejle was the first city to have a policy, back in 1997. In 2019, 37 out of 98 Danish municipalities have such architectural policies. The first national policy in Denmark dates from 2007, the second one from 2014. In Vejle, the city strategy on architectural quality depends on the state authority and the municipal administration. To make it a little more efficient, and if you have 10 planners or 10 employees in the municipality, you could place 1 person in what I call "the playground". It is where you have the development of the city, the dialogue between the private and public projects. Because you can make all the plans you want, if nobody builds anything, it is for nothing. So this "playground" is where the development and the economy are, and it is from here that the real improvement of the city comes.

↳ Q&A P1

Șerban Țigănaș

Permiteți-mi să încep cu o poveste scurtă. Poate că unii dintre voi știți că în urmă cu aproape 10 ani, în cadrul Ordinului Arhitecților, am dezvoltat noi înșine o politică pentru arhitectură. În anul 2010, am prezentat această idee guvernului României, municipalităților, celorlalte profesii din domeniul proiectării, cum ar fi inginerii și cei care se ocupă de planificarea spațială – fără niciun succes. Toate acestea țin acum de domeniul trecutului, însă a fost o lecție. Am înțeles că suntem în era integrării și că nimeni nu poate face nimic de unul singur, dacă nu reușește să îi aducă și pe ceilalți de partea sa. Am auzit declarația comună din dimineața aceasta și cred că este un angajament bun, însă rămân în continuare o serie de întrebări la care trebuie să răspundem și vom încerca să o facem în cadrul acestui panel. Așadar, deschid acum dezbaterile pe această temă: DE CE avem nevoie de o politică pentru arhitectură la orice nivel?

Sanja Šaban

Pentru că politicile pentru arhitectură sunt instrumente valoroase în protejarea identității naționale și teritoriului național. Așa cum am spus înainte, am început să ne gândim la redactarea unei politici pentru arhitectură în 2004; guvernul Croației a aprobat politica publică pentru arhitectură în 2012 și ne dorim să fie un document strategic pentru perioada următoare. Cred că este foarte important pentru fiecare țară să aibă o astfel de politică și să pună presiune asupra ministerelor și autorităților publice pentru implementarea ei.

Șerban Țigănaș

Deci, o primă rațiune ar fi protecția.

Eugen Pănescu

Ar trebui să începă prin a face legătura dintre legislație, care este obligatorie în orice țară, practică (proiectele și clienții lor), cetățenii de rând și toate aceste aspecte menționate în politici. Cea mai bună modalitate pentru a face acest lucru este să asociem toate părțile implicate și să ne asigurăm că fiecare dintre acestea este dispusă să-și asume rolul; să avem o bază generală pentru discuții pe care să o actualizăm ori de câte ori se va dovedi necesar.

Șerban Țigănaș

Din afirmația dvs., înțeleg că ideea principală este cea a conexiunii.

Jorge Bonito Santos

În ceea ce privește Portugalia, spuneam că unul dintre avantajele pe care le oferă o politică pentru arhitectură este acela că aduce clienți mai buni. Și prin asta nu mă refer la clienți care plătesc mai bine, ci la faptul că, niște oamenii informați în domeniul arhitecturii, ne vor cere cu siguranță mai multă calitate. De aceea, în Portugalia, lucrăm cu copiii și cu familiile: ne dorim ca ei să fie implicați în procesul de transformare a orașului. Le cerem opiniile despre proiecte și dezvoltările noi. Este un aspect extrem de important pentru o politică publică: nu se adresează doar arhitecților, ci are un impact asupra noastră, a tuturor, în calitate de cetățeni ai țării respective.

Cătălin Ștefănescu

Am o întrebare pentru colegii noștri din Danemarca. Dacă cineva din sală ar spune: Voi veniți din Danemarca, vă e ușor să vorbiți despre o politică în arhitectură, despre relația dintre voi și societatea civilă și politicieni în același timp. Dar noi suntem în România – și, să ne înțelegem, scopul meu nu e să critic România, ci doar să creionez un context – și România este cunoscută pentru problemele pe care le are cu corupția. Cum ați lucra într-un mediu în care corupția reprezintă o problemă, pentru a implementa concepte și chestiuni practice asociate politicilor în arhitectură?

Henrik Sterjnholm

Aș încerca să îl iau pe cel mai corupt dintre politicieni cu mine într-o vizită de studiu, dacă acest lucru ar fi posibil, alături de alți membri ai personalului administrativ. I-aș spune: haideți să mergem în Danemarca, să vedem ce se întâmplă în Vejle, de exemplu. Și cred că ați putea încerca să le spuneți cum ar putea să se inspire și cum ar

Thomas Bøjstrup

putea să folosească informația dobândită în sprijinul orașului și nu în folos propriu. Cred că dialogul este extrem de important.

Voi încerca să răspund și să vă expun punctul meu de vedere revenind la proiectele pe care le-am prezentat. Am menționat trei platforme diferite de promovare a durabilității. Fac acest lucru în diferite moduri. Însă scopul lor este același: de a crește nivelul de conștientizare în primul rând în cadrul profesiei noastre. Acesta ar fi răspunsul meu la întrebarea dvs., din perspectiva mea de pedagog. Cred că, în calitatea noastră de arhitecți, avem o mare responsabilitate și o excelentă oportunitate să împingem dezvoltarea într-o anumită direcție. Pașii pe care înțelegem să îi urmăm în cadrul profesiei noastre, felul în care dezvoltăm platforme care ne permit să ne desfășurăm profesia într-un anumit fel, cu anumite obiective specifice, dar și cu valori specifice – toate acestea ne vor permite să împingem dezvoltarea în direcția corectă.

Șerban Țigănaș

Deci este un proces gradual.

Eugen Pănescu

Nu voi răspunde la întrebarea dvs. nici din perspectiva cetățeanului danez și nici din cea a politicianului corupt din România, ci voi schimba puțin subiectul, în încercarea de a reduce, într-o oarecare măsură, nivelul de reticentă. Unele țări se descurcă mai bine decât altele. Oricine poate accesa site-ul ACE și va găsi acolo o colecție a tuturor politicilor naționale din Europa. Unele țări au politici de multă vreme și le actualizează periodic, în timp ce altele le au de puțină vreme sau abia ce s-au alăturat acestei inițiative. Desigur, dincolo de contextul local, poți să trăiești și fără o politică națională pentru arhitectură, dar cu siguranță vei trăi mult mai bine cu ea. Deci, mesajul meu este: orice țară poate redacta o politică, toate țările merită una și, uneori, orașele europene fac acest lucru mai rapid decât țările. Orașele vor conduce lumea, așa cum se spune și, desigur, conexiunea este foarte ușor de realizat. Vejle este un oraș care a făcut mai mult decât o țară și am văzut alte astfel de situații peste tot în Europa.

Întrebare din public:

Doresc doar să vă întreb dacă ați putea oferi argumente concrete în favoarea ideii că o politică pentru arhitectură face o diferență în mediul construit ca atare. Pentru că tocmai ați spus că toată lumea merită o politică pentru arhitectură, însă chiar ați reușit să obțineți un mediu mai bun după implementarea acestor politici?

Jorge Bonito Santos

Nu știu dacă am un răspuns la întrebarea dvs., pentru că nu există încă date pe această temă, însă chiar cred că societatea civilă din Portugalia acordă acum mai multă atenție arhitecturii și peisagisticii decât în trecut. Și conform exemplelor pe care le-am oferit în prezența mea, fac referire la 18 instituții care derulează activități în domeniul legate de politica pentru arhitectură. Una sau două dintre acestea vin din partea guvernului, una din partea municipalității și două sunt asociații profesionale. Celelalte 13 vin din societatea civilă, deci avem un nivel de implicare fără precedent al oamenilor în acest domeniu. Îmi amintesc, de exemplu, o situație de acum 20 de ani, când am organizat expoziția din 1998 și era pentru prima dată în Portugalia când proiectam și reconstruim spațiul public înaintea clădirilor. Apoi, expoziția s-a deschis și oameni de peste tot din țară au venit la Lisabona pentru a o vizita. S-au întors în orașele lor și au început să ceară calitate, luând drept exemplu Lisabona. Și a fost foarte interesant că la doi ani după expoziție, guvernul a decis să inițieze programe pentru refacerea spațiului public în 20 de orașe din Portugalia. Deci, pentru prima dată, oamenii au conștientizat ce înseamnă calitatea și au început să spună: vrem și noi așa ceva la noi în oraș. Gândindu-mă la situația din Lisabona și din Portugalia și văzând că atât de mulți oameni sunt atât de preocupați în prezent de aceste aspecte, chiar sper că, peste 10-20 de ani, vom avea o schimbare importantă în bine în țara noastră.

↳ Q&A P1

Șerban Țigănaș

First of all, let me tell you a short story. Maybe some of you know that almost 10 years ago, within the Romanian Order of Architects, we developed an architectural policy by ourselves. We presented the idea to the Romanian government in 2010, to the municipalities, to the other professions of design like engineers and those in charge with the spatial planning- without any success. That's history now, but it was still a lesson. We understood that we are in the age of integration, and nobody can do anything alone without putting the others in the same boat. I heard the joint declaration this morning which I think it's a good engagement, but we still have to answer the WHYs in this panel. So I open the debate on that: Why do we need an architectural policy at any level?

Sanja Šaban

Because architectural policies are valuable tools to protect national identity and national environment. As I have already mentioned, we started thinking about drafting the architectural policies in 2004; the Croatian government established an architectural public policy in 2012 and we want it to be a strategic document for the next period. I think it is very important for every country to have it and to put pressure on the ministries and public bodies to have it implemented.

Șerban Țigănaș

So it would be for protection first of all.

Eugen Pănescu

It should start by connecting the legislation, which is mandatory in any country, the practice (the projects and their clients) and the average citizen to all these issues stated by policies. The best way is to link all the parts involved and to view clear ideas of commitment for each of them, and to have a general basis for discussion, which should be refreshed whenever required.

Șerban Țigănaș

I take from your statement that it would be mainly to connect.

Jorge Bonito Santos

When in Portugal, I used to say that one of the things an architectural policy does is to get better clients. I do not mean clients that pay more, I mean everyone who gets knowledge about architecture and then ask for more quality from our work. That is why we, in Portugal, work with children and families – because we want them to be a part of the change process of the city, we ask for their opinions on projects and new developments. That's a very important issue for a public policy: it is not only meant for architects, but it is important for all of us, as citizens.

Cătălin Ștefănescu

I have one question for our Danish colleagues. If one of your colleagues in this room were to say: You come from Denmark, it is easy for you to talk about policy in architecture, about the relationship between you and the civil society and politicians at the same time. But we find ourselves in Romania – and I am not criticizing Romania, I am just showing a picture – and Romania has a reputation for corruption. How would you work in a more corrupt environment in order to implement any kind of concept and practical things connected to policies in architecture?

Henrik Sterjnholm

I would try to take the most corrupted politician in a study tour, if it's possible, with some staff from the administration. I would say: let's go to Denmark and see what's going on in Vejle, for example. And I think we could try to tell them how they can take some inspiration and how it is that they could put it to good use for their city more than for themselves. I think that it would be great to have a dialogue.

Thomas Bøjstrup

I am trying to give an answer going back to the projects that I've presented, and that is really my perspective. There were three different

platforms for advancing the sustainability agenda. They do that in different ways. But they are really about raising awareness, first and foremost within our own profession. This would be my response to the question from my perspective as an educator. I think we have a great responsibility and a great opportunity as architects for pushing the development in a certain direction. What we agree on doing as a profession, how we create platforms that allow us to carry on our profession in a specific way, with specific goals, but also with specific values – all these things will allow us to push the development in a good direction.

Șerban Țigănaș

So it would be a step by step process.

Eugen Pănescu

I will answer the question neither as a Danish citizen nor as a corrupt politician from Romania, but trying to shift a bit the talk in order to decrease the reluctance level. Some countries are performing better than others. Everybody can take a look the ACE website; we have the collection of all the national policies in Europe there. Some countries have had policies for a long time and refresh them periodically; others are very fresh or new in the boat. Of course, beyond the local context, you can live without an architectural national policy, but you live a lot better with it. So the message is: any country can develop a policy, all countries deserve one and sometimes the cities in Europe are doing this quicker than countries do. Cities will rule the world as many people use to say and of course, the connection is very easy. Vejle is a city that did more than a country and we have seen this all over Europe.

Question from the audience

I just wanted to ask whether you could provide some concrete arguments in favor of the idea that having a national policy makes a difference in the built environment as such. Because you just stated that everyone deserves to have an architectural policy, but did you actually get a better environment after implementing policies?

Jorge Bonito Santos

I don't know if I have an answer to your question because there is no data on it, but I strongly believe that in Portugal we have within our civil society stronger concerns about architecture and landscape than we had before. And according to the examples that I have shown in my presentation, I am talking about 18 institutions that are working on issues related to architectural policy. One or two of them are from the government, one is the municipality and there are 2 professional associations. The other 13 are from civil society, so more people are getting more involved in this kind of issues than ever. I remember an example from 20 years ago, we had our Expo in 1998 and it was for the first time in Portugal that we had designed and rebuilt the public space before the buildings. And when the Expo opened, people from all over the country came to Lisbon to visit the Expo and when they returned to their cities they started asking for quality, taking Lisbon as a model. And it was very interesting that 2 years after the Expo, the government decided to start programs to renew the public space in 20 cities within Portugal. So, for the first time, people understood what quality is and started saying: we also want that in our cities. Looking at Lisbon and Portugal and seeing a lot of people nowadays so involved in this kind of issues, I really hope that in 10 – 20 years we will have an important change for the better in our country.

RO

Care sunt efectele politicilor de arhitectură?

Politicile publice pentru arhitectură au ca scop binele comun.

EN

What do architectural policies generate?

Public policies for architecture are for the common good.

Moderator / Host
Cătălin Ștefănescu

Co-moderator / Co-host
Eugen Pănescu

P2

53

54

60

66

72

78

84

Didier Rebois
Hughes Becquart
Michaela Kauer
Kristiaan Borret
Christophe Hutin
Q&A

FR

Didier Rebois

RO

Secretar General – Europan

Arhitect și urbanist francez, Didier Rebois este fondatorul programului european Europan, care își propune să selecteze proiecte inovatoare ale tinerilor profesioniști, menite să contribuie la transformarea orașelor. Secretar general al programului și al evenimentelor competițiilor Europan, el este, de asemenea, coordonatorul Comitetului științific european din cadrul aceleiași organizații. Este profesor de proiectare de arhitectură și urbanism la ENSA Paris La Villette și la Ecole Spéciale d'Architecture din Paris. Didier Rebois lucrează ca cercetător în laboratorul GERPHAU (Filosofie, Urban, Arhitectură) și este membru al programului al Institutului Orașelor în Mișcare (IVM).

EN

Secretary General of Europan

Architect and urbanist, Didier Rebois is the founder of Europan, a program which aims to select innovative projects from young professionals in order to help Europe transform its cities. Currently he is the General Secretary of the Europan Competitions's program and events, but also the coordinator of Europan's European Scientific Committee. He is teaching urban and architectural design at ENSA Paris La Villette and at Ecole Spéciale d'Architecture in Paris. Rebois is part of GERPHAU laboratory (Group study on philosophy, urban and architecture) and a member of the urban program of the Institute of the Cities on the Move (IVM).

Europan Competition,
www.europan-europe.eu,
@Didier Rebois

HOW TO PROMOTE PROJECTS/PROCESSES IN EUROPEAN CITIES?

1-Europan as an European professional network promotes a debate on strategic themes through the competitions' ideas, the experts proposals and the cities reflections around the adaptation of the European urban territories to big climatic, environmental and societal changes but also around values as urbanity, quality of public spaces, mixity of programs, intensity of living, through interconnections. It can be seen as recurrent themes in European cities' history but they have to be re-developed in a contemporary sustainable approach.

2- Europan tries to initiate also concrete experimentations starting from the energy and the ideas of the young generation of professional in urban project (landscapers, urbanists, architects..) by putting them in connection with a lot of partners or public or private : municipalities, metropolies, regions, states and even sometimes European bodies, but also clients, developers, makers, users...

3- The role of Europan is not to develop an official policy on what could be the "European City of the Future"... but to initiate - at multi scales and with multi actors - in existing architectural or urban policies on the move, a set of experimental proposals of transformations of very diverse urban situations in European cities. The role of Europan is more transgressive than normative by creating inter-connections - in a trans-local approach - between people, spaces, programs, processes, procedures in Europe associated to a philosophy (not a doctrine!) about the new ways to inhabit the city.

↳ European: Cum promovăm proiecte/procese inovatoare în orașele europene?

Cred că prima întrebare este cum reușești să nu generalizezi excesiv în politicile arhitecturale și să găsești modalitatea pentru a traduce toate principiile, care sunt adesea foarte bune, în experimente și modalități de aplicare concrete în diferite orașe europene.

A doua întrebare se referă la Europa. În primul panel, am avut o introducere despre perspectivele de la nivelul UE și cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Apoi, am văzut că politica națională se referă la arhitectură sau peisagistică și mai puțin la dezvoltarea urbană. Întrebarea mea este: de ce nu am putea avea o anumită politică arhitecturală la nivelul UE? Nu este ușor și, ca să îl citez pe regizorul Wim Wenders, *habar n-am ce înseamnă identitatea culturală europeană, dar știu că există.*

+ Promovarea ideilor tinerilor urbaniști / arhitecți în sprijinul orașelor europene

Eu nu fac politici de arhitectură, sunt coordonatorul unui program numit European, care a fost lansat în urmă cu 30 de ani. European este o rețea a profesioniștilor europeni, care promovează o dezbatere pe teme strategice, prin ideile generate în cadrul concursurilor, propunerile experților și dezbaterile orașelor pe tema adaptării teritoriilor urbane europene la marile schimbări, de mediu și sociale, dar și la valori cum ar fi urbanitatea, calitatea spațiilor publice, mixitatea programelor, gradul de ocupare.

European inițiază și foarte multe experimente concrete, alimentate de energia și ideile tinerei generații de profesioniști în domeniul proiectelor urbane, punându-i în legătură cu foarte mulți parteneri, publici sau privați. Rolul European nu este acela de a dezvolta o politică oficială asupra a ceea ce ar putea fi „Orașul european al viitorului”, ci de a iniția — la mai multe niveluri și cu mai mulți actori — în politicile arhitecturale sau urbanistice un set de propuneri experimentale pentru transformarea diferitelor contexte urbane din orașele europene.

De multe ori, actorul principal este Orașul. Rolul European este mai degrabă transgresiv decât normativ, prin crearea de conexiuni — într-o abordare translocală a noilor moduri de a locui în oraș. Tema curentă a European este *Orașe productive: soluții pentru introducerea producției în țesutul urban dinamic*, în măsura în care aceasta este compatibilă cu tranziția ecologică. Am fost prezenți în 47 de situri, din 42 de așezări urbane, din 12 țări. Concursul European este o procedură

ascendentă care durează doi ani. Avem nevoie de un an pentru pregătirea siturilor și a actorilor participanți. Al doilea an este dedicat concursului. Primim 1400 de înscrieri, dintre care 100 sunt echipele câștigătoare și 50% sunt din străinătate. Nu selectăm o singură echipă pentru un proiect, ci mai multe.

Temele de concurs asociate diferitelor orașe au fost:

- + În Rotterdam: implantarea — medii productive;
- + În Charleroi: schimbarea metabolismului — de la economia liniară la cea circulară;
- + În Marsilia: schimbarea metabolismului — multiplicarea și conectarea agențiilor.

Ceea ce doresc să subliniez acum ține tot de politici. Partenerii pe care îi identificăm și studierea locației sunt foarte importante. Orașele europene sunt foarte puternice, pentru că majoritatea apără în continuare interesul public în detrimentul privatizării orașului.

+ Creșterea mobilității tinerilor profesioniști

Ce facem după ce alegem cei 100 de câștigători ai concursului? Încercăm să îi promovăm, suntem un soi de birou de legătură.

Într-o fază intermediară încercăm să implicăm părțile interesate, să le prezentăm ideile. Le cerem concurenților nu doar să creeze un proiect atractiv sau interesant, ci să se gândească la proces, la cum îl pot pune în practică, pentru că, de multe ori, nu este vorba doar despre o clădire, ci despre un cartier sau despre un teren din oraș.

Avem o fază pre-operațională, în care lucrăm cu partenerul local pentru dezvoltarea ideii, într-un fel de conexiune globală. Uneori, echipa poate veni din Madrid să lucreze în Viena, de exemplu, unde trebuie să se adapteze la contextul local.

Apoi, urmează faza operațională. Dacă locația este una puternică, aplicația pentru echipa câștigătoare poate fi o strategie urbană, dezvoltată prin instrumente operaționale.

+ Adaptarea la fiecare oraș — provocarea dintre intenție și aplicarea concretă

Vă voi prezenta un exemplu concret: un proiect realizat în Selb de TallerDE2 Arquitectos + Gutiérrez-delafuente Arquitectos. Proiectul câștigător lansa ideea creării unei strategii bazată pe clădiri de mici dimensiuni pentru persoanele în vârstă, într-un oraș în care spațiul este o mare problemă. După negocierile cu echipa și cu reprezentanții locali, au introdus facilități pentru tineri, lucru care a fost o schimbare completă de politică.

Un alt exemplu din Viena. A fost un proces de durată, într-un cartier cu 1000 de locuințe cu anexe. Echipa a petrecut 10 ani să adapteze și să negocieze proiectul cu diferiții actori. Dar acum, după ce diferiții investitori au fost selectați, echipa dezvoltă o parte a proiectului.

O politică poate fi o intenție bună, dar trebuie să găsești modalitatea potrivită pentru a o pune în practică. Așadar, rolul nostru este să găsim o cale de mijloc între intenția bună și Oraș.

România nu se numără încă printre cele 20 de state UE membre ale European. Prin urmare, lansez un apel, nu doar legat de participarea la această sesiune de concurs, care este încă deschisă, ci și de a deveni membri ai European!

↳ European: How to promote innovative projects / processes in European cities?

I think the main question is how not to stay too general in the architectural policy, but to find the way to transform all the principles, that are often very good, into concrete experiments and applications within the different countries of Europe.

My second question is about Europe. We saw in the first panel an introduction about EU level and 17 SDGs. After that, we saw that the national policy was about architecture or landscape, not about urban development. My question is why not have a certain architectural policy at the EU level? It is not so easy and, as movie director Wim Wenders once said, *I don't know what the cultural European identity is, but I know that it exists.*

+ Promoting Young Urban / Architectural Designers ideas to help European Cities

I am not a policy-maker; I am the coordinator of a program called European, launched 30 years ago. European as a European professional network promotes a debate on strategic themes, using competitions' ideas, experts' proposals and cities' reflections about the adaptation of the urban territories to big, environmental and societal changes, but also around values such as urbanity, quality of public spaces, mixed programs, and level of occupancy.

European also initiates concrete experiments feeding on the energy and the ideas of the young generation of professionals in urban projects, by putting them in touch with a lot of partners, public or private. The role of European is not to develop an official policy on what could be the European city of the future, but to initiate – at multiple levels and with several actors – in existing architectural or urban policies, a set of experimental proposals for the transformation of very diverse urban situations in European cities.

Very often the main actor is the City. The role of European is more transgressive than normative by creating inter-connections – in a trans-local approach about the new ways to inhabit the city. The current theme of the competition is *Productive Cities: how to introduce in the urban tissue the dynamic of production*, provided that it is compatible with the ecological transition. We were present in 47 sites, in 42 European cities, in 12 countries. The European competition is a bottom-up 2-year procedure. It takes 1 year for preparation of sites and actors. 1 year: for the competition. We receive 1400 registrations, out

of which 100 are winning teams and 50% are from abroad. We do not select one team per project, but several.

The cities were connected to competition themes as follows:

- + In Rotterdam: Implanting – Productive milieus;
- + In Charleroi: Changing metabolism – From linear to circular economy;
- + In Marseille: Changing metabolism – Multiplying and connecting agencies.

What I want to stress now is also related to policies. The partner we find and the research of the site are very important. The European cities are very strong, because they still defend in large majority the public interest and not the privatization of the city.

+ Growing mobility for young professionals

What do we do after we elect the 100 winners of the **competition**? We try to promote them; we are a sort of liaison office.

During an **intermediary phase**, we try to connect the stakeholders, to explain the ideas. What we ask the competitors is not only to develop a beautiful or interesting project, but to also think about the process, about putting it into practice, because quite often it is not just a building, but a district, or a plot of land in the City.

We have a **pre-operational phase**, where we work with a local partner to develop the idea, in a sort of global connection – sometimes they can come from Madrid and work in Vienna – and to adapt to a local context.

Then follows the **operational phase**. If the site is strong, the application for the winning team can be an urban strategy, developed in operational tools.

+ Adaptation to every city – the challenge between intention and concrete application

I will show you an example a project in Selb by TallerDE2 Arquitectos + Gutiérrez-dela Fuente Arquitectos. The winning project had the idea to create a strategy of small buildings for elderly people, in a shrinking problematic city. After a negotiation with the team and the local people, they introduced facilities for young people, which was a total change of policy.

Here is another example from Vienna. It was a long process, in a district with 1000 houses with facilities. The team spent 10 years to adapt and to negotiate the project with different actors. But now, after the different investors are selected, the team is building one part of the project.

A policy can be a good intention, but we find a way to apply it in concrete practice. So, our role is to find a way between the good intention and the City.

Romania is not yet a member of European, amongst the 20 European member countries. Therefore, I launch a call not only to participate to this session that is still open, but also to become a member of European!

Hughes Becquart

Responsabil de politici, Direcția Generală pentru Educație și Cultură, Comisia Europeană

După ce a făcut studii de traducere și interpretare și studii de film, Hughes Becquart și-a început cariera ca traducător în cadrul Comisiei Europene. În continuare, timp de un deceniu a lucrat în domeniul filmului, în principal pentru programul Europa Creativă – MEDIA și pentru Centrul Național de Cinematografie din Franța. Și-a continuat activitatea profesională în cadrul Direcției pentru Cultură și Creativitate a Comisiei Europene, unde a avut prilejul să pună bazele unui dialog UE-ASIA pe tema politicilor culturale, dar și să traseze o nouă strategie europeană pentru relațiile culturale internaționale. În prezent este responsabil pentru Premiul Uniunii Europene pentru Arhitectură Contemporană Mies van der Rohe în cadrul programului Europa Creativă. De asemenea, participă la implementarea Cadrelor europene de acțiune privind patrimoniul cultural prin promovarea principiilor de calitate pentru refolosirea adaptivă a patrimoniului construit.

Policy Officer, DG Education and Culture, European Commission

After graduating in translation and film studies Hughes Becquart started his career at the European Commission as a translator. He then worked for ten years in the film sector, mainly for the EU support programme MEDIA and the French CNC (National Film Centre). He then moved to the EC Culture and Creativity Directorate, where he developed EU-Asia cultural policy dialogues as well as the new EU strategy on international cultural relations. He is now in charge of the EU Prize for Contemporary Architecture in the Creative Europe programme and contributes to the implementation of the European Framework for Action on Cultural Heritage by promoting quality principles for the adaptive reuse of built heritage.

Opera din Oslo, proiect câștigător al Premiului UE pentru arhitectură contemporană „Mies van der Rohe” (2009)

Oslo Opera House, winner of the Mies van der Rohe Award (2009)

Snøhetta, 2008

©www.miesarch.com

NAVEZ (cinci locuințe sociale din nordul Bruxelles-ului) - Premiul pentru Tineri arhitecți emergenți din 2017

NAVEZ project (five social units in the north of Brussels) - The 2017 Emerging Architect award

MSA / V+, 2015

©Serge Brison

Transformarea a 530 de locuințe - Grand Parc Bordeaux, Lacaton & Vassal architectes; Frédéric Druot Architecture; Christophe Hutin Architecture, 2017

Transformation of 530 dwellings - Grand Parc Bordeaux, Lacaton & Vassal architectes; Frédéric Druot Architecture; Christophe Hutin Architecture, 2017

↳ Promovarea calității în arhitectură la nivelul Uniunii Europene

Programul Europa Creativă al Comisiei Europene are un rol de susținere: încurajăm cooperarea între statele membre și activitățile menite să promoveze cultura, însă nu punem bazele unei noi politici culturale pentru arhitectură. Nu acesta este scopul nostru. O parte importantă a activității noastre este ceea ce noi numim *mainstreaming* sau felul în care încercăm să ne asigurăm că facem loc și culturii în alte politici UE. Și acest lucru se aplică și în arhitectură.

+ Premiul UE pentru Arhitectură Contemporană, Mies van der Rohe – principalul nostru instrument *soft* pentru promovarea calității în arhitectură

Avem o serie de inițiative menite să promoveze calitatea în arhitectură, însă instrumentul nostru principal este faimosul Premiu UE pentru Arhitectură Contemporană Mies van der Rohe. Este un instrument *soft* excelent de recunoaștere a calității, excelenței și inovației. Premiul Mies van der Rohe a fost creat în urmă cu 30 de ani, iar noi îl susținem din 2001. În ultimii ani, am identificat o tendință interesantă, efect al vremurilor de astăzi: după săli de concert, săli de operă și muzee, iată că, în urmă cu doi ani, în 2017, am acordat pentru prima dată Premiul Mies van der Rohe pentru un proiect de locuințe colective. (*De Flat*, din apropierea Amsterdamului, realizat de XVW architectuur și NL Architects). Inițial, era un bloc de locuințe realizat din materiale prefabricate care trebuia demolat, însă clienții și comunitatea au decis altfel și a fost transformat și modernizat.

Premiul pentru Tineri arhitecți emergenți din 2017 a fost acordat proiectului NAVEZ (cinci locuințe sociale din nordul Bruxellesului). Anul acesta, premiul pentru Tineri arhitecți emergenți a revenit unei cantine școlare, construită ca o anexă la o clădire publică modestă, dintr-o zonă rurală, cu deschidere totală către peisaj și integrată în natură.

Proiectul câștigător de anul acesta, realizat de Lacaton & Vassal, Frédéric Druot și Christophe Hutin Architecture: *Transformarea a 530 de locuințe – Grand Parc Bordeaux*, este un proiect absolut exemplar. Premiul nu se rezumă astfel doar la recunoașterea meritelor arhitecturale, ci și la promovarea altor probleme și aspecte: locuințele colective, locuințele sociale sau ce este de făcut cu fondul locativ existent din Europa.

+ Deja două documente referitoare la politica pentru arhitectură au fost adoptate la nivelul UE

- + *Rezoluția Consiliului privind calitatea în arhitectură în mediul urban și rural*, care subliniază contribuția arhitecturii de calitate în mai multe domenii sau politici, cum ar fi coeziunea socială sau dezvoltarea economică regională. Scopul său a fost promovarea exemplelor de instituții publice de calitate în domeniul construcțiilor.
- + *Concluziile Consiliului privind arhitectura: Contribuția culturii la dezvoltarea sustenabilă*, care solicită Statelor membre și Comisiei să includă arhitectura și calitatea în arhitectură în toate politicile, indiferent dacă este vorba despre coeziunea socială, dezvoltarea regională, cercetare etc. Un alt obiectiv a fost acela de a informa publicul larg cu privire la rolul arhitecturii în crearea unui mediu locativ de bună calitate.

Care a fost efectul acestor două documente de politică?

Majoritatea țărilor au acum politici pentru arhitectură, însă la momentul respectiv nu aveau. Un sondaj realizat pe tema politicilor pentru arhitectură în anul 2012 de către Forumul European pentru Politici Arhitecturale (EFAP) arată că aceste două documente au avut un impact pozitiv și au încurajat statele membre să dezvolte politici pentru arhitectură.

De asemenea, faimoasa Declarație de la Davos a venit ca o surpriză plăcută anul trecut. A fost adoptată de către miniștrii culturii din Europa, împreună cu părți interesate cum ar fi Consiliul Arhitecților din Europa (ACE). Aceasta a fost o bună oportunitate de reafirmare a rolului central al culturii în *Baukultur*, dar și de a o evidenția ca pe o responsabilitate comună, pozitivă. Și dacă este o responsabilitate comună, avem nevoie de cooperare la mai multe niveluri.

+ Arhitectură și mediu construit de calitate pentru toți – o contribuție a experților la Agenda culturală UE din 2020

Agenda culturală UE este implementată prin Planuri de lucru pentru cultură. Printre prioritățile pentru 2019-2022 se numără: Sustenabilitatea în patrimoniul cultural și Coeziunea și bunăstarea. În ultimul plan se regăsește și arhitectura. Astfel, Consiliul UE a decis să desemneze un grup de experți pe tema *Arhitectură și medii construite de calitate pentru toți*, întrucât arhitectura este considerată ca o disciplină care contribuie la bunăstare și este un bun comun. Acest grup ar trebui să își demareze activitatea la începutul anului viitor. Statele Membre pot participa în mod voluntar, întrucât procesul este coordonat de ele, Comisia Europeană jucând doar rolul de facilitator și oferind sprijin grupului. Ține de Statele Membre să își aleagă președintele, copreședintele și să coordoneze procesul, iar Comisia trebuie să definească mai detaliat mandatul (obiectivele grupului), împreună cu Statele Membre, în grupul relevant de lucru al Consiliului. Rămâne de văzut care vor fi rezultatele, însă, de cele mai multe ori, este redactat un manual de bune practici sau un manual al politicilor, cu recomandări; poate fi o combinație a celor două, însă cu siguranță va fi vorba despre recomandări referitoare la politică.

↳ Promotion of architectural quality at the European Union level

The Creative Europe programme of the European Commission has a supportive role: we encourage cooperation among member states and activities for a greater impact of culture, but we are in no way designing a new cultural policy for architecture. This is not our aim. An important part of our work is what we call *mainstreaming*, or how we try to make sure that culture is actually taken into account in other EU policies. And this is also valid for architecture.

+ The EU Prize for Contemporary Architecture Mies van der Rohe – our main soft tool to promote architectural quality

We have a number of initiatives to promote architectural quality, but our main tool is the famous EU Prize for Contemporary Architecture Mies van der Rohe. It is an excellent soft tool to highlight quality, excellence and innovation. Mies van der Rohe Award was created 30 years ago and we have been supporting it since 2001. In the last years there's been an interesting trend, part of the zeitgeist: after concert halls, opera houses and museums, we had suddenly, 2 years ago, in 2017, awarded for the first time the Mies van der Rohe Award to a collective housing project. (*De Flat*, near Amsterdam, built by XVW architectuur and NL Architects). Originally it was a housing slab, bound to be destroyed, but in the end, together with the clients and the community, it was decided to have it transformed and refurbished.

The 2017 Emerging Architect award has been awarded to NAVÉZ project (five social units in the north of Brussels). This year, the Emerging Prize winner was a school canteen, built as an extension, in a modest public building, in the countryside, fully open to the landscape and integrated in nature.

The winning project of this year, done by Lacaton & Vassal, Frédéric Druot and Christophe Hutin Architecture: *Transformation of 530 dwellings – Grand Parc Bordeaux*, is an exemplary project, almost a model.

These examples actually show that the Prize is not only about rewarding buildings, but also about putting other issues and topics on the agenda: collective housing, social housing, or what to do we do with the existing building stock we have in Europe.

+ Two policy documents on architecture are already adopted at EU level

- + The Council Resolution on Architectural Quality in Urban and Rural Environments, which highlighted the contribution of quality architecture to a number of fields or policies, like social cohesion or regional economic development. Its main aim was to promote quality by means of exemplary public building policies.
- + Council Conclusions on Architecture: Culture's Contribution to Sustainable Development. The objective was to ask Member States and the Commission to take architecture and architectural quality on board, in all relevant policies, be it social cohesion, regional development, research and so on. Another objective was to raise public awareness concerning the role of architecture to create a high quality living environment.

What was the effect of these two policy documents?

Of course, now most countries have architectural policies, but at that time it was not the case. According to a survey on architectural policies, made in 2012 by the European Forum for Architectural Policies (EFAP), it is possible to conclude that these two documents had a positive impact, because they encouraged the member states to develop architectural policies.

Furthermore, the famous Davos Declaration came as a good surprise last year. It was adopted by EU Ministers of Culture, together with stakeholders like the Architects Council of Europe (ACE), for instance. This was a great opportunity actually to reaffirm the central role of culture in *Baukultur*, but also to highlight it as a common good and a shared responsibility. And, if it is a shared responsibility, then you need multilevel cooperation.

+ High Quality Architecture and Built Environment for Everyone – an expert contribution to the EU Agenda for Culture from 2020

The EU Agenda for Culture is implemented through Work Plans for Culture. Among priorities for 2019-2022 there are: Sustainability in cultural heritage and Cohesion and wellbeing, and architecture appears within the last one. The Council and the Member States decided to have one expert group on *High Quality Architecture and Built Environment for Everyone*, as architecture is seen as a discipline contributing to the well-being and as a common good. This group should start early next year. Member States actually can participate on a voluntary basis, as the process is Member States-driven, with the European Commission as a facilitator and a support to the group. It is up to the member states to elect the chair, to co-chair and to drive the process and the Commission has to define the mandate – the objectives of the group in more details with the Member States, in the relevant Council work group. The outcome is to be defined, but most of the time it's a manual of the good practices, or a policy handbook with recommendations. It can be a combination, but it will certainly include policy recommendations.

AT

Michaela Kauer

RO

Director al Biroului de legătură cu Bruxelles al orașului Viena

Michaela Kauer este reprezentantul oficial al Vienei atât în Comitetul executiv Eurocities, cât și în grupul de lucru pentru Agenda Urbană a Uniunii Europene. A făcut studii de management public internațional și în prezent ține cursuri pe teme din acest domeniu și scrie frecvent pe subiecte legate de urbanism, locuințe și egalitate de gen. Michaela Kauer și-a început cariera profesională ca ofițer de presă al consilierului municipal pentru locuințe și reînnoire urbană din Viena și a ocupat mai multe posturi în cadrul administrației orașului, fiind printre altele și șef al cabinetului consilierilor locali pentru probleme de integrare, probleme ale femeilor, protecția consumatorilor și a personalului, precum și probleme de sănătate și afaceri sociale. Din 2016 este coordonatorul parteneriatului pentru locuințe promovat prin Agenda Urbană a Uniunii Europene.

EN

Director of the Brussels Liaison Office of the City of Vienna

Michaela Kauer is the official representative of the city of Vienna in the Executive Committee of EUROCITIES on officer's level as well as in its working group on the EU Urban Agenda. With a background on International Public Management, she is also a lecturer on European Public Management, and regularly publishes on urban, housing and gender equality issues. Starting her professional career within the city administration as a press officer to the city councilor for housing and urban renewal and held several posts, she worked as head of cabinet of city councilors for integration, women's issues, consumer protection and personnel as well as health and social affairs. Since 2016 she is the Coordinator of the EU Urban Agenda Housing Partnership.

Membrii Parteneriatului privind locuințele al Agendei urbane a UE

The members of the Housing Partnership of the Urban Agenda for the EU

@Michaela Kauer

Acțiuni pentru o legislație mai bună

Actions for better legislation

@Michaela Kauer

Planul de acțiune al Agendei urbane a Uniunii Europene – Parteneriatul privind locuințele

Urban Agenda Housing Partnership

↳ Planul de acțiune al Agendei urbane a Uniunii Europene – Parteneriatul pentru locuințe

+ Europa suferă din cauza lipsei de locuințe accesibile

Dacă sunteți arhitecți, urbanști, dacă lucrați în domeniul construcțiilor sau în cadrul municipalităților, cu siguranță aveți de-a face cu problema locuințelor. Cel mai probabil, vă confrunțați cu ceea ce numim astăzi, în Europa, criza profundă a locuințelor accesibile.

Voi menționa doar două cifre: avem **82 de milioane** de cetățeni UE care nu își pot permite o locuință și care trăiesc în condiții mizere și nesigure. Și, de la începutul crizei financiare mondiale, ne-am confruntat cu o penurie de investiții în domeniul locuințelor accesibile, cu un minus estimat la **600 de miliarde de euro** în ultimii 10 ani. Uniunea Europeană a considerat că această problemă trebuie inclusă în Agenda sa urbană. Astfel, fost încheiat Parteneriatul pentru locuințe, în încercarea de a identifica soluții pentru asigurarea unor locuințe accesibile, de bună calitate. Accentul este pus pe locuințele accesibile, care aparțin statului sau sunt finanțate de stat, generându-se astfel o politică generală pentru locuințe.

+ Deblocarea potențialului de investiții, atât privat, cât și public

Membrii acestui parteneriat sunt reprezentanți ai municipalităților, ai regiunilor, ai orașelor Europei, ai marii rețele a orașelor europene, ai Comisiei Europene, investitori importanți, dispuși să contribuie financiar pentru asigurarea unor locuințe accesibile, dar și arhitecți și urbanști. După trei ani, cei 15 parteneri au ajuns la concluzia că, de fapt, se impune o deblocare a potențialului de investiții, atât privat, cât și public. Un alt aspect căruia i s-a acordat o foarte mare atenție a fost încercarea de a defini o politică adecvată de locuințe, în care să putem cuprinde informațiile existente. Europa are o paletă atât de bogată și de diversificată de soluții pentru locuințe inovatoare, inteligente, bazate pe cooperare și participare, pe întreg teritoriul său!

Ceea ce am făcut, de fapt, a fost să vorbim despre intervenția publică a autorităților locale sau centrale, financiară sau legislativă, precum și prin dezvoltarea unor programe de comunicare. Apoi, am discutat despre întreg spectrul locuințelor accesibile: modelul HLM în Franța (program de locuințe cu chirii accesibile) sau Karl Marx Hof în Viena (complex municipal, tradițional, de locuințe sociale). Sau ne-am putea gândi la cooperativele de locuințe cum sunt cele din Olanda sau Germania sau, de ce nu, la diferite agenții de închiriere de locuințe sociale sau la un model de colaborare puternică cu sectorul privat. Fiecare dintre noi înțelege, așadar, în mod diferit semnificația locuințelor sociale.

+ Pentru o monitorizare mai bună, sunt necesare mai multe date urbane de la nivel subnațional

Am efectuat și două studii, pentru a vedea cum stau lucrurile în vechile și noile state membre UE, după ce am constatat că există o serie de diferențe, cu precădere cu privire la absorbția fondurilor Băncii Europene de Investiții. Nu putem compara mediile la nivel național. Pentru o mai bună coordonare și monitorizare, ne sunt necesare mai multe date de la nivel subnațional, urban.

Piața locuințelor trece printr-un proces de profundă schimbare, din cauza financiarizării sectorului de resort. Afacerile imobiliare au devenit cel mai profitabil tip de afacere. Fondurile de hedging imobiliare, investitorii globali (pe care aș putea să-i numesc chiar nomazi) vin pur și simplu și pun stăpânire pe terenurile din orașele noastre, terenuri de care noi avem nevoie pentru a construi locuințe accesibile pentru populația noastră în viitor. Trebuie să facem ceva în această privință, dar trebuie să facem acel ceva împreună, nu doar într-un oraș, nu doar într-un stat membru, ci la nivelul UE.

+ Măsuri de stabilizare a chiriei și control, prin transparență și participare

Putem face foarte multe pentru a ne a-i proteja pe cei vulnerabili. Putem face foarte multe pentru a proteja chiriașii sau proprietarii contra evacuării. Putem face toate aceste lucruri și trebuie să discutăm dacă se impune o modificare a cadrului legislativ. Trebuie să discutăm despre stabilizarea chiriei și despre control și o condiție esențială este, desigur, transparența în sector și modul în care sunt stabilite tarifele. Agenda urbană vine cu o listă de recomandări foarte clare, care fac referire și la planificarea spațială și la modul în care trebuie incluși oamenii în proces, pentru a-i implica în clădirea propriilor orașe.

+ Să vorbim din nou despre ideea de cooperative și coproprietate

Poate că soluția „magică” este una ceva mai greu de acceptat pentru țările foste comuniste: să vorbim din nou despre ideea de cooperative. Dar să folosim termenul de *coproprietate* sau *locuințe comune*, pentru că în acest caz oamenii împart proprietatea. Nu este vorba doar despre proprietatea în sine, ci despre a împărți, despre ideea de asociere, despre cooperare pentru binele tuturor. Coproprietarii împart riscurile, responsabilitatea și definesc condițiile de administrare. O astfel de soluție ar întruni și cerințele pilonului social UE și multe alte cerințe care se referă la refacerea legăturilor dintre cetățenii orașelor. În opinia mea, dreptul la o locuință este un drept fundamental al omului și, din acest motiv, trebuie să ne aplecăm mai atent asupra lui. Consider că arhitecții și urbanștii pot juca aici un rol esențial.

↳ Housing Partnership Action Plan by the Urban Agenda for the European Union

+ Europe suffers because of the affordable housing crisis

All of you who are architects, planners, in the construction business or in the Cities dealing with the problem of housing, all of you are also facing what we call today in Europe a deep European affordable housing crisis. I will just mention two numbers: we have **82 million** EU citizens that cannot afford proper housing and live in unhealthy, unsafe conditions. And we have, since the beginning of the global financial crisis, a lack of investment in affordable housing that amounts to **600 billion euros** in the past 10 years. The EU found it necessary to tackle the issue in the framework of the Urban Agenda for the European Union. A partnership was set up to identify the solutions available for good quality affordable housing. The focus is on affordable housing, which is public or publicly funded, thus leading to a general housing policy.

+ Unlock the investment potential, both private and public

The members of this partnership are representatives of the cities, regions, Europe cities, the big network of cities, the Commission, important financial investors for affordable and social housing – as well as architects and urban planners. In 3 years' time, 15 partners found that the actual need was to unlock the investment potential, both private and public. Another focus was to try and devise a good housing policy, so that we can share the existing knowledge. The EU has such a rich and diverse pattern of innovative, intelligent, very cooperative and very participatory housing solutions throughout Europe.

So what we did in fact was to talk about public intervention of the City or the state, by money or by law, and also by creating programs for exchange. Then we talked about the whole spectrum of affordable housing: the HLMs in France (subsidized housing program) or Karl Marx Hof in Vienna (a traditional, municipal housing complex). One might think of the co-operative housing of the type present in the Netherlands or Germany, while someone else might think of a variety of social rental agencies and strong cooperation with the private sector. So we all have different pictures as to what social housing means.

+ More subnational urban data in order to be able to steer and monitor much better

We also carried out two studies to see what is the situation in the new and in the old EU member states, because we identified quite some differences, especially with regards to the uptake of European Investment Bank funding. We cannot compare averages on the national level, we need to have subnational urban data in order to be able to steer and monitor much better.

The housing market is undergoing a deep change due to the financialization of the housing sector. Real estate has become the biggest business of all. Real estate hedge funds, global investors – I could even call them nomads – simply come and take away the lands of our cities, lands that we actually need in order to be able to build affordable housing for our population in the future. We need to do something about this development, but we need to do it together, not one city, not one member state, but, instead, at the EU level.

+ Rent stabilization and control through transparency and participation

We can do a lot to protect our people, those who are the weaker ones in this business and in this picture. We can do a lot to protect tenants and homeowners from eviction. We can do all these things and we have to discuss and see if an amendment of the legal framework is required. We need to talk about rent stabilization and control. One precondition is, of course, transparency in the sector and how prices are being developed. Here we have a list of very strong recommendations, also spacial planning, and how to include people in the process and how to make them part and co-owners of their cities.

+ Let's talk again about cooperatives as co-ownership

Maybe the „magic” solution is something – which in some of the former communist countries might be somewhat difficult to accept – but let's talk again about cooperatives. Let's call them co-ownership, let's call them shared housing solutions. Then, the owners share the property, but it's not just the property, it is the sharing, the association, is the cooperation for the well-being of all. They share the risks, the responsibility, they define the management. This would also abide by the requirements of the EU social pillar and a lot of other regulations where you would need to reconnect back to citizens. I think housing is such a basic human right that we need to focus on it. This is also where I see the role of architects and planners.

BE

Kristiaan Borret

RO

Bouwmeester al Regiunii
Capitalei Bruxelles

Kristiaan Borret a făcut studii de arhitectură, inginerie civilă, filozofie, științe politice și afaceri publice și urbanism. În prezent ocupă funcția de bouwmeester al regiunii Capitalei Bruxelles din Belgia – oficial guvernamental independent, responsabil cu stimularea și supravegherea calității proiectelor de dezvoltare urbană. A participat la cercetări interdisciplinare privind transformările contemporane ale orașului sau ale spațiului public și a contribuit la diferite proiecte de urbanism în Belgia, Olanda și Franța, primind Premiul culturii flamande pentru arhitectură. Recent, instituția bouwmeesterului, alături de UN-Habitat – Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane – și University College din Londra au lansat un proiect de cercetare care vizează identificarea noilor practici de guvernare în domeniul planificării urbane din Europa.

EN

Bouwmeester of the Brussels –
Capital Region

Architect and civil engineer by training, he holds a bachelor's degree in philosophy and one in political science and public affairs, as well as a master's degree in urban planning. Currently, Kristiaan Borret is the bouwmeester – maître architecte – of Brussels Capital Region in Belgium, an independent government official who stimulates and supervises the design quality of urban development projects. He participated in interdisciplinary research on contemporary transformations of the city and public space and contributed to various urban design projects in Belgium, Netherlands and France, receiving the Flemish Culture Award for Architecture. Recently, the Bouwmeester Maitre Architecte in collaboration with UN Habitat and the University College of London has launched a research project in order to look for new and informal practices of urban design governance in Europe.

Bruxelles / Brussels – C'est
pas une ville mignone

©G.De Kinder

Koningin Groenpark, un nou
parc într-o fostă zonă
abandonată, Bruxelles

Koningin Groenpark, a new
park on a former derelict
site, Brussels

©Erik Dhont, 2014

Gynges-Digue, clădire publică și
locuințe sociale, Bruxelles

Gynges-Digue, public building
and social housing, Brussels

©Ledroit Pierret Polet, 2014

↳ Bruxelles: construirea unui oraș mai bun

+ Rolul unui Bouwmeester / Maître Architecte / Arhitect public

Deși este desemnat de guvern, Bouwmeesterul este un expert neutru care are rolul de a critica deciziile greșite ale autorității centrale. Bouwmeesterul (alături de o echipă de 15 oameni) lucrează atât în sistem, cât și în afara acestuia și colaborează cu municipalitatea. Această poziție hibrid este menită să ajute municipalitățile să crească nivelul calității în arhitectură.

+ Contractul de cartier – un instrument integrativ, eficient pentru soluționarea problemelor urbane

Orașul Bruxelles nu este un oraș frumos, armonios – *Ce n'est pas une ville mignonne!* Se aseamănă cu Bucureștiul: clădiri noi lângă clădiri vechi, la diferite scări. Țesutul urban din secolul al XIX-lea a fost alterat, printre altele, de clădirile instituțiilor Uniunii Europene, aproape toate urâte. Dar acest tip de diversitate face interesante orașele mari.

Când politica de arhitectură a fost implementată în Bruxelles, acum aproape 25 de ani, a început cu proiecte locale mici, menite să repare intervențiile brutale din trecut la nivel de cartier.

Politica pentru arhitectură a Bruxelles-ului a fost reprezentată mulți ani de contractul de cartier, un set de intervenții punctuale cu participarea activă a cetățenilor și cu rezultate interesante. Chiar dacă rezultatele acestui tip de politică de arhitectură nu sunt întotdeauna clădiri premiate, acestea sunt soluții la probleme în contexte dificile, cu noi tipologii de apartamente, neatractive pentru dezvoltatorii privați, cum ar fi apartamentele sociale, confortabile pentru locatari. *Contractul de cartier* a generat foarte multe proiecte sau clădiri mici, amplasate cam peste tot prin oraș. Acestea, chiar dacă nu sunt întotdeauna foarte vizibile, sunt foarte importante pentru locuitorii Bruxelles-ului.

+ Orașul nu poate fi doar un loc de consum, trebuie să fie și unul de producție

După 25 de ani de astfel de proiecte, este nevoie de o inițiativă de mai mare anvergură și există acum o serie de proiecte strategice pentru regenerarea urbană a unor zone mari, coordonate la nivelul Regiunii Capitalei Bruxelles, care reunește 19 municipalități diferite. Una dintre zone se află de-a lungul Canalului din Bruxelles, care traversează orașul de la nord la sud. În ce capitală din Europa mai poți vedea astăzi astfel de activități portuare la doar 15 minute de mers pe jos de centrul istoric? În toate celelalte capitale sau orașe mari din Europa s-ar fi construit deja apartamente, terase, promenade, ar fi existat o viață urbană vibrantă. La Bruxelles nu e așa, pentru că noi funcționăm mai lent!

Am introdus în agenda politică necesitatea conceperii unui *oraș productiv*. Orașul nu poate fi doar un loc de consum, trebuie să fie și unul de producție: circuitul scurt al economiei, prin producția locală, este de interes și durabil. Ideea este să realizăm regenerarea urbană în zona Canalului fără a îndepărta economia existentă în această zonă și să încercăm chiar să atragem noi tipuri de activități de producție, pe care să le integrăm în oraș. Proiectele cu utilizare mixtă sunt un rezultat concret al unei politici pentru arhitectură care promovează concurența, folosind noi tipologii care contribuie la creșterea numărului de locuințe accesibile în orașul Bruxelles.

+ Bouwmeesterul produce calitate prin concursuri, evaluări și comunicare

- + Lansăm un concurs o dată la 10 zile: pentru sistemul public de achiziții, pentru proiecte mari și mici, precum și pentru dezvoltatori privați.
- + Facem evaluări, avem discuții și dialoguri pe tema calității. Sarcina Bouwmeesterului nu este să definească ce anume înseamnă calitatea ridicată în arhitectură, ci să garanteze existența unei dezbateri pe această temă. Nu vorbim doar despre reglementări, norme sau bugete, ci și de calitatea arhitecturii. Organizăm o astfel de dezbateri o dată la fiecare două săptămâni pentru proiectele de anvergură din Bruxelles.
- + Contribuim la discuții cu schițe ca un mod de a ne exprima ideile, pentru a evita discuțiile politice pe tema arhitecturii sau urbanismului, desfășurate doar pe baza unor tabele în Excel.
- + Ne ocupăm intens și de comunicare.

+ *Soft power* la următorul nivel în Europa

Într-un oraș, ai nevoie de reglementări, facilități, subvenții, dar dacă țintești către excelență, mai ai nevoie de ceva: de mecanisme de *soft power*. Vom lansa un proiect de cercetare, în numele Comisiei Europene, împreună cu UN Habitat și Facultatea de arhitectură Bartlett (din cadrul University College din Londra) pentru a identifica cele mai bune practici de *soft power* care cresc calitatea în arhitectură. Poate fi vorba de Bouwmeester, poate fi un Colegiu Bouw (din Elveția), sau poate fi vorba despre altceva. Sper că peste un an sau doi voi putea veni în fața dumneavoastră cu alte exemple de mecanisme *soft power*.

↳ Building Better Brussels

+ The role of the Bouwmeester / Maître Architecte Government Architect

Appointed by the government, the Bouwmeester is working independently, being neutral and expected to criticize the bad decisions of the government. The Bouwmeester (with a team of 15 people) is IN and OUT of the system and collaborates with the city administration. This kind of hybrid attitude helps cities improve their architectural quality.

+ “Le contrat de quartier” as an integrative, efficient instrument to tackle urban problems

Brussels is not a cute, harmonious city – *Ce n'est pas une ville mignonne!* It might be a bit like Bucharest: new buildings near old buildings, a lot of different scales. The 19th century urban tissues have been disturbed by, among others, the buildings of the European Union, near all of them extremely ugly. But this kind of diversity is also what is interesting about big cities. When the architecture policy was installed, about 25 years ago, fresh on a political level, the first thing was to do small local projects, to heal the brutal interventions of the past, to work on the level of the neighborhoods. So, for many many years, the architecture policy in Brussels was *le contrat de quartier*, punctual interventions with a lot of participation of the inhabitants, with interesting results that were not always award-winning buildings, but, actually, the remedy of the problems in hard-to-reach locations, with new typologies of apartments, not attractive to private developers, by offering very pleasant social housing apartments for people living there; small projects a bit everywhere in the city, with public spaces which might not always be very visible, but still very important for the people living in Brussels.

+ The city cannot be just the place of consumption, the city should also be a place of production

After 25 years of doing small projects for the neighborhoods, you have to address a larger scale. Now in Brussels, there are several projects that are strategic projects for urban regeneration of large areas that are coordinated at the level of Brussels Capital Region, which counts 19 independent municipalities.

One of the major areas for urban regeneration now in Brussels is along the Canal, that is going from the North to the South in Brussels. Where in Europe, in a capital, can you still find this kind of port activities within 15 minutes walking from the historical center? In all other capitals in Europe or other big cities, apartments, terraces, cafes, promenades and a vibrant urban life would have already been developed here. This is not the case in Brussels, because we are late! And we have complex institutions of the Brussels capital Region, with all the municipalities to “thank” for this being late. We call it institutional lasagna, you have a lot of layers and you have to try to collaborate with all of them. But thanks to this problem, we can do it better now and this is what we are going to do in the next couple of years.

We have put on the political agenda the need to conceive the city as a productive city. The city cannot be just the place of consumption, the city should also be a place of production: short circuit economy, through local production, is of interest and more sustainable. The idea is to perform the urban regeneration in the Canal area without pushing away all of the economy that is still there and even try and attract new kinds of productive economy and to integrate them within the city. Mixed use projects are a concrete result of an architecture policy that promotes competition, using new typologies that enhance affordable housing in the city of Brussels.

+ The soft power of the Bouwmeester produces quality through competitions, reviews and communication

- + We launch a competition every 10 days: for the public procurement system, for big and small projects, and also for private developers.
- + We go for peer review, for discussions and dialogue on quality. I think it is not up to the Bouwmeester to define what good quality is, but it is up to the Bouwmeester to guarantee there is an interesting debate on the quality of architecture. That is not just about regulations, standards or budgets, but also about the quality of architecture. We do that every two weeks for major projects in Brussels.
- + We feed the discussion with drawings as a way of expressing ideas, to avoid political discussions on architecture or urban planning made on basis of Excel tables.
- + We do a lot of communication, also.

+ Next soft power level in Europe

In a city you need regulations, incentives, subsidies, but if you really want to go for excellence you need something else: this kind of soft power mechanisms. This is what we are looking for on the level of Europe, as we launch on behalf of the European Commission, together with UN Habitat and Bartlett School of Architecture from University College London a research project: we want to look for similar practices at the European level, we look for soft power best practices that increase the quality of architecture: it can be a Bouwmeester, it can be a Bouw Collegium, like in Switzerland, or something different. I hope we will come back to you in one or two years with other examples of soft power mechanisms.

FR

Christophe Hutin

RO

Christophe Hutin Architecture

Christophe Hutin is a French architect from Bordeaux, founder of Christophe Hutin Architecture office and also a teacher in architecture school. He studied and documented townships and squatters' camps from South Africa and he is committed to the issue of housing, developing economic and bioclimatic single houses (house-greenhouses) and innovative collective housing projects. Also, on his credit there are examples of cultural facilities that re-use historical buildings. He is the founder and coordinator of the Eunic Studio in Johannesburg, conducting the „Learning From” workshop in places like Detroit (USA), Soweto (South Africa) and Uzeste (France). He is the winner of the 2019 Mies Van Der Rohe Award for the Transformation of buildings G, H, I of the Grand Parc, 530 housing units, together with Lacaton & Vassal architectes and Frédéric Druot Architecture.

EN

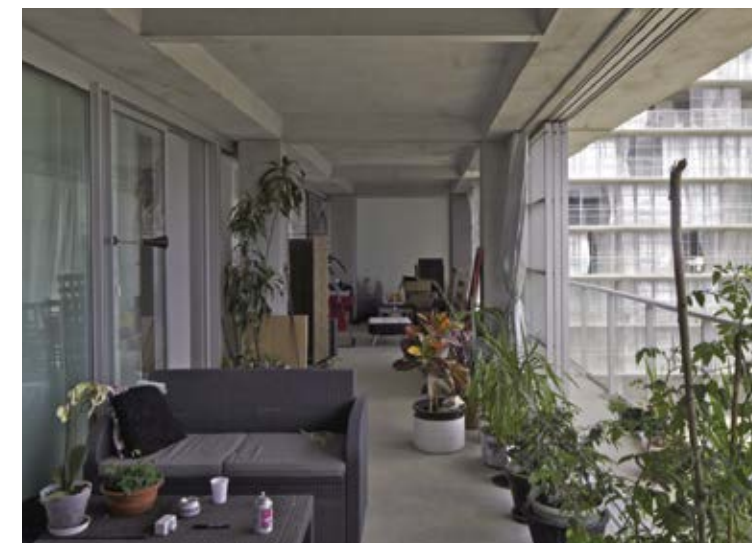
Christophe Hutin Architecture

Christophe Hutin is a French architect from Bordeaux, founder of Christophe Hutin Architecture office and also a teacher in architecture school. He studied and documented townships and squatters' camps from South Africa and he is committed to the issue of housing, developing economic and bioclimatic single houses (house-greenhouses) and innovative collective housing projects. Also, on his credit there are examples of cultural facilities that re-use historical buildings. He is the founder and coordinator of the Eunic Studio in Johannesburg, conducting the „Learning From” workshop in places like Detroit (USA), Soweto (South Africa) and Uzeste (France). He is the winner of the 2019 Mies Van Der Rohe Award for the Transformation of buildings G, H, I of the Grand Parc, 530 housing units, together with Lacaton & Vassal architectes and Frédéric Druot Architecture.

Transformarea clădirilor G, H, I (530 de apartamente) din Grand Parc, Bordeaux. Christophe Hutin Architecture împreună cu Lacaton & Vassal Architectes and Frédéric Druot Architecture, 2017

Transformation of buildings G, H, I (530 housing units) of the Grand Parc, Bordeaux. Christophe Hutin Architecture together with Lacaton & Vassal architectes and Frédéric Druot Architecture, 2017

↳ Proiectarea prin transformare – proiectul câștigător al Premiului UE pentru arhitectură contemporană Mies van der Rohe 2019

+ Contrar politicii care promovează o atitudine tabula rasa

Proiectul nostru – clădirea cu 530 de apartamente – se află în sud-vestul Franței, în Bordeaux, în cartierul pe care noi îl numim Grand Parc, un proiect urbanistic modern din anii '60. Trebuie să știți că în Franța avem o politică de urbanism extrem de bizară din punctul de vedere al regenerării urbane, pe care noi o numim en rue. Metoda presupune demolarea cartierului ca prim pas al procesului de regenerare urbană. Am realizat acest proiect pentru a găsi o cale alternativă la această politică, care să nu afecteze viața de zi cu zi și mediul în acest tip de cartier, contrar atitudinii de tip tabula rasa. Astfel, prin acest proiect încercăm să demonstrăm că, printr-o mică transformare, poți crește calitatea chiar păstrând ceva ce este pe sit.

Suntem foarte onorați pentru că Uniunea Europeană ne-a desemnat anul acesta câștigătorii Premiului pentru arhitectură contemporană Mies van der Rohe.

+ Fiecare apartament este un univers

Clădirea are 15 etaje, iar scopul proiectului a fost acela de a crește calitatea locuirii, de a extinde spațiul locativ și de a spori confortul și libertatea de mișcare a celor care stau aici. Acesta a fost punctul de plecare și este foarte important.

Nu ne aflăm într-un masterplan, ci suntem în interiorul caselor acestor oameni. Aici stau 530 de familii și îl cunosc pe fiecare dintre locatari. Am vizitat fiecare apartament, am făcut chiar un inventar fotografic. Acesta este punctul de plecare, aceasta este situația cu care ne confruntăm, în calitate de arhitecți.

Oamenii se așteaptă să își continue viața de zi cu zi. Pornind de la această convingere, trebuie să creștem calitatea a ceea ce oamenii au construit în interiorul unei clădiri, uneori chiar timp de 40 de ani. Ei sunt cei care îngrijesc clădirea. E mult prea simplu să spui: „Este o formă urbană și o să o demolăm”. Dacă te întâlnești cu oamenii, nu îți mai dorești să demolezi nimic. Problema este că eu am vizitat blocul, dar, de multe ori, un politician nu va avea timpul necesar pentru a se întâlni cu oamenii. Acesta este punctul de plecare, asta înseamnă arhitectura.

Propunerea noastră a fost să extindem clădirea pentru a crea mai mult spațiu pentru viața de zi cu zi. Libertatea de mișcare este acum mult mai mare, pentru că, după transformare, fluiditatea și spațiul din apartament au crescut considerabil.

+ Extinderea se autosuține structural și sporește libertatea de utilizare

lată cum am procedat: totul a fost realizat cu sisteme prefabricate, ca să nu deranjăm foarte mult oamenii. Cel mai important lucru a fost să realizăm acest proiect cu oamenii în interiorul clădirii, altfel nu aș fi acceptat. Din punct de vedere tehnic este foarte complicat.

Ceea ce am făcut a fost să demontăm fațada și ferestrele mici; am montat noua podea prefabricată (un proces foarte rapid), după care am instalat noile ferestre glisante mari și draperiile pentru controlul temperaturii. Credem că cei care locuiesc în aceste apartamente au capacitatea și abilitatea de a controla eficiența energetică, pentru că știu cum să controleze temperatura și cum să regleze nivelul de confort. În opinia noastră, nu industria va rezolva această problemă, ci oamenii care locuiesc aici vor găsi soluția.

Acesta este exact tipul de clădire pe care nu o apreciem în Franța, pentru că este situată în suburbie, unde locuiesc imigranții. În general, există o reticență cu privire la astfel de locuri. Dar această clădire are potențial, iar noi am dorit să creștem acest potențial și performanțele pe care le oferă, în beneficiul celor care locuiesc aici.

+ Nu a fost necesară relocarea în timpul construcțiilor

Am mutat podeaua, parapetul fiind deja fixat pe podea, nu ne-au fost necesare schele, am folosit podeaua nou montată în acest scop, pentru ca muncitorii să o poată folosi imediat. Apoi, am montat stâlpii și podeaua următoare. Deci totul a fost foarte rapid. Apoi a fost pusă fațada, deschisă către peisaj și vremea superbă de care ne bucurăm în Bordeaux. Nu uitați că oamenii au fost în clădire în tot acest timp! A trebuit să construim pereți temporari pentru a nu permite prafului să intre în apartamente, scopul nostru fiind să nu deranjăm viețile oamenilor. Ei se puteau uita la televizor, chiar dacă un muncitor era în spatele aceluși perete; au putut să își vadă în continuare de viață, fără disconfort. Apoi, am montat ferestrele. Noi numim zona nou-extinsă grădina de iarnă. Oamenii spun că acum se pot bucura de o grădină ca și când ar locui la casă, deși stau într-un bloc de apartamente. Convingerea noastră este că arhitectura de lux ar trebui să fie la îndemâna tuturor. Am creat un spațiu generos, cu multă lumină, o vedere superbă, în clădirea cu cea mai mică chirie din Bordeaux.

+ Mai mult spațiu pentru aceeași chirie

Vă reamintesc că planul era ca acest bloc să fie demolat, însă s-a renunțat la idee. Oamenii locuiesc în continuare acolo și plătesc aceeași chirie ca înainte. Și acest proiect este unul de regenerare urbană, însă, în locul unei dezvoltări urbane, am ales să oferim locuințe de bună calitate, folosindu-ne de ceea ce exista deja în interior: rețele, conducte etc. Pe acoperiș am creat noi apartamente sociale, pentru a dovedi că putem crește și numărul de unități locative. Și nu a trebuit să plătim nimic pe teren! Prețul proiectului este de 50.000€/apartament. Ca să aveți un termen de comparație, demolarea și reconstruirea unui apartament în Franța costă 200.000€.

Proiectul în cifre:

- + Resursele existente au fost conservate 100%
- + Am sporit suprafața cu 53%
- + Am scăzut consumul principal de energie cu 60%
- + Clădirea a fost 100% locuită în timpul lucrărilor
- + Chiria a crescut cu 0%

↳ Project by transformation – Winning project of the EU Prize for Contemporary Architecture Mies van der Rohe Award 2019

+ Contrary to the policy that promotes a tabula rasa approach

Our project – the 530 units building – is in Bordeaux, in South West of France. In the background there is the neighbourhood that we call Grand Parc, a modern urban plan from the 60s. What you must know is that in France we have a very strange urban policy in terms of urban regeneration – we call it *en rue* – the method consists in demolishing the neighbourhood as a first act of regeneration of the urban context. We developed this project just to find an alternative way, which does not affect people's lives and the environment in this kind of neighbourhood as much, contrary to the policy that promotes a tabula rasa approach. We are trying to show with this project that, by a small transformation, you can increase the quality of what is already on site.

We are very proud, as this year we received the European Union Prize for Contemporary Architecture Mies van der Rohe.

+ Each apartment is a world

The building has 15 floors, and the transformation had the goal of upgrading the quality, of extending the living space and increasing the comfort and the freedom of movement of the people inside the building. This was the starting point and it is very important.

We are not on a master plan, we are inside people's homes. 530 families are living there. I know each of them. I visited each of them, I visited each apartment, we did a photo inventory. This is the starting point, this is what we have to deal with, as an architect.

People had the expectation to be able to carry on with their daily lives. If we believe in that, we have to increase the quality of what the people did sometimes for 40 years inside the building. They are taking care of the building. It is only too easy to say „it is an urban form and we are going to demolish it“. If you meet the people, you cannot demolish it anymore! The problem is that I visited the building, but sometimes a politician doesn't have the time to meet the people. This is the starting point, this is architecture.

Our proposal was to extend the building: to extend the floor to the outside, to create a larger area for the daily life. We enhanced the freedom of movement, as there is a lot of fluidity and space inside the apartments after the transformation.

+ The extension supports itself and opens the freedom of use

Here is what we did: everything was done by prefab system, just to avoid disturbing the people, because the most important thing also was to do this project with the people inside the building; I wouldn't have done it otherwise. Technically it's very, very complicated.

What we did was to remove the facade and the small windows, we put new concrete prefab floor – very fast – and then we installed the new big, sliding, glazed windows and the curtains to control the climate. We think that the inhabitants have the capacity and the skill to manage the energy efficiency because they know how to control the climate and adjust the comfort level. We don't believe that the industry will solve this problem; we think the people, the inhabitants, will solve this problem.

This is the typical building that we don't like in France, because it is from the suburbs, where the immigrants live, so there is a certain level of reluctance. But this building does have potential and we wanted to enhance this potential, add to its performance, to the benefit of the people inside.

+ No relocation during construction

We moved the floor, the fence already fixed on the floor – we did not need scaffolding, as we used new floor for this purpose instead, and people could work on it immediately. Then, we installed the pillars and the following floor. So it was very fast! Then we installed the facade, open to the fantastic view and climate we have in Bordeaux. Do not forget the people are inside! So we had to build temporary walls to stop the dust going inside the apartments, so the people they could watch TV, with a worker behind that wall; they could still have their daily life. Then we installed the new window. We call it winter garden. People say they have a garden now and the quality of a house, but in an apartment. Our goal is to make to make luxury architecture available for everybody. We got a lot of space, a lot of light, a fantastic view, in a building that has the lowest rental price in the city of Bordeaux.

+ More space for the same rent

So the building was going to be demolished, it was not demolished in the end. People still live here, paying the same rent as before. The project is also an urban regeneration proposal, instead of making urban development we can provide very good quality housing, using what is already inside, on the site: the networks, the pipes etc. So, on the rooftop we provided these units (social housing apartments). And the land was for free!

The price of the project is €50,000 per unit. In France, just to compare, if you demolish and you rebuild one unit is €200,000.

The project in numbers:

+	100% existing conserved
+	53% surface added
+	- 60% primary energy consumption
+	100% building occupied during the works
+	0% rent increase

↳ Q&A P2

Eugen Pănescu	Pentru Dl. Borret: pentru contractele de cartiere — care reprezintă un proiect de mare impact, cu rezultate concrete, în spații, spații deschise, cu proiectare de clădiri, nu doar politici — ați putut măsura rezultatul din punctul de vedere al satisfacției utilizatorului în relația cu locuitorii? Cu CE dificultăți v-ați confruntat în relația cu factorii de decizie în cazul acestor contracte de cartiere?
Kristiaan Borret	În cazul contractelor de cartiere, am beneficiat de o implicare puternică din partea locatarilor existenți, de aceea, în unele cazuri, nu am întâmpinat foarte multe probleme. Avem o clădire nouă, iar aceasta este finanțată, beneficiază de subvenții și arhitectul este ales prin concurs. După construirea clădirii, dacă aceasta nu este administrată corespunzător, nivelul de ambiție scade, pentru că nu s-a investit suficient în oameni, ci doar în cărămizi. Colaborarea mea cu politicianii este foarte ambiguă, întrucât lucrez foarte mult cu ei, dar și independent. Prin urmare, în calitate de Bouwmeester, uneori trebuie să accept decizii politice pe care nu le consider a fi cele mai înțelepte. Pe de altă parte, aceasta înseamnă și că le pot solicita politicianilor să nu intervină în chestiuni tehnice care țin de arhitectură. Cred că este important să existe un soi de respect reciproc și de independență.
Eugen Pănescu	În România și în multe alte țări, există comisii sau comitete de proiectare pentru estetică, arhitectură, planificare. Lucrați și dvs. cu astfel de comisii? Și care este relația dvs., relația biroului dvs. cu comisiile?
Kristiaan Borret	Am fost Bouwmeester al orașului Antwerp, unde Bouwmeester-ul este președintele comisiei pentru arhitectură. În Bruxelles, oricât de surprinzător vi s-ar părea, nu exista nicio prezentare de proiecte, nicio comisie, iar aceasta reprezintă o problemă. Pentru că eu cred că este important să ai o întâlnire la care toată lumea se adună la un loc și vorbește despre proiect, dar nu într-un context separat sau într-un restaurant. Cred că astfel de lucruri trebuie făcute într-o ședință, în mod profesionist și transparent. Eu sunt cel care a avut inițiativa unei astfel de comisii și la Bruxelles.
Eugen Pănescu	D-le Becquart: Ce pot face instituțiile europene pentru a crește productivitatea și calitatea politicilor arhitecturale? Cum cuantificăm impactul unei politici arhitecturale?
Hughes Becquart	Arhitectura este un domeniu multidisciplinar, care, prin urmare, afectează numeroase alte aspecte și politici. O provocare va fi să convingem alte servicii din Comisie cu privire la importanța arhitecturii de calitate și la modul în care aceasta poate contribui la dezvoltarea durabilă. Deci, eu cred că va trebui să ieșim din sfera culturală și să încercăm să implicăm și alte servicii ale Comisiei. În această ordine de idei, am dezvoltat principii de calitate pentru intervențiile asupra patrimoniului cultural, care, sperăm noi, vor fi reflectate în reglementările viitoare. Cred că suntem cu toții de acord că avem nevoie de mai multe date și de mai multă cercetare, de elemente bazate pe dovezi pentru a convinge acele servicii și sectoare despre utilitatea politicilor arhitecturale. Cum îi putem măsura impactul, cum putem măsura impactul unei politici culturale?
Eugen Pănescu	D-le Rebois, ați menționat că masterplanurile sunt învechite. Ce e în neregulă cu ele?
Didier Rebois	Desigur este o oarecare provocare, pentru că, în anumite țări, există foarte multe instrumente de urbanism care sprijină dezvoltarea în

Cătălin Ștefănescu	Există vreo formulă magică pe care am putea să o utilizăm, cu precădere pentru a proteja locuințele accesibile de presiunea financiară?
Michaela Kauer	Da. La Viena am găsit-o: îți trebuie cam 100 de ani și să nu vinzi nimic din patrimoniul deținut de municipalitate. Ai 220.000 de apartamente, așa cum are municipalitatea din Viena. În aceste apartamente locuiesc 500.000 de persoane. În Viena există 200.000 de apartamente în regim de cooperativă. Alte 400.000 de persoane locuiesc în acele apartamente. Finanțăm programe private de reabilitare, de multe ori cu proprietari privați. Am investit în oraș, în infrastructură, de cele mai multe ori avem un standard de viață foarte ridicat și cred că aceste două lucruri merg mână în mână. Dar, repet, îți trebuie 100 de ani. Și să nu vinzi niciuna din proprietățile deținute.
Eugen Pănescu	D-nă Kauer, ați avut o temă care atinge cam toate domeniile. Din punctul nostru de vedere, este unul dintre cele mai importante parteneriate de pe Agenda EU, dar și unul dintre cele mai dificile, întrucât naște controverse de la bun început, fiind o abordare atât de diferită, care implică echitatea pe de o parte și transformarea în active financiare pe de altă parte. Ce faceți pentru a depăși această vulnerabilitate a locuințelor obișnuite?
Michaela Kauer	Referitor la tema locuințelor: este un aspect care dă naștere foarte multor controverse. Există forțe puternice pe piață, dar trebuie să clarificăm toate etapele, cu precădere la nivelul legislației și al fondurilor UE, dar și al cadrului UE, căci oamenii trebuie implicați. Există și un argument economic în acest sens: finanțarea este importantă în domeniul locuințelor. Avem nevoie de investitori, de fonduri publice, avem nevoie de tot felul de lucruri, însă, la final, totul se reduce la oamenii care plătesc, fie prin chirie, fie prin rambursarea creditului ipotecar. Deci, există un argument economic pentru participare. Dacă nu există niciun argument moral, atunci există unul economic. Așadar, să le dăm oamenilor puterea de a prelua din nou controlul asupra propriilor orașe! Și avem nevoie de politici de locuințe responsabile din punct de vedere social, la toate nivelurile de guvernare, și aceasta include protejarea celor mai săraci. Și, pentru că sunt feministă, trebuie să conștientizăm că există o dimensiune puternică de gen atunci când vorbim despre locuințe accesibile. În UE, avem diferențe salariale între femei și bărbați de 16%, femeile având pensii cu 40% mai mici decât bărbații în UE. Dacă este să vorbim despre locuințe accesibile sau despre fragmentare și despre problemele de pe piața locuințelor, femeile, mame singure, văduve care locuiesc singure, vor fi întotdeauna primele afectate de un eșec al politicilor și programelor pentru locuințe.

↳ Q&A P2

Eugen Pănescu For Mr Borret: for the neighbourhood contracts – which is a very impactful work, also with concrete outcomes, in spaces, open spaces, design buildings and not only policies – could you measure an outcome in user satisfaction in the relationship with the residents? What were your difficulties in working with policy makers on these neighbourhood contracts?

Kristiaan Borret The neighbourhood contracts are based on a lot of participation on behalf of the existing inhabitants, so that is why, in many cases, we didn't face so many problems. So there's a new building and it's funded, it is subsidised, the architect is chosen by competition. It is built and then, if afterwards the management of the building does not properly care for it, the ambition goes down, because there was not enough investment in the people, only in bricks.
My collaboration with politicians is rather ambiguous, since I work with them very much, but also independently. So, as a Bouwmeester, I sometimes have to accept political decisions that I think there are not very wise. On the other hand it also means that I can demand that politicians do not interfere with architectural aspects. I think it's important to have a kind of mutual respect and mutual independence.

Eugen Pănescu In Romania and in many other countries there are design panels or committees, for esthetics, for architecture, for planning. Do you also work with such committees or panels? And how is your relationship, the relationship of your office to the panels?

Kristiaan Borret I was Bouwmeester in the City of Antwerp, where the Bouwmeester is the president of the architectural commission. In Brussels, you might be surprised, but there was no panel, no committee, so that's a problem. Because I think it's important to have one meeting, where everyone is together and talks together about the project, instead of separate context or instead of talking about your project at a restaurant. I think you should do it in a meeting, in a kind of transparent and professional way. I started this kind of commissions also in Brussels.

Eugen Pănescu Mr Becquart: What can the European institutions do to boost the production and the quality of architectural policies? How do we quantify the impact of an architecture policy?

Hughes Becquart Architecture is a cross-cutting discipline, so it has an impact on many other issues and policies. Our challenge will be actually to convince other services in the Commission of the importance of quality architecture and how it can contribute to sustainable development. So I think we will need to go out of the cultural sphere and try to involve these other Commission services. So we developed quality European principles for cultural heritage interventions which hopefully will be reflected in the regulations for the future.
I think we will agree we need more data and more research and most evidence-based elements to actually convince those services and sectors of the usefulness of the architectural policies. How can you measure its impact, how can you measure the impact of a cultural policy?

Eugen Pănescu Mr Rebois, you mentioned that the master plans are obsolete. What's wrong with them?

Didier Rebois Of course there is a bit of a challenge there, because in certain countries you have a lot of urban tools to permanently develop the city, but, then, very often, in other countries, urban planning is totally separate from architecture or design or landscape. It is a sort of post-zoning

period, where you plan all the density for a long time and this tool – we call it master plan – is really a little obsolete. So the goal is not to suppress the master plan, but to substitute it with something, where the main guideline is defined and inside you can move a little. The question of the time in the urban planning is very important. You no longer have a 30-year vision of your city. We made a session with the topic of adaptable cities. But adaptable is not chaos, is not privatization, is also the public interest.

It is a new way to build the city and to better connect the scale of the urban development with the architecture, the public space design. Of course, it is complicated, because you need in the cities some Bouwmeesters or some clever people that are able to manage it. So you need to find a midway between two systems – between being too strict and too flexible.

Cătălin Ștefănescu Is there any magic formula that can work practically in order to defend cheap housing from the pressure of big money?

Michaela Kauer Yes. In Vienna we found it: you just need 100 years time and not to sell off anything that you have been owning as a city. You own 220.000 flats, as the municipality of Vienna. 500.000 people living in those flats. We have 200.000 co-operative flats in Vienna. Another 400.000 people living in those flats. We've been funding private renovation programmes, with private landlords in many cases. We have been investing in the city, in the infrastructure in many cases. We have a very high quality of life and I think the two things go together. But you need 100 years. And you never sell what you own.

Eugen Pănescu Ms Kauer, you had a subject that touches everything. In our view, it is one of the most important partnerships on the EU Agenda and one of the most difficult, since it faces controversy from the beginning, because it is such a different approach, in having fairness on the one side and financialisation on the other side. The things you have presented raise quite a number of questions, but I think this can, in itself, be the topic of a future conference, one on housing and national policies on housing. It is a very relevant topic, because it touches everybody. What do you do to control this vulnerability of the normal housing?

Michaela Kauer On the question of housing: it is a big fight. There are very strong forces in the market, but we have to make clear at all stages, especially when it comes to EU legislation and EU funding and also EU framework, that we need to empower people. There is also an economic argument to empower people: finance is important for housing. We need investors, public money, we need this and that, but in the end it's always the people who are paying for it, either by rent, or by paying back the mortgage. So there is an economical argument for participation. If there isn't a moral argument, there is an economical one. So empower people to take back the control of their cities is the way we should go forward. We need architects to construct new affordable housing, to renovate the existing stock, with all these methods, we need to create livable neighbourhoods, where people stay in the city. And we need to have social responsible housing policies, on all levels of government, and that includes the protection of the poorest.

And, because I am an urban feminist, we also need to be aware that there is a very strong gender dimension when we talk about affordable housing. We have a gender pay gap in the EU of 16%, women having a gender pension gap of 40% in the EU. If we talk about affordable housing or the fragmentation and the problems of the housing market, it will always be the women, the women who are single mothers, widows that are living alone, who will be the first victims of the failed housing policies and programmes.

The last word is a gender finale, because I think it is important to involve more women in architecture and planning, but also to be aware of the affordability and the gender dimension.

RO

Cum se pun în aplicare politicile de arhitectură?

Politicile publice sunt instrumente pentru o mai bună guvernare.

EN

How to use architectural policies?

Public policies are tools for better governance.

Moderator / Host
Cătălin Ștefănescu

Co-moderator / Co-host
Cosmina Goagea

P3

90

Leo Van Broeck

96

João Ferreira Bento

102

David Bravo

108

Juulia Kauste

114

Alfons Dworsky

120

Q&A

BE

Leo Van Broeck

RO

Arhitectul guvernului comunității flamande

Leo Van Broeck este în prezent Arhitectul guvernului comunității flamande, având un rol consultativ pentru susținerea calității în mediul construit și în proiectarea și realizarea clădirilor, spațiului public, peisajului și infrastructurii. Este inginer constructor, arhitect și co-fondator al biroului de arhitectură Bogdan & Van Broeck din Bruxelles, un birou care pune accent pe cercetare și care s-a remarcat prin angajarea socială activă.

Leo Van Broeck predă planificare urbană și proiectare de arhitectură și a colaborat cu numeroase programe de arhitectură și organizații publice. De asemenea, a înființat organizația non-profit Stad en Architectuur, unică în Flandra, care reunește reprezentanți din toate secțiunile profesionale relevante pentru profesie – factori de decizie politică, arhitecți sau urbaniști, cercetători și membri ai lumii academice.

EN

Government Architect of Flanders

Leo Van Broeck is currently the Flemish Government Architect, acting as an advisor to the entire Flemish Government to promote the architectural quality of the built environment and realization of buildings, public space, landscape and infrastructure. He is a civil engineer and architect and cofounder of Bogdan & Van Broeck, a Brussels architecture office with a strong focus on research that distinguishes itself through active social engagement.

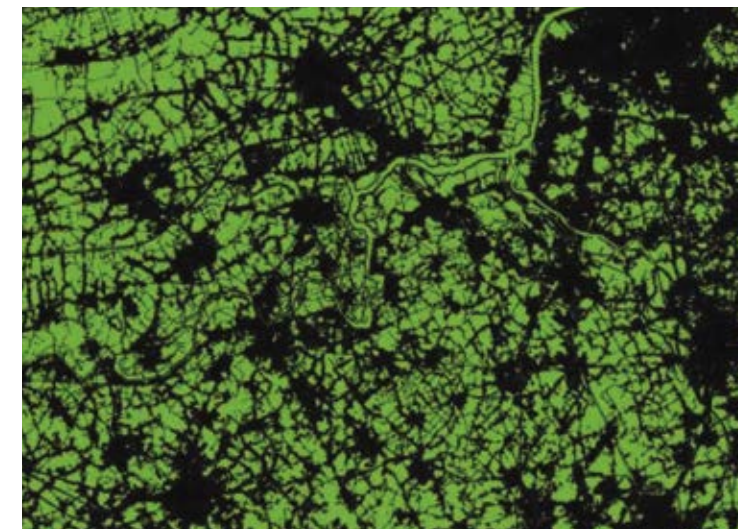
Leo Van Broeck teaches architectural and urban design and has been involved as a guest tutor in various architectural programs and public organisations. He established Stad en Architectuur, the non-profit organisation gathering stakeholders from every section of the relevant professional world – policy – makers, designers, university course and researchers, that is unique in Flanders.

Regiunea Flandra, un record al extinderii urbane

Flanders, a sprawl record

©Leo van Broeck

Apartamente

Apartments

©Leo van Broeck

PWDM16 – Biserică bosuită

PWDM16 – Church Bossuit

©Stijn Bollaert

↳ Calitatea ca o punte între arhitectură și politică

+ Să facem loc pentru oameni și natură

Mai mult decât schimbarea climatică, problema noastră reală de mediu este prăbușirea completă a ecosistemului global. Suprad dezvoltarea, creșterea economică permanentă și suprapopularea au consecințe cât se poate de grave. Și, în meseria noastră, un aspect pe care avem tendința să îl omitem adeseori este că natura are nevoie de spațiu.

Vorbim numai de panourile fotovoltaice și de mașinile electrice dar pierdem din vedere esențialul: supralicităm cu mult capacitatea demografică maximă a planetei. Reducerea prezenței umane depinde în mare măsură de rata de nașteri din țările din lumea a treia, care, în schimb, ar putea fi ținută sub control prin educație, îngrijire medicală și drepturi egale pentru femei. Așadar, ajutorul dat dezvoltării este și în beneficiul țărilor bogate, pe termen lung.

Al doilea aspect extrem de important din acest punct de vedere este reducerea amprentei noastre efective de carbon asociată locuințelor. Trebuie să combinăm o densificare selectivă, în spații alese cu atenție, în centrul zonelor rurale și al orașelor mici, cu demolări în zonele de periferie și în conurbații.

În plus, amprenta de carbon trebuie redusă și prin decuplarea economiei de creștere în materie de utilizare a terenurilor și a resurselor umane. Totul trebuie să devină o suprafață. Nu vindem bunurile, ci vindem suprafața care a produs acele bunuri. Astfel, în viitor, creșterea este posibilă doar dacă este vorba despre o creștere către mai bine și nu despre o creștere către mai mult. Dacă utilizarea terenului este un vector cheie al ecosistemelor planetei, atunci profesia noastră a devenit mai importantă ca niciodată.

+ Legislația urbană este un proces de design

Normele din domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului presupun numeroase alegeri de proiectare implicite și ascunse, însă în numeroase procese standard, urbanistii și arhitecții intervin prea târziu. Cu un design inovator, nu vom fi nevoiți să ne sufocăm în norme care transformă schimbarea lumii într-o misiune imposibilă. De aceea, sarcina noastră principală și cea mai urgentă rezidă în dezvoltarea unor noi politici pentru arhitectură. Trebuie să reinventăm legislația și să recreăm reguli care să facă lucrurile posibile și nu imposibile în arhitectură. Normele ar trebui să fie proactive și nu defensive.

+ Autoritățile locale și gândirea strategică în domeniul imobiliar

Abordarea Baumeisterului (Arhitectului Șef) sau a Arhitectului Guvernamental cu privire la soluții și politici este de a încerca să se implice într-un stadiu cât mai incipient al procesului, pentru a stabili deciziile de bază: chiar trebuie să construim sau putem recicla? Dacă da, unde? Care este definiția proiectului? Cine este clientul real sau cine este, de fapt, interesat de această inițiativă; cum echilibrăm costurile cu profitul pe termen lung și scurt? De aceea, este foarte important să știm cum să alegem calitatea profesională, care trebuie să prevaleze întotdeauna asupra numărului de proiecte dezvoltate de o echipă, asupra cifrei de afaceri sau programelor similare: un designer bun care nu a construit nicio școală va fi întotdeauna preferabil unuia nepriceput care a construit deja cinci școli. Procedura clasică de licitație publică aplicată în prezent la nivelul Uniunii Europene se axează pe o înțelegere greșită a conceptului de calitate: faptul că ai masacrat cinci clădiri nu ar trebui să îți confere dreptul de a o masacra și pe a șasea.

+ Validarea culturii arhitecturale prin valorificarea muncii conceptuale: remunerare corectă pentru concursuri și proiecte

Munca, energia și creativitatea investite de designeri merită respectul cuvenit și nu ar trebui să ne limităm aici doar la proiecte în sine, ci să includem și concursurile. Remunerațiile contractuale și cele specifice concursurilor sunt un prim pas în acordarea acestui respect. Nu putem avea pretenția calității și să ne așteptăm ca ea să fie gratuită sau să coste cât mai puțin cu puțință.

În calitate de Baumeister, monitorizez orele de lucru din timpul concursurilor pentru a putea ajusta remunerația în mod corespunzător. Într-un concurs, participarea presupune activitatea prestată la prețul de cost; acesta reprezintă aproximativ 65% din costul pe oră de lucru aplicabil în general pe piață. Prin urmare, eu nu organizez niciodată concursuri care nu oferă bugete corecte.

+ O nouă perspectivă asupra patrimoniului

Și aici este nevoie de o abordare altă, întrucât clădirile incluse în patrimoniu sunt, de fapt, suprafețe construite uriașe pe care le putem recicla. Am putea spune că orice clădire moare începând din ziua în care încetează să se mai schimbe. Există o percepție greșită conform căreia clădirile sunt obiecte eterne, nesupuse schimbării. Ele sunt, de fapt, procese destinate utilizării de către societate, cu funcții și semnificație culturală în permanentă schimbare. Singurul lucru pe care îl avem de făcut atunci când vine vorba de un monument este să creștem nivelul ambițiilor acelor schimbări, astfel încât să nu le transformăm, în mod forțat, în niște edificii invariabile ale trecutului. Este mult mai important să oferim unui obiect al trecutului un viitor nou, ceea ce necesită o adaptare corespunzătoare. Arhitecții nu au niciun drept să le facă viața arheologilor de mâine un calvar. Fiecare clădire a fost contemporană la un moment dat, deci fiți contemporani în orice intervenție.

↳ Quality as a bridge between architecture and politics

+ Making place for people and nature

Beyond climate change, our real environmental problem is the total collapse of the global ecosystem. There is a very heavy consequence of overshoot, of everlasting economic growth and of overpopulation. And what we often tend to overlook, certainly from our profession, is that nature needs space.

The only thing we are looking at is photovoltaic panels and electric cars – so we are missing the whole point: we are way overshooting the maximum demographic capacity of the planet. The reduction of the human presence is mainly dependent upon the birth rates in third world countries, which, in turn, could be contained by schooling, healthcare and equal rights for women. So developing aid also is to the benefit of the rich countries in the long run.

The second very important issue in this respect is the need to shrink our actual housing-related carbon footprint. We have to combine a selective densification in well-chosen areas in the centre of the villages and small towns, with the demolition of the periphery and the suburban sprawl.

And we also need to shrink the footprint by decoupling the economy from growth, in terms of land use and material resources. Everything has to become a surface. You don't sell the goods, but you sell the surface that produced those goods. So growth is only possible in the future if it is growth towards better instead of growth towards more. If land use is a key vector in the ecosystem crisis of the planet, then our profession became more important than ever.

+ Urban design legislation is a design process

Urban design regulations contain an enormous amount of implicit and hidden design choices, but in many standard processes the urban designers and architects come in too late. Architects often have the feeling that they are the ones who have to build the sight glass in the box designed by legislation. With an innovative design, we don't need to suffocate in rules that make it difficult to change the world. So the main and most urgent task is the development of new architectural policies. We need to reinvent legislation and to reinvent design rules that can make things possible, instead of making things impossible. Rules should be proactive instead of defensive.

+ Local authorities and strategic real estate thinking

The baumeister's or government architect's approach in solutions and policies is that we try to hop on board as early as possible in the process, to sharpen the basic choices: do we really have to build, or can we recycle? If yes, where? What is the definition of the project? Who is the real client or stakeholder, or who has the real interest behind the initiative, how do we balance the costs on the one side and long- and short-term profit on the other? And therefore, it is very important to know how to choose the professional quality, which must always prevail over the amount of projects developed by a team, over their turnover or similar programs – because a good designer who has built no schools at all so far, will always be better than a bad designer who has already built five schools. The classical tender procedure that Europe is using today is aiming at the wrong kind of quality: having massacred five buildings shouldn't give you the right to massacre a sixth one.

+ Enhance architectural culture by valorisation of conceptual work: fees for competitions and projects

It is important to respect the work, the creativity and the energy designers are investing, and not only in the projects themselves, but also in the competitions. That means the fees for the contract and also fees for the competitions are a beginning of respect. We cannot demand quality with a mind-set that says it should be free or cost almost nothing.

As a baumeister, I monitor the working hours during the competitions in order to adjust the related fee accordingly. Within a competition, the participation is work at cost price; that counts around 65% of the market confirmed cost of a working hour. Therefore, I never organize competitions that do not offer correct budgets.

+ A new way to look at heritage

This also needs a totally new approach, because we have in our listed buildings a huge amount of square meters that we can recycle. You could say that every building dies the day it stops changing. There is a misunderstanding that buildings are everlasting invariable objects. They are processes for society's use and with shifting functions and cultural meaning. The only thing we have to do with a monument is to raise the ambition level of those changes, while avoiding forcing the future into invariable buildings of the past. It is a lot more important to give an object of the past a new future, so we have to adapt them accordingly. Architects don't have the right to make the archaeologists of the future go totally nuts. Every building was once contemporary, so stay contemporary in every intervention.

PT
UK

João Ferreira Bento

RO

Cercetător, Bartlett School of Planning,
University College din Londra

João este în prezent cercetător post-doctoral la Bartlett School of Planning, University College din Londra, unde de altfel a lucrat și ca asistent universitar. A făcut un doctorat axat pe rolul politicilor naționale de arhitectură în Uniunea Europeană. În acest context, João a realizat un studiu privind politicile de arhitectură în Europa, publicat cu sprijinul Muzeului Arhitecturii Suedeze.

Absolvent de arhitectură și urbanism la Universitatea din Lisabona, João și-a început cariera de cercetare în Laboratorul Național de Construcții din Portugalia. După terminarea doctoratului, João a lucrat timp de doi ani în calitate de coordonator al echipelor de evaluare a impactului asupra mediului ale unor proiecte majore la Agenția Portugheză de Mediu (APA).

EN

Researcher, Bartlett School of Planning,
University College of London

João Bento is a postdoctoral Research Fellow at Bartlett School of Planning, University College London, where he worked as a Teaching Assistant. He developed a PhD focused on the role of national architectural policies in the European Union. In this context, João conducted a Survey on Architectural policies in Europe published into a book with support from the Swedish Museum of Architecture.

Graduated as an architect and urbanist from the University of Lisbon, João started his research career at the National Laboratory of Civil Engineering, Portugal. After concluding his PhD, João worked for two years as coordinator of environmental impact assessment teams of major projects at the Portuguese Environment Agency (APA).

Leadershipul designului spațial. Rolul, instrumentele și impactul arhitecților de stat și echipelor similare pentru calitatea spațiului în cinci state europene.

Spatial design leadership: The role, instruments and impact of state architect (or similar) teams in fostering spatial quality and a place-making culture across five European states.

Disponibil / Available Online:
<https://www.riigikantselei.ee>

©Bento, J., Laopoulou, T. (2019)

Marco Polo Terraces,
Hamburg, Germania

©ELBE&FLUT

THE ROLE, INSTRUMENTS AND IMPACT OF STATE ARCHITECT TEAMS IN FOSTERING (OR SIMILAR) SPATIAL QUALITY AND A PLACE- MAKING CULTURE ACROSS FIVE EUROPEAN STATES

Curtea Muzeelor, Viena, Austria

Museum Quarter, Vienna, Austria

©Joao Ferreira Bento

↳ Leadershipul în domeniul proiectării spațiale

Rolul, instrumentele și impactul arhitectului guvernamental (sau similar) în promovarea calității spațiului și a unei culturi axată pe noțiunea de *placemaking* în cinci state europene

Mă aflu astăzi în fața dvs. pentru a vă vorbi despre principalele concluzii ale unui proiect de cercetare axat pe leadershipul în domeniul proiectării spațiale, derulat prin intermediul unei comenzi din partea Ministerului Culturii din Estonia. Punctul de plecare a fost observația că numeroase țări din întreaga lume au o funcție intitulată „arhitect de stat” sau „arhitect guvernamental”, însărcinat cu oferirea de consiliere strategică guvernului, pentru a îmbunătăți calitatea de proiectare a clădirilor publice și pentru a promova ideea unor spații mai bune. Cercetarea a acoperit cinci state europene: Irlanda, Flandra și Scoția (în cadrul cărora există o poziție de arhitect public) și Danemarca și Viena (unde nu există o astfel de funcție), pentru examinarea și compararea diferitelor moduri în care autoritățile publice exercită leadershipul în domeniul proiectării spațiale. Voi descrie pe scurt doar două studii de caz, câte unul pentru fiecare model.

+ Irlanda: Către un viitor durabil. Asigurarea calității în mediul construit

Deși prima politică pentru arhitectură din Irlanda a fost dezvoltată încă de la începutul anilor 90, cea mai recentă versiune a acesteia datează din 2009, atunci când a fost numit și primul Arhitect de stat. Rolul acestuia include: consiliere în implementarea acțiunilor politice arhitecturale; implicare în cadrul Comitetului guvernamental pentru contracte de construcții (GCCC), în dezvoltarea politicilor de achiziții publice și contractare, menite să sprijine calitatea în arhitectură în cadrul proiectelor finanțate de stat; oferirea de consultanță cu privire la legislația și reglementările cu impact asupra calității arhitecturii și mediului construit; furnizarea de consultanță cu privire la calitatea designului tuturor proiectelor de infrastructură; împărtășirea experienței dobândite prin prisma poziției publice deținute cu departamentele de resort, și oferirea de consultanță în cadrul programe dedicate, astfel încât să se asigure tutela corespunzătoare a monumentelor istorice, dar și conservarea și reutilizarea clădirilor istorice pentru a fi valorificate la capacitate maximă. În plus, arhitectul de stat din Irlanda coordonează și conduce direcția de arhitectură, cu aproape 100 de angajați, responsabilă pentru arhitectura tuturor proiectelor de construcție.

Un alt rezultat al acestei politici a fost înființarea, în 2005, a Fundației Arhitecturii Irlandeze (IAF), pentru dezvoltarea unor proiecte de arhitectură de anvergură, având drept scop cultivarea unui public interesat de arhitectură și promovarea arhitecturii irlandeze peste hotare.

+ Viena: Principiile politicii Baukultur

În încercarea de a identifica abordări diferite, am studiat situația din Viena, unde nu există o instituție a arhitectului de stat, ci un departament pentru arhitectură și urbanism. Misiunea sa este aceea de a conferi o notă contemporană peisajului urban, de a promova noțiunea de placemaking cultural și de a crește nivelul de conștientizare și responsabilizare în legătură cu calitatea mediului de viață. Departamentul are 75 de angajați, care oferă consiliere în domeniul urbanismului pentru proiectarea arhitecturală a clădirilor și spațiilor publice din Viena. Există și un consiliu extern de consiliere pentru proiectare și planificare urbană, un organism independent care oferă consultanță Consiliului Municipal din Viena cu privire la proiectarea spațială, în cadrul planurilor urbanistice zonale și de dezvoltare, dar evaluează și proiectele clădirilor individuale cu un impact puternic asupra peisajului urban. În Austria și Viena mai există și alți actori importanți. Voi aminti doar de Centrul pentru arhitectură din Viena, fondat în 1993, o instituție culturală a cărei misiune este aceea de a sublinia impactul arhitecturii și al dezvoltării urbane asupra vieții cotidiene a cetățenilor austrieci.

+ Politica de proiectare spațială implică participarea publică pentru promovarea calității în proiectare ca scop comun

După examinarea individuală a celor cinci studii de caz, datele colectate au fost analizate încrucișat. Primul aspect este că toate studiile de caz au o politică pentru arhitectură pe care o implementează de mai bine de zece ani și unele chiar 20 de ani, o politică axată pe prioritățile calității proiectelor și pe ambiția realizării unor spații mai bune. Deși există diferențe și nuanțe legate de conceptele cheie, toate includ aceleași preocupări legate de calitatea mediului construit și a vieții și misiunea de a avea un mediu durabil. În susținerea implementării acestor politici, primele 3 state au desemnat un arhitect de stat care să asigure leadership general în domeniul proiectării spațiale și care să îmbunătățească calitatea proiectelor de construcții în particular, printr-un set diversificat de instrumente și măsuri specifice politicii. În celelalte două situații, cel al Danemarcei și al orașului Viena, sistemul este diferit, întrucât se bazează pe un grup solid de actori și o instituție de consiliere în domeniul designului. Prin urmare, pe de o parte (în Viena și Danemarca), experții în proiectare desemnați de stat operează în cadrul sistemului guvernamental de urbanism și contribuie la acesta, în timp ce, la celălalt capăt al spectrului, guvernul poate desemna o personalitate în domeniu, ca agent sau promotor al schimbării, cu un rol politic mult mai ambițios și strategic, așa cum este cazul Flandrei. Irlanda este undeva la mijloc, încercând să asimileze ambele roluri: un leadership proactiv la nivelul guvernului și un consilier intern pe teme de proiectare. Pentru a asigura inovarea politicii de proiectare în sectorul public, guvernul ar trebui să fie cel care stabilește direcția și să conducă prin propriul exemplu, facilitând cadrul pentru o cultură bazată pe placemaking. Prin desemnarea unui arhitect de stat sau a unui consilier de design, guvernul își asumă rolul de lider în procesul de dirijare a proiectării.

Spatial Design Leadership

The role, instruments, and impact of state architect (or similar) teams in fostering spatial quality and a place-making culture across five European states

I am here today to present the main findings of a research project focused on spatial design leadership, carried out through a commission from the Ministry of Culture of Estonia. The starting point was the observation that many countries around the world have a position entitled “state architect” or “government architect” with the duty to provide strategic advice to the government in order to improve the design quality of public buildings and promote better places. The research covered five European States: Ireland, Flanders and Scotland – which have a state architect position, and Denmark and Vienna – which do not have such a position, in order to examine and compare the different ways in which public authorities exercise spatial design leadership. I will briefly describe only two case studies, one of each model.

+ Ireland: Towards a sustainable future. Delivering quality within the built environment

Although the development of the first Irish architectural policy goes back to the early 90s, the most recent policy version is from 2009, when the first State architect was also appointed. Their role includes: advising on the implementation of the Architecture Policy Actions; contributing to the Government Construction Contracts Committee (GCCC) to the development of procurement and contracting policies in support of architectural quality in state-funded projects; providing consultancy with regards to legislation and regulations affecting quality in architecture and the built environment; providing consultancy regarding the design quality of all infrastructural programmes; sharing the experience gained in the light of the public position held with the relevant Departments and providing consultancy on programmes that will ensure that the care of monuments, and the conservation and re-use of historic buildings are fully exploited. In addition, the state architect of Ireland also leads and manages the architectural division with almost 100 people, responsible for the architectural input of all construction projects.

Another policy outcome was the establishment of the Irish Architecture Foundation (IAF) in 2005, in order to deliver major architecture programs aimed to develop an audience for architecture and also to promote the Irish architecture abroad.

+ Vienna: Baukultur policy principles

In an attempt to identify different approaches, we studied the situation in the State of Vienna, where there is not an architect position in place, but, instead, a department for architecture and urban design. Its mission is to develop the cityscape in a contemporary way, to foster cultural place-making and to raise awareness and responsibility for the design of the living environment. This department has a number of 75 employees, who provide urban design advice for the architectural design of public buildings and public spaces of Vienna. In addition, there is also an external advisory board for urban planning and urban design, an independent body that provides spatial design advice to the City Council of Vienna regarding the establishment of zoning and development plans, but also assesses individual building design projects, if they have a strong impact on local cityscape. There are also other important players in Austria and Vienna. I will name only the Architectural Centre of Vienna – founded in 1993, a cultural body dedicated to showing how architecture and urban development shape the daily lives of the Austrian citizens.

+ Spatial design policy involves the public commitment to promote design quality as a cooperative aim

After examining the five case studies individually, the research cross analyzed the collected data. The first point is that all the case studies have been implementing an architectural policy for more than one decade and some of them for almost 20 years, which focused on the design agenda and ambitions for better places. Although there are differences and nuances within the key concepts, all of them encompass the same concerns about the quality of the place and the quality of life and the quest for a more sustainable environment. To push for the policy implementation, the first 3 states have appointed a state architect to provide spatial design leadership in general, and improve the design of the buildings in particular through a diversified set of design policy tools and actions. The remaining two countries, Denmark and the State of Vienna, enjoy a different system, which relies on a robust cluster of actors and a design advisory body. Consequently, on the one side (Vienna and Denmark) the state design champions operate within and add capacity to the state planning system, while on the other side of the spectrum, the government may appoint a design champion as a change agent or change leader with a much more ambitious and strategic and political role, such as it is the case with Flanders. Midway, there is Ireland, which tends to assume both roles: a proactive leadership across government and an internal design advisor. In order to deliver design policy innovation across the public sector, the government should be the one to steer the direction and lead by example, fostering a place-making culture. By appointing a state architect or design advisory, the government takes a leadership role in the process of design governance.

ES

David Bravo

RO

Centrul de Cultură Contemporană de Barcelona CCCB, secretar al Premiului european pentru spațiul public urban

Arhitectul David Bravo este pasionat de reflecțiile și dezbaterile create în jurul provocărilor urbane, cum ar fi spațiul public, dreptul la locuire, mobilitatea durabilă și echitabilă sau dreptul la oraș. A fost membru al Consiliului local din Barcelona, timp în care a lucrat la dezvoltarea unei strategii încrucișate împotriva gentrificării. De asemenea, a fost curator al seriei de discuții pe tema „Cum să eliberăm Barcelona de vehiculele private?”, a regizat documentul „Europa City” (2012) despre viabilitatea modelului european al orașului și a fost curator al expoziției „Piso piloto” (2015), având ca temă dreptul la locuire. În plus față de acestea, David Bravo este profesor, publică articole în mod regulat și susține conferințe.

EN

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona CCCB, Secretary of the European Prize for Urban Public Space International Jury

David Bravo is an architect dedicated to reflection and debate on urban challenges such as public space, the right to housing, fair and sustainable mobility or the right to the city. He has been working at the City Council of Barcelona in the development of a cross-wise strategy against gentrification. He has also been curator of the cycle “Bye bye car! How to free Barcelona from private vehicles?”. He has directed the documentary “Europe City”, on the validity of the European city model and has been curator of the exhibition “Piso piloto”, a sample on the right to housing. Besides teaching, he regularly writes articles and offers lectures.

Manhattan, 1925

©Edwin Levick/Getty Images

Infrastructură rutieră

Road Infrastructure

Piața Israel,
Copenhaga, Danemarca

Israel's Square,
Copenhagen, Denmark

©COBE, 2014

↳ Ne îndepărtăm de conceptul european al orașului?

Lecții învățate în urma Premiului European pentru Spațiul Public Urban

+ Orașul mixt și compact este mai echitabil și mai sustenabil

Orașul european a avut dintotdeauna două caracteristici principale: caracterul compact și utilizarea mixtă. Orașele noastre sunt foarte diferite de la nord la sud și de la est la vest, însă au împărtășit toate o identitate comună secole la rând, iar aceasta se bazează pe caracterul compact al țesutului urban, diversitatea locuitorilor și prezența unor funcții și utilizări variate în același loc, în același cartier.

Ne putem uita la Atlanta și Barcelona; două orașe care au aceeași populație, însă suprafața Atlantei este de 25 de ori mai mare decât cea a Barcelonei. Din acest motiv este mult mai dependentă de mașină, iar nivelul emisiilor de carbon este, desigur, considerabil mai mare. Manhattanul este și el un oraș compact, unul de mari dimensiuni. Dar aceeași complexitate poate fi regăsită și într-un mic sat mediteranean, pentru că totul este aproape iar distanțele sunt mici și pot fi parcurse pe jos. Aceasta este definiția unui oraș compact: indiferent dacă este mic sau mare, trebuie să existe această apropiere între diferitele arhitecturi. O caracteristică principală este aceea că spațiul public este restrâns, ceea ce îi conferă calitate.

Barcelona este cel mai compact oraș din Europa, prin urmare arhitecturi foarte diferite împart aceeași structură, un proiect urban comun, mai mare decât orice altă arhitectura. Din nefericire, de cele mai multe ori arhitecții abordează problema formei urmărind clădirea, încăperea, mobilierul sau chiar lingurița din sertarul din bucătărie, însă omit din vedere imaginea de ansamblu, cea a orașului, care este foarte importantă în contextul problematicei specifice.

+ Am pierdut arta de a construi orașe

Analizând propunerea lui Le Corbusier, maestrul arhitecturii moderne, pentru centrul Parisului, ar trebui să o numim arhitectură totalitară. A început cu promisiunea democratizării, a accesului la lumina solară, la aer curat, vegetație, însă a sfârșit prin a fi o parcare ostilă în aer liber cu numeroase probleme, din care moștenirea trecutului a dispărut cu desăvârșire. În general, un spațiu public prea amplu vine cu pericolul suprapopulării cu mașini în locul altor alternative de utilizare, ceea ce cauzează segregarea urbană.

Celălalt monstru pe care l-am creat în secolul al XX-lea este modelul stilului de viață american. Este vorba despre orașul dependent de mașină, amplasat pe un teritoriu vast și care necesită o infrastructură uriașă, irosind suprafețe imense de teren și afectând grav țesutul urban existent. El folosește cantități uriașe de energie și

generează emisii mari de carbon și datorii publice. Una dintre soluțiile identificate pentru această problemă este înlocuirea mașinilor tradiționale cu cele electrice. Structura orașului nu se va modifica, însă, în urma acestei îmbunătățiri. Ceea ce trebuie să facem de fapt este să recuperăm știința de a construi orașe compacte de mari dimensiuni, însă raportându-ne diferit la locuire, de exemplu.

+ Am mutilat orașul moștenit de la predecesorii noștri

Am pierdut nu doar arta de a face orașe noi, ci și orașele pe care le aveam deja și acest lucru s-a întâmplat, din nou, din cauza mașinilor. Am suprapopulat toate străzile cu aceste mașinării, care sunt periculoase pentru pietoni și pentru cei în vârstă; copiii nu se mai pot juca în voie afară și nu se mai pot bucura de lumina soarelui. Toate acestea cauzează o criză uriașă în sistemul public de sănătate din orașele noastre și reprezintă și o nedreptate spațială. Mașinile răpesc foarte mult din spațiul altor sisteme publice de mobilitate și al altor tipuri de activități. Chiar și așa, în pofida acestui fapt, reclamele pentru mașini sunt în continuare omniprezente, ignorând complet pericolul pe care îl reprezintă. Pe lângă faptul că ele se numără printre principalii factori responsabili pentru schimbarea climatică, generează și foarte multe deșeuri, iar situația aceasta nu se va schimba chiar dacă le-am înlocui pe toate cu presupusele mașini ecologice. Necesită infrastructuri uriașe, construite din beton, care, la rândul lor, generează emisii de căldură.

+ Recucerirea orașului compact a început deja

Percepția optimistă este că există o schimbare de paradigmă din punctul de vedere al spațiului urban: toată lumea vrea să revină în centrul orașelor și să permită naturii să se dezvolte în voie în suburbiile. Aceasta este tendința la care ar trebui să ne aliniem și să creăm mai mult spațiu pentru facilități publice, pentru transportul în comun și pentru biciclete. În unele orașe acest lucru se întâmplă deja, fiind creată o arhitectură fabuloasă care celebrează transportul în comun în locul benzinărilor, de exemplu. Menționez aici ca exemplu promenada de pe malul râului din Bordeaux. Un alt exemplu vine din Olanda, unde o piață utilizată în trecut ca parcare în aer liber a fost transformată într-o zonă pietonală, dedicată interacțiunilor sociale.

Pentru a continua această Revoluție de anvergură trebuie să conștientizăm că spațiul public este foarte legat de conceptul de „democrație”, că arhitectura este o problemă cât se poate de politică și are legătură cu democrația. Conceptul de democratizare a spațiului public are patru semnificații despre care am învățat în cadrul Premiului European pentru Spațiul Urban. Una dintre acestea se referă la redistribuirea și crearea spațiului pentru cei mai vulnerabili. O a doua semnificație, care spune că trebuie să reciclăm ceea ce avem deja, ține de durabilitate. A treia este legată de memorie: nu este necesar să facem ceea ce a făcut Le Corbusier, să reluăm totul de la zero (tabula rasa). Ultima semnificație ar putea fi numită „participare”, o abordare de jos în sus, menită să evite tehnocrația, abuzul de putere și deciziile venite de la vârf, care sunt contrare intereselor umanității.

↳ Are we betraying the European idea of the city?

Lessons from the European Prize for Urban Public Space

+ The mixed and compact city is fairer and more sustainable

The European city has always had two main features, which are compactness and mixture. Our cities are very diverse from North to South, from East to West, but they have shared a common identity for many centuries, which is based on their compactness of the urban tissue, the diversity of people, and the presence of different functions and uses in the same place, in the same neighborhood.

We can see Atlanta and Barcelona, two cities which have the same population, but Atlanta enjoys 25 times more surface than Barcelona. That makes it much more dependent on cars and creates much more carbon emissions, of course. Manhattan is also a compact city, a big one. But you can find the same complexity in a little Mediterranean village, because everything is close by and within walking distance. This is the definition of a compact city: it can be small or big, but there is this closeness between different architectures. And a main feature is that public space is scarce, which gives it quality.

Barcelona is the most compact city in Europe and you have very different architectures sharing the same structure, a common urban project, which is bigger than any architecture. Sadly, architects mostly address the question of shape looking only to the building or even to the room or even to the furniture or even to the spoon, but they tend to overlook the bigger picture, i.e. that of the city, which is very important in order to tackle those challenges.

+ We have lost the art of making cities

Looking at the proposal made by Le Corbusier, the master of modern architecture for the centre of Paris, we should call it totalitarian architecture. It started as a promise to democratize, to give access to sunlight, clean air, vegetation, but it ended up being a hostile, open-air car park with lots of problems and completely erasing the legacy of the past. Generally, too much public space comes with the danger of being filled up with cars instead of different other uses, which leads to urban segregation.

The other monster we have created in the 20th century comes from the American Way of life. It is the car-dependent city, which has sprawled in the territory requiring a huge infrastructure, wasting a great amount of land, producing deep breaches to existing urban fabric. It uses huge amounts of energy and creates a lot of carbon emissions and public debt. One of the solutions to this situation is replacing cars with electric cars, but the urban structure won't change with

this improvement. What we really need is to recover the knowledge of building compact and big cities, but with a different relationship to housing, for example.

+ We have mistreated the city that we have inherited from the past

We have lost not only the art of making new cities, but we have also lost the cities we already had because of the cars, again. We have completely filled our streets with these machines, which are really dangerous for pedestrians and the elderly; kids cannot play out in the streets or enjoy sunlight anymore. This is causing a huge crisis of public health in our cities, and also a spatial injustice. Cars take a lot of space from other public mobility systems and operations.

However, despite all that, there are car ads all over the place, completely ignoring the danger. In addition to being one of the main drivers of climate change, they also generate a lot of waste even if we were to replace them all with supposedly cleaned cars. They require huge infrastructures made of concrete, which also generate heat emissions.

+ The reconquest of the compact city has already begun

The optimistic perception is that there is a shift of paradigm in urban terms: everybody wants to come back to the city centre, to the compact city and allow the nature to unfold at will in the suburbia. This is the trend we should follow and create more space for public facilities, public transportation and biking. Some cities are already doing this, creating a fantastic architecture that celebrates public transport instead of gas stations, for example. I have an example from the river front space in Bordeaux. Another example comes from the Netherlands, a square once used as an open-car park was turned into a pedestrian area, a place dedicated to social interaction.

In order to continue this huge Revolution we need to acknowledge the fact that public space is deeply rooted into the concept of "democracy", that architecture is a very political matter and it should have to do with democracy. There are four meanings of democratization of public space that we have learnt as part of the European Prize for Urban Space. One has to do with redistribution and making place for those who are more vulnerable. A second one stands for sustainability, we need to recycle what we already have. The third one is for memory, which means that we don't have to do what Le Corbusier did, the "tabula rasa". The last one could be entitled participation, a bottom-up approach meant to avoid technocracy, abuse of power or top-down decisions, which are against the interest of humanity.

FI

Juulia Kauste

RO

Fost director al Muzeului Arhitecturii
Finlandeze, Finlanda

Juulia Kauste oferă consultanță independentă pentru arhitecți și designeri, având un background în sociologia artei și culturii, urbanism și istoria artei. A inițiat și a curat o gamă largă de programe culturale și de evenimente publice, inclusiv expoziții în cadrul bienalelor internaționale. A condus organizații cum ar fi Institutul Cultural Finlandez din New York și Muzeul Arhitecturii Finlandeze din Helsinki. A predat și a scris pe teme legate de sociologie urbană, multiculturalism, durabilitate, istoria și teoria designului și arhitecturii.

Are o vastă experiență ca membră în diferite jurii, printre care se numără juriul Premiului European pentru Spațiul Public Urban și juriul Premiului Uniunii Europene pentru Arhitectură Contemporană Mies van der Rohe, dar și ca membră comisii de specialitate din aria sa de expertiză, atât naționale, cât și internaționale.

EN

Former Director of the Museum of Finnish
Architecture, Finland

Juulia Kauste is an independent expert advising architects and designers, with a background in sociology of art and culture, urban studies and art history. She has initiated and curated several programs, public events and also exhibitions at international biennale events. She has led organizations like the Finnish Cultural Institute in NY and the Museum of Finnish Architecture in Helsinki.

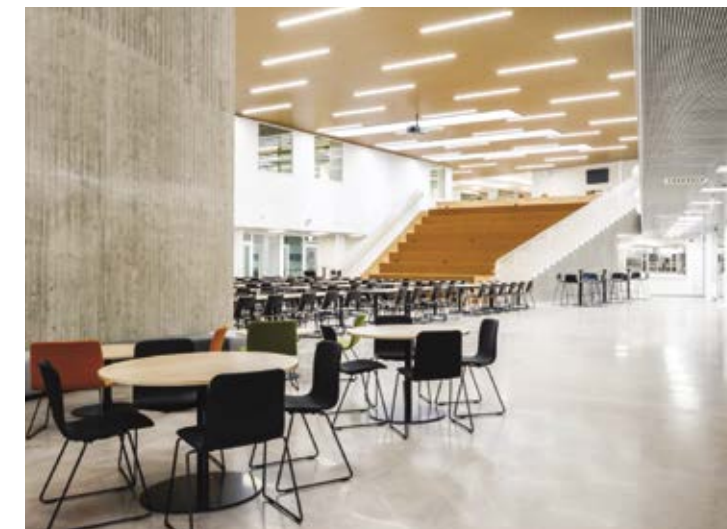
She taught and published on urban sociology, multiculturalism, sustainability, and the history and theory of design and architecture. She has wide experience in serving as a member in juries, such as the European Urban Public Space Prize and the European Contemporary Architecture Mies van der Rohe Award, and advisory boards in her field of expertise both nationally and internationally.

Școala din Saunalahti
de Verstas Architects

Saunalahti School by
Verstas Architects

©Photo by Anders Portman
/ Kuvatoimisto Kuvio

Școala din Saunalahti de
Verstas Architects

Saunalahti School by
Verstas Architects

©Photo by Andreas Meichsner
/ Verstas (2012)

Spații pentru
educație superioară
Campusul Väre de Verstas
Architects. Competiție 2013.
Finalizare construcție 2018

Spaces for Higher Education
Väre Campus Block by
Verstas Architects

Competition 2013
Completion 2018

©Photo by Tuomas Uusheimo

↳ Spații pentru educație în serviciul întregii comunități

Mă bucur că prezentarea mea vine după cea a lui David Bravo, pentru că vă pot oferi o altă perspectivă, cea nordică, asupra acestei problematice a orașelor europene compacte și democrației. Orașele din țările nordice sunt mult mai puțin compacte și întreaga comunitate și societate se bazează de fapt pe ideea de a avea mult spațiu. În prezent, orașele mai mari din sudul Finlandei sunt în creștere și de aceea construim și foarte multe școli noi. Aceste dotări sunt accesibile persoanelor de orice vârstă, de la grădiniță și clasele primare până la liceu, școli profesionale și educația pentru adulți. În plus, școlile includ numeroase tipuri de spații diferite. Voi vorbi despre școli în serviciul întregii comunități, pornind de la patru aspecte principale legate de clădirile școlilor și alte spații din Finlanda contemporană.

+ Concursurile de arhitectură pentru clădiri publice, o platformă de dezbateri și de dezvoltare a unor idei noi

Fiind clădiri publice, foarte multe școli sunt construite în urma unor concursuri de arhitectură. Sunt la curent cu criticile aduse concursurilor deschise, însă am să vă vorbesc despre beneficii. Prima școală despre care voi vorbi se numește Kirkkojärvi și a fost proiectată de Versta Architects. În 2006 a fost organizat un concurs deschis public pentru construirea școlii, concurs câștigat de un grup de patru tineri arhitecți, proaspeți absolvenți, care, cu această ocazie, și-au deschis o firmă de arhitectură. Numeroase companii din Finlanda sunt înființate în acest fel. Una dintre soluțiile principale pe care au creat-o pentru Kirkkojärvi și au reluat-o apoi în alte cazuri se referă la ideea că zona de cantină nu este doar spațiul principal în care se întâlnesc toți elevii școlii, ci și un spațiu multifuncțional. În centru este amplasată o scenă care se deschide și spre partea opusă, unde se află o sală de sport. Pentru evenimentele de mai mare anvergură, publicul poate fi amplasat pe ambele laturi și scena poate fi deschisă în ambele direcții. În aceste clădiri se organizează cursuri de artă seara. Chiar dacă acesta este proiectul de debut al unei echipe de arhitecți foarte tineri, s-a dovedit a fi unul de foarte bună calitate. Așadar, în Finlanda, concursurile de arhitectură sunt o platformă pentru inovații, pentru idei noi, pentru dezbateri și discuții pe teme legate de arhitectură.

+ Școala ca punct central în crearea noilor comunități

În Finlanda, clădirile școlilor nu sunt destinate doar elevilor, ci și întregii comunități. Multe astfel de școli noi sunt construite în prezent în zone metropolitane complet noi, unde nu exista nicio comunitate înainte. Al doilea exemplu, afterschoolul Saunalahti poartă tot semnătura

Versta și a fost rezultatul unui alt concurs organizat la un an după primul. Pot fi observate anumite similități cu prima lucrare, iar ideile de la școala din Kirkkojärvi au fost dezvoltate. Calitatea tratării materialelor, interpretarea programului și ideea de deschidere sunt absolut uluitoare. Clădirile se joacă cu ideea deschiderii vizuale, creând un dialog intens între interior și exterior. În climatul nostru nordic, deși avem nevoie de aceste spații închise pentru a ne petrece timpul, ne dorim lumina soarelui și astfel ne petrecem pauzele în aer liber, indiferent de vreme.

+ Spațiile pentru studiu, o formă de spațiu public în climatul nordic

Într-o zonă cu un climat cum este al nostru, spațiile publice nu sunt neapărat agora în aer liber, ci, uneori, iau forma unor spații interioare acoperite. Acest lucru nu se aplică doar în cazul școlilor, ci și al altor tipuri de spații publice dedicate studiului, cum ar fi bibliotecile, facultățile sau instituțiile de educație superioară.

Un exemplu la o scară mult mai mică: o grădiniță pentru peste 200 de copii, dintre care 60 dorm aici peste noapte, pentru a veni în sprijinul celor care lucrează în schimburi. Chiar dacă este vorba despre o grădiniță de mari dimensiuni, au reușit cu succes să creeze un spațiu care în pofida proporțiilor mari creează sentimentul de familiaritate, de acasă, fiind benefic pentru copii, prin dezvoltarea unor separeuri în spațiile exterioare pentru diferitele grupe de vârstă.

Un alt exemplu este un proiect provocator pentru o instituție de învățământ superior. Este vorba despre campusul Universității Aalto, amplasat între două clădiri emblematice care poartă semnătura arhitectului Alvar Aalto. Și acest proiect a fost rezultatul unui concurs în două etape: prima etapă a fost deschisă, iar a doua pe bază de invitație. Regăsim aceleași principii ale deschiderii, combinate cu tratarea materialelor într-un mod care creează un spațiu de calitate superioară, însă în altă notă stilistică.

+ Activarea cartierelor: spații pentru studiu în sprijinul sustenabilității sociale și al interacțiunii culturale

În încheiere, voi vorbi despre faptul că o abordare specială a educației necesită un tip special de arhitectură. Astfel de spații ar putea fi, de exemplu, într-un centru comercial construit deasupra unei stații de metrou, activând un întreg cartier. Sau poate fi spațiul (extrem de util pe timp de iarnă) din noua Bibliotecă Centrală Universitară din Helsinki, care este adesea folosit și de alte persoane decât studenții. Este deschis publicului larg și primește zilnic aproximativ 10.000 de vizitatori. Un alt exemplu este o capelă, construită într-un cartier existent, care creează atât un spațiu de întâlnire cât și un nou sentiment de comunitate oamenilor în contextul realității multiculturale în permanentă schimbare a comunităților urbane.

↳ Spaces for education to the service of the entire community

I am happy to follow David Bravo to bring the Nordic, different perspective to this whole question of European compact cities and democracy. In the Nordic context, our cities are much less compact and the whole basis of community and society is actually laid on the foundation of having a lot of space. Yet, currently, the bigger cities in the South of Finland are growing and that is one of the main reasons why we are also building a lot of new schools. Their facilities are open for people of all ages, from the nursery and early education to high school, vocational and adult education, and the schools actually have a broad range of different types of spaces that they can offer. I will talk about schools to the service of the entire community, following four key points about school buildings and other spaces in contemporary Finland.

+ Architecture competitions for public buildings as a platform for debate and the development of new ideas

As public buildings, a lot of new schools are commissioned through architecture competitions. I acknowledge the criticism of open competitions, but I have things to say about the benefits of it as well. The first school I am going to talk to you about is called Kirkkojärvi and it was designed by Versta Architects. There was an open public competition for the school building in 2006 won by this group of four young architects, fresh graduates, who opened an office upon this occasion. This is a very typical story in Finland for establishing new companies. One key solution that they created for Kirkkojärvi and further used in other cases is the idea that the cafeteria is not only a central space for the entire school to come together, but also a multifunctional space. In the middle there is a stage that also opens to the other side where there is a gym. If you want to have a really large event, you can have audiences on both sides and open the stage to both directions. Art classes are being held in these buildings in the evenings. Even if it was the first project of a very young team of architects, it proved to be very high quality work. So, architecture competitions in Finland are a real platform for innovation, for new ideas, for debate and discussion about architecture.

+ The School as an Anchor in Building a New Community

In Finland, school buildings are not only in the service of the students of the school, but in service of the entire community. A lot of these new schools today are being built in entirely newly-built neighborhoods in the metropolitan areas in places where there was no

community before. The second example, the Saunalahti after-school has also been developed by Versta and it is also based on a competition held one year after the first one. Certain resonances with the first work could be noticed, and ideas from the school in Kirkkojärvi were further developed. An amazing quality in the treatment of materials, interpretation of the program and the idea of openness may be noticed. The buildings play with the idea of having an open view, an intense dialogue between the inside and outside. In our Nordic climate, even though we need these interior spaces to spend time in, we also crave for sunlight and we do spend recesses outdoors regardless of the weather.

+ Spaces of learning as a form of public space in the northern climate

In a climate like ours, public spaces are not necessarily the open air agora, but, instead, they sometimes need to come under the shape of a sheltered indoor space. This is not only for schools, but also for other kinds of public spaces for learning, such as libraries, kindergartens, or higher education institutions.

As an example, much smaller: a kindergarten for more than 200 children, with 60 children spending the night, to support people working in shifts. Even if it is a big nursery kindergarten, they have decisively succeeded in creating a sense of scale that is familiar, home-like and good for the children, by creating small separate nooks in the outdoor spaces for the different age groups.

Another example is a challenging higher education institution project, because the new building site is Aalto University campus, located between two landmark buildings by the architect Alvar Aalto. This was also the result of a two-stage competition: the first stage was open and the second one was by invitation. Here again you can see the same principles of openness combined with the treatment of materials in a way that creates a high-quality space, but with a very different sensibility.

+ Activating Neighborhoods: a range of spaces for learning that support social sustainability and cultural encounters

Finally I will tackle the idea that a particular approach to learning needs a particular kind of architecture. Those kinds of spaces could be, for example, in a shopping mall that is built on top of a new metro station, activating an entire neighborhood. Or the space – extremely useful during wintertime – inside the new Helsinki University Central Library, that is also frequently used by other people than the students. It is open to anybody and receives about 10,000 visitors per day. And a chapel built in an existing neighborhood to create space for meetings and a new sense of community for people in the rapidly changing multicultural reality of growing urban communities.

AT

Alfons Dworsky

RO

Consilier senior, LandLuft

Alfons Dworsky a studiat arhitectura, având și un doctorat în domeniu. În calitate de profesor invitat a predat în Elveția, SUA, Slovenia, Thailanda, China. A fost șef al Institutului de Arhitectură și Planificare Regională din cadrul Universității Leibnitz din Hanovra, Germania. Specializat în arhitectură și regenerare rurale, a publicat numeroase materiale și a semnat proiecte de planificare în aceste domenii. De asemenea, Alfons Dworsky a făcut parte din juriul Premiul european pentru regenerare rurală și Premiul pentru cultura mediului construit.

EN

Senior Advisor, LandLuft

Alfons Dworsky is an architect with a doctoral degree. In his academic activity, he was a Guest Professor in Switzerland, USA, Slovenia, Thailand, China. He was the Head of Institute for Regional Architecture & Planning at Leibnitz University Hannover, Germany. He signed numerous publications and planning projects mainly concerning rural architecture and village renewal. Alfons Dworsky was a juror for European Prize for Rural Regeneration and for Baukultur Prize.

Ateliere cu elevi

Workshop with students

©LandLuft

Boralberg, Krumbach,
Școala de peisaj

School of sight

©LandLuft

Clădiri rezidențiale în Walgau,
Voralberg, AustriaResidential buildings in Walgau,
Voralberg, Austria

©LandLuft

↳ Politici pentru arhitectura rurală și regională

Organizația noastră, Landluft Austria, se ocupă de arhitectură și planificare rurală. În zona rurală, numeroase decizii sunt luate de primari și de consiliile locale, unde, adesea, nu există o administrare profesională. Aceasta înseamnă și că diferă condițiile pentru arhitecți, urbanisti și toți actorii de la nivel municipal.

+ Redefinirea noțiunii de regiune: în viitor vom ajunge la o nouă înțelegere, mai culturală și ambientală

Semnificația termenului „regional” ar trebui regândită. În principiu, înțelegem regiunea ca reprezentând un tip de unitate administrativă. Dar, de fapt, este o zonă, o porțiune specifică a spațiului. Anul trecut, împreună cu elevii de gimnaziu din zona rurală, am încercat să aflăm ce este o regiune și care sunt criteriile pe baza cărora o putem defini. Am decis să încercăm să facem acest lucru folosindu-ne de nisip, de apă și pietriș. Am turnat apă și am lăsat-o să curgă, formând astfel un peisaj. Copiii au înțeles că faptul că trăiesc în apropierea Dunării este un aspect foarte important pentru ei. Este interesant că, în pofida vârstei lor fragede, au înțeles că valea Dunării, de la izvoare la vărsare, reprezintă o regiune. Evident, nici arhitectura vernaculară nu se limitează la regiunile administrative. Acele regiuni împărtășesc o istorie comună, iar acest lucru este extrem de important în Uniunea Europeană, de pildă, în contextul diminuării tot mai accentuate a granițelor politice.

+ Redefinirea noțiunilor de rural /urban: structura tradițională centralizată și ierarhică a spațiului se va transforma într-un model de rețea rizomatică

Din punctul de vedere al importanței spațiilor verzi, pot fi identificate două tendințe. Prima se poate vedea într-un exemplu din Germania: este un efort extrem de ambițios de a integra un spațiu urban cu o densitate mare în spațiul natural, pentru a le îmbina cât mai mult cu putință. Într-un alt exemplu poate fi observat contrariul: o localitate din zona Shanghaiului, care a fost la origini un sat și care este în continuare considerată la fel, chiar dacă e de fapt un oraș. Acest exemplu demonstrează faptul că semnificația acestor doi termeni (sat și oraș) începe să se suprapună din ce în ce mai mult. Atunci când vorbim despre arhitectura regională, nu știm exact care este punctul de

referință până nu analizăm elementele constitutive specifice, cum ar fi punctul de vedere în privința arhitecturii regionale a arhitectului Peter Zumthor. În opinia sa, materialul este elementul cheie în arhitectură și din care a creat un soi de „grotă”. Un alt exemplu, din Danemarca: integrarea structurilor urbane în natură este un proces foarte lent, foarte transparent, pentru că lumina solară este mai slabă.

+ Redefinirea noțiunilor de peisaj cultural/natural: arhitectura și peisagistica trebuie să meargă împreună către un nou tip de sinteză, un peisaj contemporan armonizat cultural și înalt-calitativ ambiental

Referința la natură, la tradiție, la regiune este complet diferită în variile etape ale arhitecturii. Din punctul de vedere al arhitecturii regionale, planificarea trebuie să dezvolte un nou limbaj, unul pe care oamenii să îl poată înțelege cu ușurință. Este interesant că foarte mulți oameni nu observă tocmai trăsăturile specifice mediului lor. Intervenții din exterior sunt astfel necesare pentru ca oamenii să înțeleagă valorile patrimoniului lor cultural. Am obținut rezultate foarte bune aducând laolaltă, de exemplu, studenți la arhitectură cu persoane din zone rurale foarte îndepărtate. Într-o săptămână, aceștia au reușit să se înțeleagă și am avut chiar un grup de studenți chinezi care au creat un proiect pentru o zonă rurală din Austria. Acesta nu a fost creat pentru a fi pus în practică, dar a fost extrem de interesant pentru oameni să vadă ce se poate face într-un anumit loc.

+ Conservarea peisajului natural și a biodiversității este un obiectiv european, asociat cu mai puțin profit, însă cu mai multă conștientizare și grijă

Dacă pornim de la regulamente, identificăm numeroase probleme. Vedeți aici un mic oraș dintr-o zonă rurală din Austria, plin de case care imită fermele din trecut, dar care nu mai au această funcțiune, pentru că spațiul este insuficient. Există o serie de norme în construcții care impun respectarea cu strictețe a unor forme arhitecturale tradiționale, dar, de fapt, ar fi necesar un comitet de consiliere format din arhitecți. Liniile arhitecturale simple pe care le puteți observa în acest exemplu sunt, de fapt, mumificări ale fermelor trecutului. Niciuna dintre ele nu este, de fapt, o fermă. Toate sunt reședințe private. Iar dacă dorim să conservăm peisajul cultural, trebuie să îl alegem pe cel care ne interesează. Să fie unul medieval? Se pare că nu. Să fie oare peisajul cultural al secolului al XVIII-lea? Nu, nu e nici el. Poate că este peisajul cultural al anilor '70? Nu pare a fi așa. Pentru că peisajul cultural gestionat durabil de azi și de mâine nu coincide cu cel de la 1900, trebuie dezvoltate concepte spațiale contemporane.

↳ Rural and regional architectural policies

Our organization Landluft Austria is dealing with architecture and countryside planning. In the countryside, there are many decisions taken by local mayors and local councils, where you often don't have a professional administration. This means that there are also different conditions for architects, for planners and for all the actors at the municipal level.

+ Re-defining the notion of Region: In future we will come to a new, more environmental and cultural understanding

We should reconsider the meaning of the term "Regional". Basically, we understand region as a kind of administrative unit. But in fact it is an area, a special part of the space. And last year, together with primary school students in the countryside we tried to figure out what might be a region and the criteria to define it. We decided to try and do that with some sand and water and gravel. We poured water and allowed it to pass through, so it created a landscape. The children figured out that living near the Danube is a very important aspect for them. It is interesting that, starting from a very young age, they become aware that the valley of the Danube, from the source to the mouth, represented a region. Obviously, the vernacular architecture is not limited to administrative units either. Those regions share a common history and this is very relevant within the European Union for example, while the political borders are increasingly fading.

+ Re-defining the notions of Rural/Urban: The traditional centralized and hierarchic structure of space will shift to a kind of rhizomatic network

Speaking about the importance of the green space, two trends can be currently identified. In the first picture you can see an example from Germany: it is a very daring effort to integrate a high density urban space with the natural space, in order to merge them as much as possible. In the other picture, the contrary may be noticed: a locality in the surroundings of Shanghai, which initially was a village, and that is still regarded as one. In fact, it is a town and therefore those terms – village and town – are increasingly interlinked. When we speak about regional architecture, we do not know exactly what the reference point is until we analyze the specific constitutional elements. One of the images renders Peter Zumthor's area of interest and his point of view

with regards to regional architecture. He said that the focus of architecture is the material, the stone, and he created a kind of "grotto". And another example from Denmark: the interlinking of the urban structure with the nature is very slow, very transparent, because the sunlight is milder.

+ Re-defining the notions of Cultural/Natural Landscape: Architecture and landscape must go together to a new kind of synthesis, a contemporary harmonized cultural landscape of high environmental quality

The reference to nature, to tradition, to region is totally different in various stages of the architecture. In terms of regional architecture, the planning must develop a new language, a language that people are able to understand. It's quite interesting that a lot of people fail to notice the peculiarities of their own environment. Some outside interventions actually help people understand the values of their cultural heritage. We obtained some very good results by mixing, for example, architecture students with people from the very remote countryside. Within one week, there is a kind of understanding and even a group of Chinese students developed a project for the Austrian countryside. It was not meant to be applied in practice, but it was incredibly interesting for people to consider what can be done in a specific place.

+ Preserving the rural cultural landscape and biodiversity is a European goal, associated with less profits, more awareness and care

If we start with the guidelines, then it is really problematic. You see a small town in the countryside of Austria, full of houses that actually mimic farm houses, but without the farm, which would never fit there. There are some building regulations imposing compulsory traditional architecture-specific shapes, but, in fact, we should have an advisory board of architects.

The results of the sharp regional architecture that you can notice in this example actually are mummification of farm houses. Not even one is a farmhouse. They are all private houses. Here it is an example of another kind of architecture inspired by simplicity. It's a very famous telephone booth by John Caminada. He uses the material in the same way people did in the past.

And if we try to preserve the cultural landscape, we have to decide what kind of cultural landscape we should consider. Is it a mediaeval one? Apparently not. Is it the cultural landscape of the 18th century? No, it's not this one either. Is it the cultural landscape of the '70s? It doesn't seem so. Because today's and tomorrow's sustainably managed cultural landscape will not be that of 1900, contemporary spatial concepts need to be developed.

↳ Q&A P3

Cosmina Goagea

Mulțumesc tuturor vorbitorilor pentru prezentările și exemplele lor foarte interesante care nu sunt doar proiecte, ci metode și sisteme noi. Aș dori să vă adresez o întrebare tuturor: CUM ați redenumi mai bine rolul dvs. de promotori ai schimbării urbane, dincolo de titulatura profesională sau oficială, exclusiv pe baza activității pe care o desfășurați? Pentru că a fi arhitect, funcționar public sau inginer — toate acestea sunt etichete foarte puternice și, de multe ori, limitative. Și așa cum am văzut deja, dvs. depășiți cu mult definiția tradițională a profesiei. Așadar, vă rog să ne spuneți cum denumiți contribuția dvs. la transformarea orașelor, pornind, într-un fel de inginerie inversă, de la practica dvs. curentă. Și a doua întrebare este: Pentru cât timp vă vedeți îndeplinind acest rol? Ce v-ar putea determina să renunțați la el și în ce condiții?

Veronika Valk — Siska

(de la Ministerul Culturii din Estonia, instituția care a solicitat studiul „Leadershipul în proiectarea spațială”, prezentat de João Bento)

Cred că, în Estonia, sunt destul de mulți arhitecți care își asumă astfel de roluri diferite: își pot construi o carieră lucrând ca arhitecți practicieni câțiva ani, după care pot deveni arhitecți pentru municipalitate sau se pot alătura sectorului public, lucrând pentru instituții. De asemenea, pot deveni activiști în sprijinul cartierelor, se pot îndrepta către mediul academic, pot face foarte multe lucruri, dar cred că aspirația sau misiunea lor principală este aceea de a promova mediul locuit din perspectiva interesului public. Interesul public nu trebuie confundat cu opinia publică, pentru că cele două pot fi foarte diferite în anumite situații, iar opinia publică poate începe să domine interesul public. Soluția este, cred eu, să găsești o definiție a ceea ce înseamnă interesul public pentru tine și să îți menții acea opinie. Odată ce ești pe acea lungime de undă, nu contează ce rol îți asumi și îți poți schimba rolul de-a lungul vieții, dar ideea de bază este să privești întotdeauna către mediul de locuit din perspectiva interesului public.

Juulia Kauste

Sunt într-un totu de acord cu ideea dvs. că schimbarea rolului nu trebuie să atragă o modificare de perspectivă. Consider că de-a lungul carierei mele de pedagog, curator, scriitor, director de instituții sau de lucru direct cu profesioniștii, ceea ce m-a interesat întotdeauna este să înțeleg impactul pe care îl are arhitectura asupra vieții noastre și ce înseamnă acest lucru, responsabilitatea pe care ne-o pune pe umeri și mijloacele prin care ne putem asuma în mod serios această responsabilitate. Și să mergem mai departe din această perspectivă, în loc să ne mulțumim cu ideea că nu avem ce face pentru că complexitatea sarcinii ne depășește puterile!

Cosmina Goagea

În mod evident, toate deciziile dvs. se bazează pe convingeri profunde și pe o serie de alegeri morale care conturează permanent modul în care lucrați și vă implicați în acțiune.

David Bravo

Așa este, și nu știu ce aș mai putea să adaug la cele două răspunsuri anterioare. Poate că aș mai spune că arhitecții nu ar trebui să se teamă de politică, așa cum era în trecut. Avem nevoie și de alte perspective legate de oraș și, mai ales, de la beneficiarii muncii noastre. Nu e o sarcină ușoară. Este foarte ușor de spus că trebuie să promovăm implicarea în transformarea urbană, dar o participare bună este foarte greu de obținut. Este foarte mult populism în cartierele noastre, iar soluția care obține cele mai multe voturi nu este întotdeauna și cea mai bună. Uneori, soluția care obține cele mai multe voturi nu asigură redistribuirea corectă către cei mai vulnerabili. Mai mult, pot exista situații de activism anti-social, de exemplu în cazul locuitorilor unui cartier care cer construirea unui nou parc care să poată fi folosit de proprietari, dar nu și de chiriași, pentru că gentrificarea determină creșterea prețurilor caselor. Această complexitate a ceea ce înseamnă arhitectura și care sunt consecințele ei trebuie avută în vedere. Sarcina nu este deloc ușoară, însă este foarte important să înțelegem această complexitate înainte de a democratiza deciziile.

Alfons Dworsky

Arhitectura rurală este o slujbă ca oricare alta și trebuie făcută cu mijloacele pe care oamenii le folosesc în activitatea lor cotidiană. Pentru noi, a fost foarte important să promovăm importanța arhitectului în zona rurală, pentru că, în general, nivelul de conștientizare era foarte slab, iar comunicarea între arhitecți și majoritatea oamenilor din zona rurală era foarte dificilă, marcată de prejudecăți. Opinia generală era: „Dacă angajezi un arhitect, o să te coste o grămadă de bani și probabil că n-o să-și facă nici treaba sau o să iasă o ciudățenie”. Pentru noi, a fost foarte important să mergem cu studenții și cu tinerii în și să trăim în comunitatea locală timp de o săptămână, să aflăm mai multe despre problemele lor cotidiene. Apoi, am dezvoltat împreună o serie de concepte simple. Am început această inițiativă în anii 60 și ne-a luat foarte mult timp. În cadrul unui studiu al arhitecturii arhaice vernaculare din Vorarlberg, ne-am întâlnit cu producătorii de brânză. Atunci am spus: „Dacă păstrăm această arhitectură, producția de brânză trebuie să devină o afacere, trebuie să fie profitabilă”. Așa că primul pas a fost să îi întrebăm: „Puteți face brânză de calitate mai bună, puteți găsi canale de distribuție pentru ea? Dacă reușiți să faceți aceste lucruri, veți fi mândri de produsul vostru și apoi de arhitectura voastră”. Și iată că acum brânza din Bregenzerald este disponibilă și poate fi cumpărată la o calitate foarte bună în Germania și Austria. A fost un drum lung, iar scopul său a fost acela de a schimba atitudinea față de arhitectura istorică. În realitate, am conservat cultura oamenilor.

Cosmina Goagea

Vă considerați pedagog, dar și intensificator al calităților unui spațiu, pe lângă celelalte roluri de integrator, de conector, de negociator, de moderator, de promotor, dar și de activist social ca în povestea lui David — deși, în mod tradițional, arhitectul era asociat nivelului decizional superior. Deci, acționăm la diverse niveluri și în roluri diferite, în încercarea de a facilita această conexiune dintre zonele superioare și inferioare ale ierarhiei pentru a pune lucrurile în mișcare. Am văzut în prezentările anterioare că există și alți termeni, cum ar fi consilier de design, agent de schimbare, curator urban, designer de proces, designer de soluții, cel care dă formă viitorului. Am putea chiar să începem să facem un glossar al diferitelor roluri pe care și le-ar putea asuma un arhitect în această nouă paradigmă a transformării orașelor împreună cu cetățenii. Numitorul comun al tuturor acestor roluri este un set de criterii etice și profesionale pe baza cărora sunt luate deciziile, cât mai democratic cu putință. Referitor la participarea cetățenilor în complexitatea orașului, o serie de întrebări nu și-au găsit încă răspunsul: Cât de departe putem merge cu ea, fără a compromite calitatea arhitecturii? Și cine are autoritatea de a stabili ce este bine, pentru cine și în ce condiții?

Cătălin Ștefănescu

Dacă tot am ajuns aici, aș avea o întrebare pentru Veronika: În Estonia, cine face diferența între interesul public și opinia publică? Ești pe un teren extrem de sensibil când vorbești despre opinia publică și interesul public. Un activist social ar putea spune la un moment dat că acesta este primul pas către un regim autoritarist, de exemplu.

Veronika Valk — Siska

Cred că este vorba mai degrabă despre creșterea nivelului de conștientizare cu privire la spațiu la nivelul societății civile, pentru că nu e atât de important cine anume ia decizia, ci cât de informată este această decizie. În acest sens, cred că este important să revenim la educația noastră de bază și să privim modul în care oamenii sunt educați să își observe mediul, să acorde atenție calității urbane și potențialului din punct de vedere spațial și abia apoi să înceapă să vizualizeze ce anume ar putea fi îmbunătățit.

Cosmina Goagea

Prin urmare, putem spune din nou că creatorii de orașe sunt chemați să își asume rolul de pedagogi, comunicatori și chiar traducători, într-un fel. Obiectivul lor principal este acela de a lansa în dezbaterea publică aspecte culturale de actualitate referitoare la spațiul public și la mediul natural și construit. Și folosindu-se de instrumentele lor specializate, de modelare de exemplu, pot ajuta un public mai larg să perceapă vizual și, astfel, să înțeleagă mai bine lucrurile.

Q&A

P3

Cosmina Goagea

I would like to thank all the speakers for their inspiring presentations and practical examples, which, more than projects, are creations of new methods and systems. I will address a question to all and each of you: HOW would you re-name your role as agent of urban change, besides your official professional title or position, and just based on your activity? Because being an architect or a public servant or an engineer – those are very strong labels and on the sometimes very limitative. And as we have already seen, you go far beyond the traditional meaning of your profession. So please state how do you contribute to the city-making, starting by a sort of reverse-engineering from your current practice. And the second question is: For how long do you see yourself performing this role? What would make you give up this job, and under which circumstances?

Veronika Valk – Siska

(from Estonia Ministry of Culture, the institution that commissioned the research "Spatial Design Leadership" presented by João Bento)

I think that in Estonia quite a few architects take on all these very different roles, because they can build a professional career by working as a practicing architect for some years, and then take the role of city architect or joining the public sector, working for institutions. They can also become neighborhood activists, they can become academics, they can do many different things, but I think that their core aspiration or mission is to stand for the living environment from the perspective of the public interest. And public interest should not be mistaken for public opinion because the two can be very different at certain times and public opinion can start dominating over public interest. So, I think that the key is to define what public interest means to you and bear that in mind at all times. Once you are on that wavelength, than it doesn't matter which role you take and you can shift roles within your lifespan, but the underlying idea is to always look at the living environment from that standpoint of public interest.

Juulia Kauste

I can very much follow your idea of the changing, the shifting roles, but still continuously having the same focus. I feel like throughout my career as an educator, a curator, writer, director of institutions or working directly with practitioners, my keen interest is always to understand how architecture really makes an impact in shaping our lives and what does it mean, what kind of responsibility does it give us and what are the means that we could really use and take seriously in order to take our responsibility and move forward with that instead of saying "there is nothing we can do because the task is too big"!

Cosmina Goagea

Obviously, all your decisions turn out to be based on very deep beliefs and a series of moral choices which permanently shape the way of working and getting involved into action.

David Bravo

Yes, and I wouldn't be able to improve these two answers. I probably would add that architects should not fear politics, as we used to do. We need to mix with other approaches regarding the city and mostly with people who will benefit from our work. This is very difficult. It is very easy to say that we must defend participation in urban transformation, but good participation is very difficult to achieve. There is a lot of populism in our neighborhoods and the solution that gets the most votes is not always is the best one. Sometimes, the most voted solution does not ensure a correct redistribution to the most vulnerable ones. Moreover, you can have cases of anti-social activism, for example of neighbors defending the creation of a new park which will benefit homeowners but not those who are renting a house, because gentrification will increase the price of houses. This complexity of what architecture means and what its consequences are must be taken into account. It is a very difficult task, but it is very important to grasp the complexity before democratizing decisions.

Alfons Dworsky

Architecture of the countryside is something like an everyday job and it must be done with everyday skills of the people. For us it was very important to promote the value of the architect in the countryside, because it was generally very low and the communication between architects and most of the people in the countryside was very bad, marked by prejudgments. They use to say: "If you hire an architect, it will be expensive and they will most probably not do their job or some odd thing will come out of it". For us it was very important to go with students and young people to the countryside and live with local people for one week and share their everyday life problems. Then we developed together very primitive steps. We started with that in the early 60s and it took a very long time. Doing a research on very archaic vernacular architecture in Vorarlberg, we have met the cheese producers. Then we said: "If we will preserve this architecture, cheese making must become a business, it must get its price". Therefore the first step was asking: "Can you enhance the quality of the cheese, can you find channels of distribution for it? If you manage that, you will be proud of your product and then you will be proud of your architecture". And now the cheese produced in Bregenzerwald is available for purchase at a very high quality in Germany and Austria. This was a lengthy process meant to change the attitude towards historic architecture. In reality we preserved the culture of the people.

Cosmina Goagea

You see yourself as an educator and an enhancer of the qualities of a place, besides the other roles like integrator, a sort of connector, a negotiator, a moderator, an advocate, also as a social activist as in the story of David – although the architect traditionally used to be associated to the top-down level. So we are acting within shifting levels and shifting roles, trying to enable this link between bottom-up and top-down levels in order to make things possible. From the previous presentations, we have seen that there are also other terms like design advisor, change agent, urban curator, process designer, solutions designer, future shaper. We might really start a glossary of the different roles an architect could take on in this new paradigm of city-making together with people. The common denominator of all those roles is a scripted set of ethic and professional criteria according to which decisions are taken, as democratically as possible. Regarding the participation within the huge complexity of the city, some open questions remain: How far can we go with it, while yet keeping the good quality of architecture? And who is still legitimate to establish what is good, for whom, in which conditions?

Cătălin Ștefănescu

Since we are here, I would like to ask Veronika: Who is making the difference in Estonia between public interest and public opinion? You are walking on very thin ice when you talk about public opinion and public interest. A social activist could tell at a certain moment that this is the first leap towards an authoritarian regime, for example.

Veronika Valk – Siska

I think it is rather a question of raising spatial awareness across the society, because it's not so much about who exactly makes the decision, but it's about how informed that decision is. For that matter, I found important also to go back to our very basic education and take a look at how people are educated to notice their environment, to observe the urban quality and potential in spatial terms and then start to visualize what could be improved.

Cosmina Goagea

Therefore, we can say it again that the city-makers are called to perform as educators, as communicators and even as translators in a certain way. Their main goal is to launch cultural hot matters on the public space and the natural and build environment into the public discourse. And by using of their highly professional visualization tools, for example, they can make things visible and thus more comprehensible for a wider audience.

↳ Comentarii finale și concluziile comoderatorilor

Șerban Țigănaș:

Am avut ocazia de a fi pe scenă chiar la început, când tema de discuție era: „DE CE avem nevoie de politici publice pentru arhitectură?” Ce ne aduc ele? Și am încercat să răspund la această întrebare făcând un rezumat al tuturor prezentărilor, ideilor și aspectelor care au urmat întrebărilor din panel. Iată răspunsurile pe care le-am identificat:

- + pentru că explică, definesc, clarifică rolul arhitecturii
- + pentru că o politică pentru arhitectură creează și dezvoltă o cultură specială a mediului construit și a peisajului, o formă de sensibilizare a publicului pe tema acestei culturi
- + pentru că o politică pentru arhitectură creează conexiuni și asocieri între partenerii de toate tipurile, care sunt necesari pentru implementarea unei politici pentru arhitectură
- + pentru că o politică pentru arhitectură vizează toate tipurile de așezări umane, indiferent de dimensiunea lor, fie că vorbim despre orașe mari sau mici, despre zona rurală, despre comunități bogate sau sărace
- + pentru că definește, protejează și promovează valorile fiecărei așezări umane
- + pentru că este un catalizator al schimbării de paradigmă care se impune și fac aici referire la afirmațiile puternice care au intervenit ulterior, în celelalte paneluri
- + pentru că este un instrument foarte important, chiar o etapă în implementarea celor 17 Obiective de dezvoltare durabilă, așa cum au fost ele formulate de ONU și care reprezintă, în versiunea curentă, o descriere concisă, ancorată în realitate, a ceea ce ar trebui să fie dezvoltarea durabilă

În fine, dar nu în ultimul rând, permiteți-mi să menționez un aspect pe care doresc să-l supun dezbaterii: Cred că nu suntem interesați de o schimbare a denumirii profesiei noastre, cea de arhitect, ci ne dorim doar să lucrăm într-un mediu mai extins. Numai semnificația arhitecturii ar putea fi îmbogățită.

Eugen Pănescu:

Tema celui de-al doilea panel a fost „CARE sunt efectele politicilor pentru arhitectură?” Concluzia mea este un rezumat al afirmațiilor celor cinci vorbitori.

Voi începe prin a spune că generează și o atitudine, nu doar proiecte și că aceasta necesită timp. Lucrurile au nevoie de timp pentru a evolua atunci când vorbim de politici, în general. Ceea ce poți face este să împarți răspunderea și responsabilitatea legată de proiecte — nu doar referitor la locuire, și să implicii oamenii în general. Acest aspect este clar. Pentru a avea un echilibru echitabil, într-un oraș trebuie să existe și producție, nu doar consum. Puterea soft reușește să se poziționeze foarte bine între puterea hard a autorităților și instrumentele de subvenționare. Orașele adaptive au nevoie de un masterplan diferit — s-a spus și acest lucru. Și efectele politicii ar trebui să fie tangibile, vizibile și măsurabile, deci toate cele trei condiții sunt necesare pentru o evaluare a efectelor. În privința rezultatelor, nu este absolut necesar să ai proiecte de anvergură, ci te poți folosi și poți adapta structura existentă a clădirilor și spațiilor. Așadar, implementarea politicilor nu necesită întotdeauna proiecte foarte mari. Există o platformă dinamică de bune practici care generează politici, dar și de politici care generează proiecte. Din punctul de vedere al instituțiilor UE, acestea nu dețin întotdeauna jurisdicție asupra acestor proiecte, dar pot promova activ calitatea în producția arhitecturală. Și, în fine, concluzia ar fi că trebuie să investim în oameni, nu doar în clădiri și spații și că, în final, trebuie să avem încredere în judecata lor.

Cosmina Goagea:

"CUM se pun în aplicare politicile pentru arhitectură?" Vorbim despre modelarea viitorului, dar, pentru noi, viitorul este deja aici. În calitate de oameni care se ocupă de oraș în multe feluri, lucrăm cu ceva în permanentă schimbare, un

fenomen în plină derulare. Această schimbare este atât de rapidă, încât am putea spune chiar că „orașul este mai rapid decât oamenii”.

Crizele recente de diferite tipuri ne forțează să ne pese mai mult, să căutăm o dezvoltare mai echilibrată, să recuperăm ceea ce mai poate fi recuperat și, în general, să ne aplecăm mai atent asupra orașului și societății. Suntem martorii unei schimbări de mentalitate; oamenii înțeleg că orașul este un bun comun, că ne aparține nouă și că responsabilitatea pentru demnitatea și calitatea vieții noastre împreună ne revine tuturor. Dar tocmai pentru a sprijini această cooperare, pentru a face legătura între inițiativele de jos în sus și dezvoltările de sus în jos și pentru a canaliza toate energiile într-o direcție coerentă, avem nevoie de o agendă comună.

Aceasta înseamnă un punct comun de plecare pentru discuții, un cadru pentru o birocrație creativă, o scenă pentru scenariile ideale și viziunile impresionante, dar și un set de instrumente de acțiune, o serie de criterii (morale, culturale, profesionale), atât pentru creație, cât și pentru platforma de testare. Ceva care să funcționeze ca o busolă, un punct clar de referință, dar care, în același timp, să poată integra schimbarea în propria sa structură, din stadiile incipiente ale unui proiect și pe întreaga durată de viață a acestuia. Și, în fine, care, în momente de criză, să ne ajute să luăm cele mai bune decizii posibile. Dincolo de frumoasele texte de intenție, orașul inteligent al viitorului nu va mai fi unul hipertehnologizat, ci unul în care comunitățile deștepte (printre care se numără și arhitecții și alți experți) conturează politici inspirate pentru arhitectură, cultura de a trăi împreună și, în mod ideal, o viață mai bună pentru toți.

↳ Sesiune de întrebări și răspunsuri cu publicul

Monica Lotreanu:

Dl. Rebois spunea azi dimineață că, în concursul European, intervalul dintre începerea unui proiect și finalizarea clădirii poate ajunge și la 10 ani. În urmă cu o sută de ani, ciclul de viață al unei clădiri era de aproximativ 100 de ani. În prezent, ciclul de viață al unei clădiri este de aproximativ 30 de ani. Spre deosebire de regimul dictatorial, unde deciziile sunt luate foarte pragmatic, într-un minut, acum avem democrația, parteneriatul, dialogul, cooperarea — care pot necesita toate foarte mult timp. Așadar, cum stau lucrurile cu punerea în aplicare a politicilor care necesită atât de mult timp, având în vedere că ciclul de viață al unei clădiri tinde, în mod natural, să scadă? În plus, energia, cutumele sociale, totul se schimbă de la o generație la alta, mult mai rapid decât în urmă cu 30 de ani. Avem o problemă aici, și viziunea mea aici este extrem de pesimistă.

Christophe Hutin:

Aș putea să încerc să vă răspund. Poate că am putea considera arhitectura ca pe un proces în derulare, nu ca pe o lucrare terminată și la care nu ne mai întorcem niciodată. Dacă ne re folosim în permanență mediul și înțelegem că este vorba despre o lucrare în curs, înseamnă că avem la dispoziție o viață întregă să discutăm și să îl schimbăm. Pentru că, astfel, îmbunătățim mai degrabă pe parcurs, decât să decidem un final clar. În cazul acesta, ai tot timpul să discuți oricât dorești mâine, poimâine.

Irina Meliță:

Am o întrebare pentru dl. Cătălin Ștefănescu: În calitate de om de presă, ce veți face dvs. pentru a susține future shapers?

Cătălin Ștefănescu:

Ce pot face eu pentru future shapers... Ei bine, vă voi răspunde, pe scurt. Nu cred în așa-ziii formatorii de opinie, nu cred în influencerii autointitulați, pentru că, din punctul meu de vedere, toți cei care au parte de această titulatură pornesc de la ideea că omul nu este capabil să își formeze propria opinie. Dar ceea ce fac eu, ca parte a meseriei mele, este să valorific și să promovez toate lucrurile care au legătură cu ceea ce numim spațiul public. Și consider că portofoliul meu

de invitați la emisiunea difuzată de televiziunea publică dovedește pe deplin acest lucru. De la tineri, studenți la arhitectură, arhitecți, oameni care clădesc orașe, oameni care se ocupă de politici publice — am avut foarte mulți invitați din această din urmă categorie și, desigur, voi continua să fac acest lucru atât timp cât ni se permite. Vom continua să facem acest lucru, chiar dacă, de foarte multe ori, asta nu îmi aduce audiențe foarte mari. Dar noi suntem televiziunea publică și la asta se așteaptă oamenii de la noi.

Oana Bogdan:	Legat de titlul conferinței. Mă întrebam cine sunt, de fapt, future shapers? Pentru că, în mod ideal, ne-am dori cu toții să fim future shapers. În calitate de arhitect, simt foarte multă presiune din partea dezvoltatorilor imobiliari care dețin cea mai mare parte a terenurilor din orașele în care eu lucrez și care au un impact uriaș asupra spațiului public. Pentru că spațiul public nu se rezumă doar la stradă sau la alee, ci înseamnă și interacțiunea cu clădirile care aparțin acelor dezvoltatori privați. Problema nu este că sunt dezvoltatori privați, ci că arhitectura este privită ca o investiție. Proprietarii clădirilor nu sunt interesați de calitatea arhitecturii, ei vor pur și simplu să construiască. Din acest motiv, cartierele europene sunt înșesate de birouri deținute de fonduri de pensii din întreaga lume cărora nu le pasă de acele clădiri. La Bruxelles, de exemplu, capitala Europei: n-au pus niciodată piciorul în Bruxelles, dar dețin o clădire acolo. Deci, întrebarea mea este: de unde știm dacă suntem cu adevărat future shapers?
Șerban Țigănaș:	Cred că toți suntem future shapers, indiferent dacă vrem sau nu. Totul se rezumă la vocea cea mai puternică și la cine cântă în cor. Pentru că suntem antropocentrici, viața pe Terra depinde de noi, de măsura în care acționăm sau nu și de felul în care acționăm. Deci, nu e nicio scăpare; ține de condiția umană. Dar am auzit despre moduri în care paradigma poate fi schimbată, ceea ce este inevitabil. Trebuie să vorbim aceeași limbă, o nouă limbă care nu a fost încă finisată, dar pentru care avem alfabetul. Cred că, pornind de la una dintre întrebările anterioare, nu există doar dictatură și democrație și că urmează să vină ceva mai bun în viitor. Chiar simt acest lucru.
Eugen Pănescu:	Nu trebuie să îi aduci pe toți de partea ta, să îți se alăture ca future shapers. Asta e clar. În plus, este inutil, obositor și extenuant; chiar nu avem nevoie de așa ceva. Dar fiecare ar trebui să contribuie câte puțin, în mod individual. Îți clădești propriul viitor atunci când votezi, când îți alegi o casă pe care vrei să o cumperi sau să o închiriezi. Îți clădești viitorul chiar fără să știi! Cu toții ne construim propriul destin într-o anumită măsură și conferința de astăzi este despre conștientizarea deciziilor. Este tot ce putem spera și să găsim oameni care ne împărtășesc ideile și care chiar sunt implicați în construirea viitorului, de la toate nivelurile: politică, administrație, societatea civilă, ONG-uri, profesioniști și așa mai departe. Cetățeanul de rând reprezintă o altă categorie, însă oamenii cu răspundere publică ar trebui să privească un pic mai atent în jur și să îi identifice pe cei care le împărtășesc perspectivele, pentru a merge mai departe împreună.
Bogdan Udrescu:	Ceea ce aș dori să aflu de la vorbitorii care sunt acum pe scenă este cum vedeți instrumentarea, aplicarea în practică a politicilor?
Cosmina Goagea:	Cred că o politică este utilă pentru stabilirea unor standarde și criterii de calitate, atât pentru proiectare, cât și pentru evaluarea impactului intervențiilor în spațiul public. Fie că îmbracă forma unor obiective strategice pragmatice, fie că sunt formulate ca niște aspirații, acele criterii trebuie să ghideze mai întâi acțiunile efective și apoi măsurarea efectului pe termen lung al deciziilor noastre. Există metode și instrumente care ne permit să realizăm o analiză multicriterială, pentru a vedea ce ne validează și ce ne contrazice intențiile, astfel încât să putem face conexiunile sau reglajele fine în orice moment, întorcându-ne la politică pentru a o modifica sau a o face mai explicită dacă este cazul.
Eugen Pănescu:	Așadar, întrebarea este cum vedem implementarea. Eu o văd la trei niveluri: în primul rând, la nivelul decidenților, care trebuie să se aplece mai mult asupra calității, să modifice și să îmbunătățească achizițiile publice prin organizarea de licitații bazate pe calitate și competiție, pentru orice spațiu public. Apoi, aș vedea

o îmbunătățire la nivelul societății civile, printr-o mai bună informare a oamenilor cu privire la ceea ce se întâmplă în jurul lor și la ce ar trebui să se aștepte în viitor. Și, în fine, la nivelul profesiei, adică al nostru, mi-ar plăcea să văd arhitecții discutând sau contrazicându-se ceva mai mult cu clienții înainte de a accepta umili termenii de referință pentru anumite proiecte în schimbul unor sume derizorii. O astfel de atitudine ne-ar permite să îndrăznim să ne dorim mai mult de la proiectele noastre. Cred că o astfel de politică este un fel de față de masă pe care o desfășori, pentru ca toată lumea să poată vedea același lucru. Acesta este nivelul practic al unei astfel de politici.

Șerban Țigănaș:	De sus în jos, de jos în sus, de la stânga la dreapta, de la dreapta la stânga, nu contează direcția — dar nu uitați: toată lumea sau foarte mulți dintre noi fumam acum 20 de ani. Și ne-am lăsat. E cam același lucru, va fi tipul de moralitate pe care va trebui să o deprindem. Nu știu cât timp va dura, asta depinde de educație; viteza de implementare sper să nu fie și în acest caz de o sută de ani pentru că lumea avansează mult prea repede. Dar știu că va fi un nou tip de limbaj, așa cum spuneam și anterior și va trebui să îl ținem sub observație și să găsim cuvinte și expresii noi, să rafinăm discursul, să ne ajustăm în permanență ceea ce facem.
Hildegard Brandl:	Am o întrebare legată de pasul următor concret. Cu siguranță, această conferință deschide calea dialogului. Prin urmare, în primul rând, doresc să îi felicit pe Dl. Găvozdea și echipa sa, însă, așa cum spuneai și dvs., acesta este doar începutul unei prietenii minunate. Și atunci ce trebuie să facem ca să nu rămânem în acest stadiu incipient? Care este pasul următor pentru a continua inițiativa future shapers?
Șerban Țigănaș:	Am auzit despre declarația de astăzi, între cei doi parteneri. Doi parteneri nu sunt suficienți. Am vorbit și am auzit foarte multe despre cine este și cine ar putea fi implicat în aceasta și au fost și multe discuții despre societatea civilă, despre instituții, despre tot felul de fațete și aspecte ale implementării, ale posibilei creări și implementării sau menținerii și dezvoltării a unei astfel de politici. Așa că așteptarea mea de la cei doi parteneri este să își unească cu adevărat forțele și să creeze o echipă în jurul lor.
Eugen Pănescu:	Declarația nu este foarte lungă, nu include foarte multe detalii și are un ton amabil; este ca o declarație de prietenie. Ceea ce era potrivit după câțiva ani în care cei doi nu au făcut mare lucru împreună. Consider că am făcut un pas important astăzi și, personal, sunt foarte bucuros că ministrul și secretarul de stat ni s-au alăturat astăzi, că ne-au vorbit și au semnat declarația. De aceea, în viitorul apropiat, va trebui să găsim energia pentru a ne scrie temele și unii și alții, să aducem ambele teme la aceeași masă și, în fine, să convenim asupra unor principii care ar putea fi definite. Acum trebuie să trecem peste acest moment dificil al începutului și să facem primii pași care, de multe ori, sunt cei mai grei. Văd o discuție transparentă între cele două instituții, cu contribuții din partea altor ministere, precum și multă responsabilitate din partea opiniei publice. Cred cu tărie în răspunderea statului față de mediul nostru care nu poate fi lăsat în voia proceselor economice obișnuite, care au fost catastrofale nu doar în România, ci peste tot. Trebuie să credem în responsabilitate și să punem presiune pe partenerii noștri de discuție să adopte o atitudine responsabilă pe care și noi, la rândul nostru, va trebui să o adoptăm.
Cătălin Ștefănescu:	Vom încheia seara cu această afirmație, într-o notă optimistă. Uneori, scepticismul și suspiciunea sunt cei mai mari dușmani ai noștri, mai mult decât guvernul sau oamenii rău intenționați. Vă mulțumesc foarte mult pentru participarea dvs. și pentru solidaritate. Chiar am simțit această solidaritate pentru că ziua de astăzi nu a fost deloc una

ușoară. Mulțumiri echipei care a organizat această conferință; vă rog să-i susțineți prin toate mijloacele pe care le aveți la dispoziție pentru că Ordinul Arhitecților din România este cel care a făcut posibilă această solidaritate. Mulțumiri Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, partenerul Ordinului în organizarea acestei conferințe. Mulțumiri Ministerului Culturii și Identității Naționale, care a fost gazda noastră astăzi. Mult succes tuturor în tot ceea ce faceți!

↳ Final remarks and conclusions from co-moderators

Șerban Țigănaș:

I had the chance to be here on the stage at the very beginning of the event, when we were talking about "WHY do we need public policies for architecture?" What we achieve with that? And I've tried to summarize all the presentations, ideas and things that followed the questions from the panel in a few points, as follows:

- + because it explains, defines, clarifies the role of architecture
- + because an architectural policy rises and develops a special culture of the built environment and landscape, rises the awareness poster for this culture
- + because an architectural policy connects and aggregates partners of all kind which are needed in order to implement an architectural policy
- + because an architectural policy applies to all scales and conditions of human settlements, either small or large cities, or rural area, either poor or rich communities
- + because it defines, protects and enhances the values of every human settlement
- + because it catalyzes the necessary change of paradigm, and I'm referring to the strong statements which were given later on, in the other panels
- + because it is very important tool, a stage actually in the implementation of the 17 sustainable Development Goals, as expressed by UN, and which, in the current context, represent a compact description with a lot of common sense of what sustainable development should be.

Last but not least, let me add one more point in the debate: I think that we are not interested in losing the name of our profession – architects, but, instead, we just want to work in a wider environment. Only the meaning of architecture may be enhanced.

Eugen Pănescu:

The second panel was about "WHAT do architectural policies generate?" My conclusion is a patchwork of the things that have been said by the five speakers.

I will begin by stating that they generate attitude and not only projects, and this takes time. Things take time to evolve when you deal with policies in general. What you can do is to share ownership and responsibility over projects – not only housing, and empower people in general – this is clear. In terms of fairness, a city should also have production, not only consumption. Soft power finds a very good spot somewhere between the hard power of the authorities and the instruments of subsidies. Adaptive cities require different master planning – this has been also said. And policy effects are something that you should feel, see and count, so all three are needed in order to measure effects. For results, big projects are not a must, but you can use and adapt the existing structure of buildings and spaces. So you don't need always really big projects in order to implement policies. You have a turning platform of best cases generating policies, but also policies generating projects. At the level of EU institutions, they don't always have jurisdiction over these projects but they can actively promote quality in architectural production. And finally, the conclusion would be that we need to invest in people, not only in buildings and spaces, and trust their good common sense, in the end.

Cosmina Goagea:

"HOW to use architectural policies?" We are talking about Shaping the Future, but for us the future is already here. As city makers of all sorts, we are working on something permanently changing, a phenomenon that's on the run. This change is so accelerated, that we can even say that "the city is faster than people".

Now, the various kinds of recent crises force us to care more, to look for a more balanced development, to recover what is still there to be recovered and, in general, to act more wisely towards the city and the society. There is a shift of mindset that we are witnessing right now, the understanding of the fact

that the city is commons, that we all own the city and share responsibility for the dignity and the quality of our life together. But in order to help this co-creation, to make the link between the bottom-up initiatives and the top-down development and to lead all the energies into a consistent direction, we need to have a common agenda.

This means a common ground for discussions, a frame for creative bureaucracy, room for ideal scenarios and great visions, but also a toolbox for doers, a set of (moral, cultural, professional) criteria both for creation and for the testbed. Something to act as a compass, a clear reference point, but that, at the same time, is able to integrate the change into its own design, from the very early stage of a project and throughout its lifespan. And finally – in times of doubt, help us to make the best possible decisions. Besides beautiful texts of intention, the successful city of the future will no longer be the one full of hyper technology, but a city where smart communities (including architects and other experts) shape smart policies for architecture, the culture to live together and, ideally, a good life for all.

↳ Questions & answers session with the audience

Monica Lotreanu

Mr. Rebois said in the morning that in European competition, the time between the inception of a project and the completion of a building might reach 10 years. One hundred years ago, the lifecycle of a building was around 100 years. Now we are facing a building lifecycle of about 30 years. Unlike dictatorship, where a decision is taken very pragmatically within one minute, we now have democracy, partnership, dialogue, cooperation – which all might take very long time. So what could be done in the context of the implementation of the policies that takes such a long time, considering that the life cycle of a building naturally tends to shrink? Also in the span of a generation, the energy, the social habits, everything is changing much more rapidly than 30 years ago, so this is a problem, and I am very pessimistic about that.

Christophe Hutin

I can try to answer you. Maybe we could see architecture as work in progress, meaning that we do not complete a building and it's finished work, but if we reuse our environment and we see it a work in progress, it means that we have all our life to discuss and change it. Because this way we practically improvise as we go, instead of deciding how it must finish. So as you will have the time to discuss a lot tomorrow, the day after.

Irina Meliță

I have a question for Cătălin Ștefănescu: As a media man, what will you do for the future shapers?

Cătălin Ștefănescu

What can I do for the future shapers... I'll tell you very briefly. I do not believe in what we call "opinion-makers", I do not believe in people who call themselves influencers, because all these guys, in my point of view, do not see the human being as someone able to form an opinion by herself or by himself. But what I do as a matter of fact in my profession is to enhance and promote everything that is in connection with what we call public space. I mean my repertoire of guests as part of the show broadcasted by the public television, in my point of view, has fully fulfilled its job. From young people, students from architecture, architects, people shaping cities, people dealing with public policies – we had lots of guests in the latter category, and, of course, I will continue to do that as long as we are permitted. We will continue to do that, although very often this is not sexy at all when it comes down to rating points. But we are the public station and we are expected to do that.

Oana Bogdan

About the title of the conference. I wonder who they are – the future shapers? Because ideally we all would like to be future shapers, all of us. As an architect, I feel a lot of pressure from investors and real estate developers who own most of the land in the cities where I design, and who have a huge impact on public space. Because public space is not only the street and the walkway, but also the interaction with the buildings which belong to these private developers. The problem is not that they are private developers, the problem is that architecture is seen as an investment. The people who own the buildings, they are not interested in the quality of the architecture, they just want to build. So the European neighborhood is full of offices, owned by pension funds from all over the globe who couldn't care less about those buildings. In Brussels for instance, the capital of Europe: they have never set foot there, but they own a building. So my question is: how can we be sure that we really are future shapers?

Șerban Țigănaș

I think that everybody is a future shaper, either she or he wants it or not but. All depends on whose voice is the strongest, and who sings in the chorus. Because we are anthropocentric, life on Earth depends on us, on whether we act or not and on how we act. So it's no escape, it is in the human condition. But we heard about ways to change the paradigm, which is inevitable. We have to speak the same language, a new language that is not complete yet, but for which we do have the alphabet. I believe that, relying on one former question, there is not only dictatorship and democracy, but there is something better to come, just not here yet. But I can feel it.

Eugen Pănescu

You don't have to bring everybody on board to be together as future shapers. This is clear. It is also unnecessary and tiring and nerve-wrecking, we don't need this. But everybody should do a little bit on its own. You shape your own future when you vote, when you choose a home to buy or to rent. You shape your future even without knowing it! Everybody makes his own fate a little bit and the conference today is about bringing consciousness into our decisions. This is the most we can hope, and to find like-minded people in all levels of the society that are really shaping the future: politics, administration, citizenship, NGO-s, professionals and so on. The average citizen falls under a different category, but people with public responsibilities should look a little bit more attentively around them and see who shares their opinions in order to team-up.

Bogdan Udrescu

What I would like to hear from the speakers now on the stage, is how you see the instrumentation, the actual implementation of the policies.

Cosmina Goagea

I think a policy helps set some standards and criteria of quality both for design and for the impact evaluation of any intervention in the public space. Whether they are drafted as pragmatic strategic objectives or as aspirations, those criteria are to guide first the real action and then the measuring of the long-lasting effect of your decisions. There are methods and tools for a multi-criterial analysis, in order to see what validates the intentions and what went wrong, which helps make connections or fine-tuning interventions all the time, turning back to the policy in order to make it clearer or to amend it if there is the case.

Eugen Pănescu

So the question is how do we see the implementation. I see it on the three levels: firstly, at the level of the decision-makers, who need to more carefully consider quality, change and improve the public procurement processes by organizing acquisitions based on quality and competitions for any public space. Then I would see an improvement within the society, with people knowing a little bit better what is going on around them and what should be expected in the future. And finally at the level of the profession, that's ours, I would like to see architects discussing or making a somewhat firmer point with their clients before humbly accepting the terms of reference of certain projects for some peanuts money. This would empower us to desire more from our own projects. I think such a policy is a kind of a table sheet you put down on the same table, so everybody can see the same picture. This is the practical level of such a policy.

- Șerban Țigănaș** Top-down, bottom-up, from left to right, from right to left, it doesn't matter the direction – just remember, everybody or a lot of people used to smoke some 20 years ago everywhere. And we quit smoking. It will be the same thing. It will be kind of a new morality which we are going to learn, I do not know how much time will take, it will depend on education; the speed of implementation I hope it will not take hundred years, because the world is speeding far too much now. But it will be a new kind of a language as I said before, and we will need to watch it and review and to find new words and expressions, and to polish the text, to permanently adjust what we are doing.
- Hildegard Brandl** I have a question regarding the concrete next step. Definitely, the conference is a great opener to dialogue. So first of all big congrats to Mr. Găvozdea and his team, but as you said this is the beginning of a beautiful friendship. But what do we do to not get stuck in the beginning? So the next step to continue future shapers?
- Șerban Țigănaș** We've heard about the declaration today between two partners. Two partners are not enough. We spoke a lot and we heard a lot about who's involved in this and who may be involved, and it was a lot of talks about society, about institutions, about all kind of facets and aspects of the implementation, possible creation and implementation or maintenance and evolution of such a policy. So, I'm actually expecting the two partners to become real partners and make a team around them.
- Eugen Pănescu** The declaration is not very long, without many details and very mild, like a declaration of friendship. The appropriate level after some years of not doing much together. So I feel that we have done a good step today and I am personally very glad the minister and state secretary have been here with us, speaking and signing. That's why in the near future each of us have to find the energy to write our homework, lay both pieces of homework on the same table and finally agree on principles that could be defined. Now we have to overcome this difficult initial moment and take the first steps, which sometimes are the most difficult ones. I see a transparent discussion between the two institutions, with contributions from other Ministries, as well and a lot of responsibility on the public's side. I believe very much in a state's responsibility towards our environment, which cannot be left in the hands of common business processes, which have been catastrophic not only in Romania but all over. So we have to believe in responsibility and to push our partners in a discussion to be as responsible as we have to be ourselves.
- Cătălin Ștefănescu** We conclude the evening with this statement, a positive one. Sometimes, skepticism and suspicion are our biggest enemies, more than the government or people acting in ill-faith. Thank you so much for being here and thank you so much for your solidarity. We felt this solidarity because today it was not easy at all. Big thank you to the team organizing this event; please support them by all means, because this solidarity has been made possible by the Romanian Order of Architects. Thanks to the Ministry of Regional Development and Public Administration, the partner of the Order in organizing this conference. Thanks to the Ministry of Culture for hosting us today. Good luck to everyone with all that you do!

RO

Seminar

Lansarea unei politici de arhitectură

EN

Workshop

Starting an Architectural Policy

Participanți
Participants

Henrik Stjernholm

fost Arhitect Șef din Vejle, DK
Former Chief Architect of Vejle, DK

Alexandra Stoica

manager de proiect, Future Shapers ECAP R02019
Project Manager, Future Shapers ECAP R02019

Alina Floroi

Echipa de management Future Shapers ECAP R02019
Managing team Future Shapers ECAP R02019

Klaus Bithler

fost Arhitect Șef, Reghin, RO
Former Chief Architect, Reghin, RO

Luminița Iatan

Arhitect Șef al județului Prahova, RO
Chief Architect of Prahova County, RO

Diana Marin

Arhitect Șef al municipiului Bacău, RO
Chief Architect of the Bacău municipality, RO

George Lazăr

Arhitect Șef al județului Maramureș, RO
Chief Architect of Maramureș County, RO

Raicu Filip

Arhitect Șef al orașului Tulcea, RO
Chief Architect of Tulcea City, RO

Izabella Morth

Arhitect Șef al orașului Baia Mare, RO
Chief Architect of Baia Mare City, RO

Corina Anghelescu

Arhitect Șef al orașului Brăila, RO
Chief Architect of Brăila City, RO

Andreea Tache

Arhitect Șef al județului Argeș, RO
Chief Architect of Argeș County, RO

DK

Henrik Stjernholm

RO

Alexandra Stoica

While preparing his presentation on Architectural Policies in Denmark for Future Shapers ECAP RO2019, Henrik Stjernholm engaged in a discussion with the local team about the role of Chief Architects in Romania and their growing importance to shape local urban policies through design competitions and public space projects. The workshop then came naturally as a very useful tool to strengthen the existing network of chief architects, architects and urban planners involved in the public administration, giving them the possibility to exchange best practices with one of their peers from Denmark. Hence the idea of putting together a workshop for 10 chief architects, giving them the possibility to talk about the beginnings of architectural policies in Scandinavia, to exchange ideas and values and to receive the know-how to immediately start their local architectural policy.

We would like to thank the Association of Municipalities in Romania and the Association of City Managers in Romania for their help in sending the invitations to all chief architects in Romania and in bringing together a local team of 10 chief architects from different counties and municipalities across the country.

The purpose of the workshop was to start a discussion whether it would be beneficial for Romanian cities to adopt an Architectural Policy, in light of the findings of the European Conference on Architectural Policies held on the 12th of June. It was an opportunity to test a rather fast method to establish some topics that could be part of an Architectural Policy. It was also an opportunity for different key persons from the city administration to meet and talk about architecture and planning and also about how Architecture Policy can be used as a booster of the city's development. Since it was not possible to create a policy for a world city in a few hours, the workshop used 3-4 concrete examples to show what a policy can be used for, as a kind of "bottom-up" process, referring to some very concrete topics that can become part of a comprehensive policy.

Excerpt from Vejle architecture policy

The City center

The city council will in the coming years make a special effort to make the city center more attractive. It must be ensured that all new buildings, renovations, and facilities will provide the city center with higher architectural quality. The same applies to the improvement of the urban environment, places, traffic, and the city's cultural content. All buildings must, therefore, be adapted specifically for architecture, fitting in the street carriage and functional adaptation to the district. In particular, the demolition must ensure that the new one has a higher architectural value than that which is removed.

Denmark Vejle city

In general, for all areas of Vejle, the architectural properties needed to be improved. This applied to residential areas, business areas, regions, areas with public functions such as schools, institutions, sports facilities, green areas, farms, villages, and the open countryside. The aim was to create a more beautiful physical environment and to think about it as a whole every time a new plan was made or an existing one was changed. Vejle adopted the first ever architectural policy in Scandinavia in 1997.

If the city is not responsible, the private sector will take over the development function.

Input

A need to take the next step

- new projects and development happening in Vejle
- focus on quality architecture and design competitions
- many interested politicians (especially in the study tours organized by the municipality employees)
- ambitious employees in the city Technical Department in charge with urban affairs
- Positive management of the municipality and technical departments
- Innovative culture in the public administration

Process

Creating the first policy draft

- appointing an internal group within the Technical Department (planning, building, streets, and urban spaces, municipal buildings, nature)
- organizing meetings with the external departments: museums, schools and kindergarten, sports and events, department for selling building municipal sites, and harbor.
- organizing meetings with private architect offices
- partnering with the architects' organizations and related professional organizations
- signing partnerships with all policy committees and City council (1997)
- involving the newly elected city council at the beginning of a new mandate (1998)

Output

Governance of the entire physical environment of the city of Vejle

- impact on all kind of planning documents regarding the city center, business center, residential areas, buildings, urban spaces, streets, green parks, nature areas, etc
- included both government buildings and private buildings
- enabled collaboration with professionals
- a program to increase citizens participation through workshops, schools, etc
- more practice and internships for students regarding urban affairs
- manuals and guides on the ten most important points concerning: local plans, facades, and signs, building permits, project assessments, urban spaces, solar panels, climate adaptation, citizens participation, digitalization, etc.

Achievements

A much more interesting city

First, the objective in Vejle was to make the city beautiful.

Then the municipality realized it was more about economy and development:

- branding Vejle as an architectural city
- bringing much more private investments
- growing the number of citizens
- involving the community in the planning process
- motivating the employees in the Technical Department

It becomes much more interesting to be a politician in Vejle!

Romania

There is yet a Romanian city with an architectural policy, but even so, many have set up tools to increase the quality of the building environment by working on better public investment policies. Digitization is an area of great interest for the current public administration, as a means to simplify procedures and easily promote the regulations for the society to follow. Romania also has the lowest percentage of architects in the public administration in Europe, so the urban activity is supported by the few who are willing to stay in the system.

Pluses

Rising interest in digitization

- rising interest in digitization: GIS master plans, portals for European funding, testing online procedures for building permits, etc.
- many public investments for projects that aim to create public spaces and reduce pollution (e.g. public spaces, bike lanes, waterfronts, etc.)
- growing dialogue within the society
- public events and festivals to promote city life

Minuses

Weak technical capacity of the public administration

- low income for professionals working in the public administration
- lack of understanding how public administration works
- complicated regulations and legislation that create confusion both in terms of licensing and applying
- poor results by the Technical Departments caused by many lost efforts, small steps, and little authority
- fast development favored by fast approval of many projects of low urban quality with any investment permitted, without urban studies
- low interest from the politicians in urban affairs
- spreading the "everything is possible" mindset, whereby society and investors force through regulations without acknowledging the consequences

Wishful thinking

Attractive public administration jobs for professionals

- to support the Chief Architects Institution and the Technical Departments, by increasing their authority and decision-making role on urban affairs
- to motivate and stop job turnover for the Chief Architect position, attracting professionals to support and improve the activity of the public administration
- open call to increase the number and quality of professionals in the public administration technical departments
- to increase the project and activity quality by making better master plans and regulations
- to motivate investors to follow the urban regulations
- to make clear procedures of public procurement and design competitions
- to change the mentality of the society by presenting best practices and good examples
- to improve communication with professional organizations
- to involve young professionals in the public administration

Action Plan to Foster Architectural Policies

workshop findings

- engage cities and politicians in architecture policy
- optimize collaboration with professional organizations and public administration associations
- set up a network for Chief Architects and Technical Department employees
- organize and centralize digitalization in all municipalities and counties
- help the Ministry for Development and OAR in the legislation process to adopt a national architectural policy for architecture for the entire territory.
- access international know-how and networks on architecture policy

START NOW

Lessons from Denmark

The policy is not only about professional know-how but also about having a structure that allows people to engage and create value within their activity. This workshop was also an opportunity to discuss practical issues and advice on how to engage the city Technical Departments to develop their own Architectural Policy.

TOP 10 / Starting Kit

How to start your architectural policy

- 1 Let people reflect for 2–3 weeks
- 2 Form a group that can work within the city administration
- 3 Find out what you are doing well and why
- 4 Find out what you want – create successes, exhibitions, advice, networking
- 5 Organize study tours with the employees and the politicians
- 6 Political buy-in is a must
- 7 Organize an Architecture Awards night every year: eg. "Day of Architecture"
- 8 Create debates with citizens, architects, professionals, etc.
- 9 Start now! You do not know more tomorrow or in a year. You cannot predict the future, and you will not have more resources.
- 10 Architecture Policy takes time in the beginning, makes new challenges, development in the municipality, makes the administration easier, etc.

The Chief and The Employees

How to create engagement

- 1 Avoid making too many administrative mistakes (time management, create systems)
- 2 Let everyone work both on policy development and administrative tasks
- 3 Let one or more people work on policy development only, with no administrative tasks
- 4 Arrange meetings on different issues – remember the social aspects (food)
- 5 Study tour once a year for everybody, administration staff also – "we are a unit in the department"
- 6 Create engagement: "sell" your municipality and celebrate your success
- 7 Let one person be the coordinator of the architecture policy

People and Time

How to use your resources

- 1 Prioritize the hard tasks
- 2 Prioritizing meetings: invite-only participants who are necessary
- 3 Set the administration into a system
- 4 Embrace digitization
- 5 Create time and opportunities for new thinking
- 6 Always work in an interdisciplinary fashion, also with other departments
- 7 Use new methods to improve workshops and collaboration

În timp ce-și pregătea prezentarea „Politici de arhitectură în Danemarca pentru Future Shapers ECAP RO2019”, Henrik Stjernholm s-a angajat într-o discuție cu echipa locală despre rolul arhitecților șefi din România și importanța lor tot mai mare în modelarea politicilor urbane locale prin concursuri de arhitectură și proiecte de spații publice. Atelierul a venit, în mod firesc, ca un instrument foarte util de consolidare a rețelei existente de arhitecți șefi, arhitecți și urbanisti implicați în administrația publică, oferindu-le posibilitatea de a schimba între ei cele mai bune practici cu unul din colegii lor danezi. Astfel a apărut ideea organizării unui seminar pentru 10 arhitecți șefi, oferindu-le posibilitatea de a discuta despre începuturile politicilor de arhitectură în Scandinavia, de a schimba idei și valori și de a beneficia de expertiză astfel încât să demareze fără întârziere elaborarea politicii de arhitectură.

Dorim să mulțumim Asociației Municipiilor din România și Asociației Administratorilor Publici din România pentru contribuția lor la trimiterea invitației tuturor arhitecților șefi din România și la formarea unei echipe locale din 10 arhitecți șefi din diferite județe și municipii din țară.

Scopul seminarului a fost să lanseze o discuție privind posibilele avantaje pentru orașele din România de a adopta o politică de arhitectură, având în vedere concluziile Conferinței Europene privind Politicile Arhitecturale, care a avut loc pe 12 iunie. A fost o ocazie de a testa o metodă destul de rapidă de stabilire a câtorva subiecte care ar putea face parte dintr-o politică de arhitectură. De asemenea, a fost o oportunitate pentru diferite persoane cheie din administrația orașului de a se întâlni să vorbească despre arhitectură și urbanism, dar și despre modul în care politica de arhitectură poate fi utilizată ca un impuls pentru dezvoltarea orașului. Întrucât nu a fost posibilă crearea unei politici pentru un oraș de talie mondială în câteva ore, seminarul a punctat prin 3-4 exemple concrete utilitatea unei astfel de politici, fiind un proces „de abordare de jos în sus (bottom-up)”, dezbătând teme foarte concrete care pot fi incluse într-o politică cuprinzătoare.

Extras din politica de arhitectură a orașului Vejle

Centrul orașului

Consiliul municipal va depune eforturi speciale în anii următori pentru creșterii atractivității zonei centrale a orașului. Trebuie să se asigure că toate clădirile, renovările și facilitățile noi vor spori calitatea arhitecturii din centrul orașului. Același lucru este valabil și pentru îmbunătățirea mediului urban, a locurilor, a traficului și a conținutului cultural al orașului. Prin urmare, toate clădirile trebuie adaptate, mai ales din punctul de vedere al arhitecturii, al profilului stradal și al adaptării la funcționarea cartierului. În particular, trebuie să se asigure că în cazul unor demolări, noile construcții au o valoare arhitecturală mai mare decât cele înlocuite.

Danemarca orașul Vejle

În general, în toate zonele din Vejle, aspectele arhitecturale necesită îmbunătățiri. Acestea vizau zonele rezidențiale, zonele de afaceri, regiunile, zonele de utilitate publică, precum școli, instituții, centre sportive, zone verzi, ferme, sate și spațiile rurale. Scopul a fost crearea unui cadru fizic mai frumos, la care să ne gândim ca la un întreg de fiecare dată când se elaborează un nou plan de dezvoltare sau se modifică unul existent. Vejle a adoptat prima politică de arhitectură din Scandinavia în 1997.

Dacă orașul nu este responsabil, sectorul privat va prelua funcția de dezvoltare.

PREMISE

Nevoia de a trece la etapa următoare

- Orașul Vejle se dezvoltă prin noi proiecte
- Accent pus pe arhitectură de calitate și concursuri de arhitectură
- Mulți politicieni interesați (în special în vizitele de studiu organizate de angajații localității)
- Angajați ambițioși în cadrul departamentului tehnic al consiliului, responsabili de dezvoltarea urbană
- Atitudine pozitivă din partea conducerii orașului și a departamentelor tehnice
- Cultură a inovației la nivelul administrației publice

Proces

Crearea primei versiuni de politici

- Desemnarea unui grup intern în cadrul departamentului tehnic (planificare, clădiri, străzi și spații urbane, clădiri administrative, zone naturale)
- Organizarea de întâlniri cu instituțiile externe: muzee, școli și grădinițe, evenimente și sport, investiții municipale și administrația portuară.
- Organizarea de întâlniri cu birouri private de arhitectură
- Încheierea de parteneriate cu organizațiile arhitecților și organizații profesionale afiliate
- Semnarea de parteneriate cu toate comisiile de politici și consiliul municipal (1997)
- Implicarea noului consiliu municipal la început de mandat (1998)

Rezultate

Guvernanța întregului spațiu fizic al orașului Vejle

- A avut impact asupra tuturor documentele de urbanism referitoare la centrul orașului, centrul de afaceri, zonele rezidențiale, clădiri, spațiile urbane, străzi, parcuri verzi, zone naturale, etc.
- Au fost incluse atât clădirile de stat, cât și cele private
- A facilitat colaborarea cu și între profesioniști
- A produs un program de creștere a implicării cetățenilor prin seminarii, școli, etc.
- A încurajat mai multă practică și mai multe stagii privind urbanismul oferite studenților
- A dus la realizarea de manuale și ghiduri de bună practică pe cele mai importante 10 aspecte privind: planurile locale de amenajare, fațadele și indicatoarele, autorizațiile de construcții, evaluarea proiectelor, spațiile urbane, panourile solare, adaptarea la schimbările climatice, participarea cetățenilor, digitalizarea, etc.

REUȘITE

Un oraș mult mai interesant

În primul rând, obiectivul pentru Vejle a fost realizarea unui oraș frumos. Municipalitatea și-a dat seama ulterior că proiectul avea mai degrabă implicații economice și de dezvoltare:

- Obținerea identității de oraș de interes arhitectural
- Atragerea mai multor investiții private
- Creșterea numărului de locuitori
- Implicarea comunității în procesul de urbanizare
- Motivarea angajaților din departamentul tehnic

Acum e mult mai interesant să fii politician în Vejle!

România

În România nu există încă orașe cu o politică de arhitectură. Cu toate acestea, administrațiile interesate au creat instrumentele necesare îmbunătățirii calității mediului construit prin elaborarea de politici publice pentru investiții mai bune. Digitalizarea prezintă un interes major pentru administrația publică actuală, ca mijloc de simplificare a procedurilor, dar și de facilitare a promovării reglementărilor pentru ca societatea să le urmeze.. România are procentul cel mai mic de arhitecți în administrația publică din Europa, prin urmare activitatea de urbanism este sprijinită de cei puțini, dar dornici să rămână în sistem.

PLUSURI

Interes crescut față de digitalizare

- dezvoltarea sistemelor on-line: master planuri bazate pe tehnologia GIS [Sistem Informațional Geografic], portaluri pentru finanțare din fonduri europene, testarea procedurilor de obținere a autorizațiilor de construcții în mediul virtual, etc.
- Multe investiții publice care au drept scop crearea de spații publice și reducerea poluării (ex. spații publice, piste de biciclete, faleză, etc.)
- Mai multe discuții în rândul societății
- Evenimente publice și festivaluri de promovare a vieții urbane

Minusuri

Slăbirea capacității tehnice a administrației publice

- Salarii mici pentru profesioniștii angajați în administrația publică
- O lipsă de înțelegere a modului în care funcționează administrația publică
- Reglementări și legislație complicate care creează confuzie atât pe partea de autorizare, cât și de depunere a dosarului
- Rezultate slabe ale departamentelor tehnice datorită eforturilor pierdute, a lipsei de ambiție și de autoritate
- Dezvoltare fulgerătoare încurajată de aprobarea rapidă a multor proiecte de o calitate urbanistică slabă, autorizarea oricărui tip de investiție fără studii de urbanism
- Interes scăzut al politicienilor pentru dezvoltarea urbană
- Răspândirea mentalității de tipul "totul este permis", conform căreia societatea și investitorii forțează adoptarea de reglementări fără a conștientiza consecințele.

Deziderate

Atractivitatea funcțiilor publice pentru atragerea profesioniștilor în administrație

- Sprijinirea Instituției Arhitectului Șef și a departamentelor tehnice, prin creșterea autorității acestora și a rolului de decizie pe probleme de urbanism
- Motivarea și stabilizarea ocupării postului de arhitect șef, prin atragerea de profesioniști care să sprijine și să îmbunătățească activitatea administrației publice
- Concursuri deschise și transparente pentru ocauparea funcțiilor publice, cu scopul de a crește numărul și calitatea profesioniștilor din departamentele tehnice ale administrației publice
- Creșterea calității proiectelor și a activității prin elaborarea de master planuri și reglementări mai bune
- Motivarea investitorilor să respecte reglementările de urbanism
- Organizarea de proceduri publice de achiziții și concursuri de arhitectură cu teme clare
- Schimbarea mentalității societății prin prezentarea celor mai bune practici și exemple
- Îmbunătățirea comunicării cu organizațiile profesionale
- Implicarea profesioniștilor tineri în administrația publică

Plan de acțiuni pentru încurajarea elaborării de politici de arhitectură

Concluziile seminarului

- Implicarea orașelor și politicienilor în politica de arhitectură
- Optimizarea colaborării între organizațiile profesionale și instituțiile administrației publice
- Înființarea unei rețele a arhitecților șefi și a angajaților din departamentele tehnice
- Digitalizare integrată între diferite municipalități și județe
- Asistarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și OAR în procesul legislativ cu scopul adoptării unei politici naționale de arhitectură aplicabilă pe întreg teritoriul.
- Acces la expertiză și rețele internaționale

ÎNCEPEȚI ACUM

Lección învățate în Danemarca

Politica de arhitectură nu depinde doar de expertiză, dar și de o structură care să permită oamenilor să se implice și să creeze valoare în munca lor. Acest seminar a fost de asemenea, o ocazie de a discuta aspecte practice și recomandări privind modul de implicare și încurajare a departamentelor tehnice din administrațiile locale în elaborarea propriilor politici pentru arhitectură.

TOP 10 / Trusa începătorului

Cum să demarați politica de arhitectură

- 1 Acordați o perioadă de reflexie de 2–3 săptămâni
- 2 Formați un grup care poate lucra în interiorul administrației municipale
- 3 Aflați ce merge bine și de ce
- 4 Descoperiți-vă interesele – poveștile de succes, expozițiile, recomandările, rețelele
- 5 Organizați vizite de lucru cu angajații și politicienii
- 6 Acceptul politic este obligatoriu!
- 7 Organizați anual o gală a premiilor în arhitectură: ex. "Ziua arhitecturii"
- 8 Organizați dezbateri cu cetățeni, arhitecți, profesioniști, etc.
- 9 Începeți acum! Nu o să știți mai multe mâine sau peste un an. Nu puteți prezice viitorul și nu veți dispune de mai multe resurse.
- 10 La început politica de arhitectură presupune timp, provocări noi, dezvoltarea municipalității, înlesnește procesul administrativ, etc.

Șeful și angajații

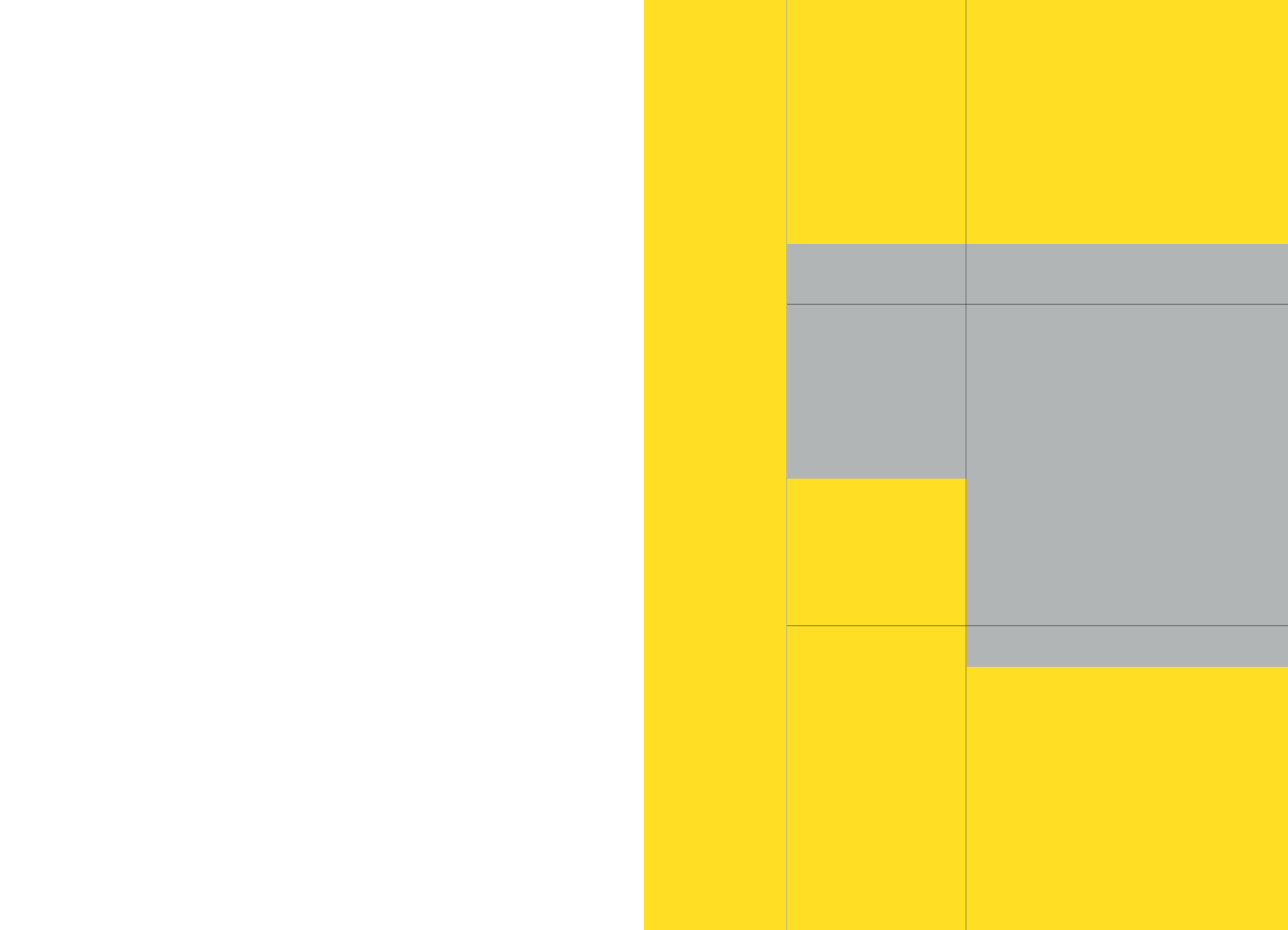
Cum să motivați implicarea

- 1 Evitați să faceți prea multe greșeli administrative (gestionarea timpului, stabilirea de sisteme)
- 2 Permiteți implicarea tuturor în dezvoltarea de politici și în aspecte administrative
- 3 Desemnați o persoană sau mai multe care să lucreze doar pe dezvoltare, fără responsabilități administrative
- 4 Organizați întâlniri pe diverse probleme – nu uitați de socializare
- 5 Vizite de lucru anuale în care să fie incluși toți, inclusiv personalul administrativ – "împreună suntem o unitate din departament"
- 6 Creați implicare: "vindeți-vă" orașul și bucurați-vă de succes
- 7 Permiteți unei singure persoane să fie coordonator al politicii de arhitectură

Oameni și timp

Cum să vă organizați resursele

- 1 Prioritizați sarcinile dificile
- 2 Organizați întâlniri la obiect: invitați doar oameni a căror participare este obligatorie
- 3 Tratați activitatea administrativă ca un sistem
- 4 Folosiți digitalizarea
- 5 Acordați timp și ocazii pentru o gândire inovatoare
- 6 Lucrați tot timpul interdisciplinar, dar și cu celelalte departamente
- 7 Utilizați noi metode de a îmbunătăți seminariile și colaborarea

Board-ul ECAP R02019
/ ECAP R02019 BOARD

ecap.oar.archi
office@oar.archi

Diana Țenea	Director General, Direcția Generală Dezvoltare Regională și Infrastructură DGDRI, MDRAP / General Director - Regional Development and Infrastructure Department (DGDRI), MDRAP
Anca Ginavar	Director, Directia Tehnică DGDRI / MDRAP Technical Department of DGDRI, MDRAP
Alexandru Găvozdea	Președinte OAR / OAR President
Șerban Țigănaș	Secretar General, Uniunea Internațională a Arhitecților (UIA) / General Secretary - International Union of Architects (UIA)
Eugen Pănescu	reprezentant OAR în Consiliul Arhitecților din Europa (ACE) / OAR representative in the Executive Board of the Architects' Council in Europe (ACE)
Angela Kovacs	reprezentant OAR în Forumul European pentru Politici Arhitecturale (EFAP) / OAR representative in the European Forum for Architectural Policies (EFAP)
Oana Simionescu	Trezorier OAR Treasurer - OAR

TEAM ECAP R02019

Liviu Băileșteanu	Director - Direcția de politici și strategii a DGDRI, MDRAP / Director - Politics and Strategy Department of DGDRI, MDRAP
Diana Stan	Secretar General OAR / General Secretary - OAR
Mariana Ionescu	Relații internaționale OAR / International Relations - OAR
Andreea Ceauș	Consilier Juridic OAR Legal adviser - OAR
ORGANIZING TEAM ECAP R02019	
Alexandra Stoica	Project Manager ECAP R02019 Relații Publice / OAR Project Manager / Public Relations - OAR
Alina Floroi	Organizare / Management Team
Despina Bădescu	Organizare / Management Team

